Evangélikus Élet

EVANGÉLIKUS HETILAP 76. évfolyam, 26. szám ■ 2011. június 26. ■ Szentháromság ünnepe után 1. vasárnap Ára: 250 Ft

„Nem embert ünnepeltünk, hanem Krisztus keresztjét, és a keresztet többféle értelemben is hordozó püspökkel együtt adtunk hálát az elvégzett munkáért, a kapott és továbbadott áldásért…”
„Kiiktatás”? Búcsúzás? Hálaadás! ▶ *2. oldal*

„Az emléktáblák, a könyv, a Deák téri pünkösd az ige közös megértését sugallja, hogy a magyar vagy a szlovák ne tekintse idegen ajkúnak egymást, mint ahogyan 1787-ben nem tekintette annak.”
Szeretetlángok a Deák térről ▶ *6. oldal*

„Sokszor egy gyülekezet aktivitása a lelkész személyén és elköteleződésén múlik, és a segítők köre is valamilyen szimpátia, kegyességi irányzathoz tartozás vagy baráti viszony gyümölcse.”
Önkéntesség Szombathelyen ▶ *13. oldal*

Esperesiktatás Surdon ▶ *3. oldal*
Visszatekintő beszélgetés Roszík Gáborral ▶ *5. oldal*
A Luther Otthon melléklete ▶ *8–9. oldal*
Húszéves az új zsinat ▶ *10. oldal*
99% Isten, 1% én ▶ *12. oldal*
Konferencia az önkéntes munkáról ▶ *13. oldal*

Orosházi Luther-rózsa

Tanárt és diákot egyaránt megmozgató óriásképpel, a Luther-rózsa méretarányos „kirajzolásával” búcsúztatta a tanévet az orosházi Székács József Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium. A *Ribárszky Ákos* iskolalelkész ötlete nyomán megvalósult élőkép tervét a hittan-munkaközösség tagjai dolgozták ki. Emlékeztettek arra, hogy a piros szív az érző emberi szívet jelképezi, amelyet nem megterhel, hanem – éppen ellenkezőleg – felszabadít Krisztus keresztje. A fehér szirmok a boldog és tiszta keresztény élet szimbólumai, míg az ég kékje és az arany kör a mennyei örök boldogságra, örök életre utalnak.

■ Ribárszky Ákos *felvétele*

Püspöki búcsú az Öregtemplomban

A győri Öregtemplomban tartott felemelő alkalom vezető liturgusa (és liturgiájának összeállítója) *ifj. dr. Hafenscher Károly* volt, aki mellett az oltárnál *Isó Dorottya* és *Fehér Károly* segédkezett. A püspökbúcsúztató hálaadó istentiszteleten részt vevő lelkészek túlnyomó többsége – a püspöktársakhoz hasonlóan – piros stólát öltött fekete Luther-kabátjára, ezáltal is kifejezésre juttatva tiszteletét a régi-új liturgia kidolgozását kezdettől szorgalmazó és támogató lelkészi vezető iránt.

Beszédes tény, hogy az ünnepi alkalom igehirdetési alapigéjének kiválasztását Ittzés János szintén liturgusára bízta, jóllehet az őt ismerők számára talán az sem volt meglepő, hogy az *Első korinthusi levél* 1,18, valamint 2,2–4 versei alapján – jegyzetek nélkül – elmondott, nagy hatású igehirdetés – „Krisztus keresztjét prédikálta”. Az aktív szolgálattól elköszönő pásztor arra kérte a jelenlévőket, hogy majdan püspöki szolgálatából is ezt az egyet tartsák fontosnak. Azt, hogy – „szent együgyűséggel” – hirdette: az Isten Krisztus keresztjében, a győzelem jelében tartja meg egyházát.

A minden elemében átgondolt, úrvacsoravételben kiteljesedett ünnepi istentisztelet személyes áldással ért véget. A záróének után – ugyancsak a templomban – hangzottak el azok a testvéri szavak, melyek a negyven év lelkészi és közel tizenegy év püspöki szolgálat után köszöntötték a nyugdíjba vonuló Ittzés Jánost.

Gáncs Péter elnök-püspök igazi meglepetéssel is szolgált, amikor átnyújtotta szolgatársának azt a könyvet, amelynek címlapján Ittzés János – szerzőként – a saját nevét olvashatta. A Luther Kiadó gondozásában „nagy titkokban” megjelentetett, *Hacsak* című s e héttől országos terjesztésben is kapható kötet az *Evangélikus Élet Égtájoló* rovatában megjelent „püspökpublicisztikák” Ittzés János által jegyzett írásait tartalmazza. Míg *Radosné Lengyel Anna,* a Déli Egyházkerület felügyelője a püspök feleségét, *Réka* asszonyt köszöntötte virágcsokorral, *Prőhle Gergely* országos felügyelő mindkettejük számára nyújtott át egy Svájcba szóló üdülési utalványt.

A bajor partneregyház képviseletében *Ulrich Zenker* egyházfőtanácsos és *Fritz Blanz,* a bajor diakóniai szolgálat képviselője köszöntött, majd *dr. Rainer Stahl,* a Martin-Luther-Bund főtitkára következett.

▶ *Folytatás a 3. oldalon*

▶ **Hogy hagyománnyá válik-e a „püspökbúcsúztató istentisztelet”, avagy a (köz)egyházi ízlés továbbra is inkább az új püspök beiktatásának alkalmával tartja illőnek az elődbúcsúztatását – azt majd a jövő dönti el. A 67. életévét múlt szombaton betöltő *Ittzés János* mindenesetre születésnapján – 2011. június 18-án – ünnepi istentisztelet keretében adott hálát a szolgálatában megtartó Istennek, és vonult hivatalosan is nyugalomba a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület éléről.**

FOTÓK: MENYES GYULA

Vásárnap?

■ Lupták György

Hans Seemann már régóta barátom. Valójában a rendszerváltozás és a politika hozott össze bennünket. Ő egy Ulm melletti kisvárosban él, és ott a helyi CDU (Kereszténydemokrata Unió) vezetője. Jómagam akkortájt a Magyar Demokrata Fórummal kokettáltam (amit azóta már persze ezerszer megbántam). Így jöttünk össze, örültünk, hogy a felszabadult légkörben a magánjellegű kapcsolatok behatárolt kereteit ily módon is tágíthattuk.

Az MDF azóta már kiírta magát a napi politikából, kapcsolatunk Hansszal viszont megmaradt, s idővel elmélyült. Ő az egyetlen barátom Németországban, aki nem evangélikus egyházi ember: gyakorló katolikus, és foglalkozását tekintve pék. Tisztes családi vállalkozást vezet, amelyet még a dédszülők alapítottak; kenyérrel, péksüteménnyel és cukrászkészítményekkel látják el a környéket.

Hans aktív tagja a Keresztény Pékek Szövetségének. Ez a szervezet tömöríti azokat a szakmabelieket, akiknek a vasárnap szent. Hans vasárnap misére megy a nővérével. Aznap mindhárom boltja és a pékség zárva tart. Hans úgy gépesítette a gyártási folyamatot, hogy egyik dolgozójának se kelljen vasárnap dolgozni amiatt, hogy hétfőn a korán kelőknek friss zsemle legyen az asztalukon. Erre való a modern technika – mondja Hans. Az előre elkészített termékek a fagyasztóban várják a hétfő reggelt s a forró kemencét.

Hans persze egy boldogabb országban él. Ahol az emberek vasárnap nem shoppingolni, plázázni mennek, hanem vagy a templomba, vagy kirándulni a családdal. Este meg tán egy sörkertben múlatják az időt a barátokkal. De nem dolgoznak, mert a vasárnap az szent.

Nem is emlékszem, édes hazánkban mikor terjedt el a jelenlegi gyakorlat, mely szerint a boltok nyitva tartását illetően nincs különbség hétköznap és vasárnap között. Régebben sem maradtunk éhen vasárnap, hiszen pénteken-szombaton be lehetett vásárolni minden szükségeset a vasárnapi asztalra. Ma már boldogboldogtalan nyitva tart, mert fél, ha bezár, lemarad a versenyben. Teszi ezt gyakran meggyőződése ellenére is, mert a mókuskerékből nehéz kilépni.

Ezért is támogatom a Keresztény-demokrata Néppárt kezdeményezését, hogy álljon vissza a régi rend. Legyen különbség a hétköznapok és a vasárnap között! Kételkedéssel olvasom a különböző, gyaníthatóan a multik megrendelésre készült riogató felméréseket a várható tömeges elbocsátásokról, gazdasági visszaesésről – amennyiben a kezdeményezés megvalósul. Hitetlenségem oka nem több, mint a látható szándék: arra ösztönözni az embereket, hogy vásároljanak és költsenek. Mert a plázázással kialakult egy olyan gyakorlat, melynek eredményeként a gondolák között vasárnapi programként sétálgató család azt is megveszi, amit nem akart, vagy amire valójában nincs is szüksége.

> **Valójában az elv tiszteletben tartását hiányolom a miniszterelnöki megszólalásban. A bibliai igazság elismerését, miszerint *„nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, amely Isten szájából származik”.***

És emiatt szomorodtam el, olvasva miniszterelnökünk reagálását, mely szerint *„amíg heti ötnapi munkából nem lehet megélni Magyarországon, addig nincs arra lehetőség, hogy a boltok vasárnap zárva tartsanak.” Orbán Viktor* hozzátette: *„A vasárnapi nyitva tartások korlátozása nem a kormány álláspontja.”*

Tartalmában sem érzem igaznak az állítást, mert a heti ötnapi munka és a vasárnapi nyitva tartás között erőltetett a párhuzam. Hacsak nem a kereskedelemben dolgozókra gondolunk, akik a munkavállalóknak egy kis szeletét teszik ki. Aki meg mindenáron dolgozni akart a munkaszüneti napokon, az ezelőtt is megtette, és ezután is meg fogja tenni. Valójában az elv tiszteletben tartását hiányolom a miniszterelnöki megszólalásban. A bibliai igazság elismerését, miszerint *„nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, amely Isten szájából származik”* (Mt 4,4; 5Móz 8,3).

A kormányváltás legnagyobb haszna reménységem szerint, hogy sor kerül ebben az országban az ideológiai alapok megerősítésére. Hogy újra fontossá válnak azok az erkölcsi, keresztény értékek, amelyek eddig megtartottak bennünket Európában. Fontos a gazdaság rendbetétele, fontos az adósságcsökkentés, fontos, hogy mindenkinek legyen munkája ebben a hazában – de ha az alapvető értékek ismét háttérbe szorulnak, netán elfelejtődnek, akkor alapok nélkül vagy rozoga alapokra hiába építkezünk. Annyi bátor és határozott lépésnek vagyunk tanúi mostanában. Nem kellene éppen itt megtorpanni…

„A lakosok testi és lelki szebbítése, ím ez és csak ez lehet a kormányoknak legfőbb feladata. Minden mellékes tekintet a főcél által háttérbe szoríttatik.” (Széchenyi István: Önismeret)

A szerző evangélikus lelkész, a Bács-Kiskun Egyházmegye esperese

Oratio œcumenica

Mindenható örök Istenünk! Hálát adunk neked, hogy Jézus Krisztusban közel jöttél hozzánk, és igéddel magadhoz hívsz minket. Add, Urunk, hogy elénkbe jövő kegyelmed ne hagyja érintetlenül lelkünket, életünket! A te kegyelmedben bízva könyörgünk most hozzád.

Könyörgünk egyházadért. Add, hogy az ige hirdetői mindenkor a tőled kapott bölcsességgel szóljanak, és mindenkinek szóló hívásod eljuthasson az emberekhez.

Kérünk az ige hallgatóiért is. Add, hogy tőled való üzenetként fogadják a hallott igehirdetést, és az gyümölcsöt is teremjen életükben. Adj halló fület és értő szívet mindnyájunknak, hogy életünk mindig készen álljon igéd befogadására.

Kérünk gyermekeinkért, az utánunk jövő nemzedékekért. Segíts, hogy ők is felismerjék azt a kegyelmet és gazdagságot, amelyet te kínálsz. Kérünk, hogy a világ csábítása ne fojtsa meg bennük az utánad való vágyakozást. Add, hogy az előttünk álló szünidőben se feledkezzenek meg rólad, és kívánják igéd hallgatását.

Könyörgünk, Urunk, idős és beteg testvéreinkért is. Segíts, hogy a kor vagy a betegség terhét viselve se feledkezzenek meg rólad. Ne engedd, hogy bármilyen nyomorúság elfordítsa tőled a szívüket, és reményüket veszítsék. Kérünk, adj nekik erőt mindenkor rád tekinteni, beléd kapaszkodni.

Kérünk világunkért is. Add, hogy a természet megújuljon, ne csak pusztuljon bűneink rombolása miatt. Kérünk egyházi és világi elöljáróinkért. Adj nekik szeretetet és bölcsességet, hogy a rájuk bízottaknak mindig a javát keressék, és döntéseik a te akaratod szerint valók legyenek. Fordítsd magad felé tekintetüket, erősítsd hitüket, hogy meg tudjanak felelni annak a feladatnak, amely rájuk bízatott.

Hallgass meg minket, Urunk, és add, hogy igédet és hívásodat mindig és mindenkor meghalljuk, egykor pedig választottaiddal együtt örvendezhessünk örökkévaló országodban, a mi Urunk Jézus Krisztus által. Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„Így tehát a szeretet tartozik segíteni ott, ahol különben senki sincs, aki segítene, vagy akinek segítenie kellene."

▶ *Luther Márton:* A keresztyén gyülekezet jogáról és hatalmáról *(Hörk József fordítása)*

Az *Evangélikus Élet* 2005–2010. évi lapszámai PDF formátumban letölthetők a www.evangelikuselet.hu címről.

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 1. VASÁRNAP – ÉZS 42,18–21.23

A gepárd és a virág

Melyik állat csodálkozik rá az útjába kerülő virágra: a száguldó gepárd vagy a csiga? A nagy tempó miatt az egyik valószínűleg észre sem veszi. Igaz, miért is érdekelné egy szál virág, bármilyen szép legyen is. Nyilván zsákmánya, azaz betevő falatja után iramodott, miért is nézelődne? Akkor vajon a gepárdot vaknak mondhatjuk? Természetesen nem. De talán segít elgondolkodnunk azon, az ember mire fogékony és mire nem nyitott Isten üzenetei közül.

Isten igazsága nyíló virágok sokaságaként virul életünk útján. Színesen, elevenen, szemet gyönyörködtetően, vonzón. Jelzi, hogy Isten az övéivel való szünet nélküli, eleven kapcsolaton munkálkodik. Ő mindent megtesz annak érdekében, hogy hatalma és szeretete sohase lehessen vita tárgya. Nem is lesz az mindaddig, amíg ezek a „virágok" a szemünk előtt pompáznak. Csak akkor inog meg az Isten iránti bizalom, ha már fel sem tűnnek az életünket kísérő igazság és szeretet jelei. Ha úgy véljük: ismerjük, megszoktuk őket – mint az óramutató egyenletes ketyegését vagy mint a lakásdíszeket. Ha úgy véljük, mindig egyformák, kiszámíthatóak, személytelenek ezek a jelzések. Akkor hajlamosak vagyunk elsiklani felettük. Vakká és süketté válunk irántuk.

De ez nem csak Istennel kapcsolatban van így. Hányszor tesszük fel a kérdést az addigra nyilvánvalóvá lett előjelekre utalva: „Hogy is nem vettem észre?" Milyen sokszor az áll emögött, hogy tulajdonképpen láttam, csak nem tulajdonítottam neki jelentőséget.

Lelkipásztori beszélgetésben az élet fordulópontjait kutatva vagy gyászoló családtagok szavaiból gyakran előbukkan: „Az már annak a jele volt…" És mindig úgy folytatódik: csak én nem tudtam.

Ezek a jelek visszatekintve mutatkoznak egyértelműnek. Mert Isten gondoskodik arról, hogy a szemünk elé kerüljön, a fülünkbe jusson mindaz, ami fontos, ami az életünket teljessé teszi itt a földön, sőt az örökkévalóságban. De akkor mutatja, adja, amikor hasznunkra válik, amikor szükségünk van rá. Nem pedig elrejti a jelenben, hogy később eszméltessen. Mégis képesek vagyunk süketen és vakon tudomást sem venni róla.

Ézsaiás prófétai szava ma arról szól, hogy mit tesz Isten övéinek alkalmi süketsége és vaksága láttán. Hagyja, hogy a dolgok végül mégis kibontakozzanak, és – összerakva az előjelek kis mozaikkockáit – népe majdcsak ráeszmél Isten igazságára? Vagy fegyelmezőeszközökkel hívja fel az igazság jelzéseire a figyelmüket? Netán megállapítja a lelki süketség és vakság diagnózisát, de ránk bízza, hogy mit kezd vele sértett önérzetünk? Aligha!

Mosolygok, ha eszembe jut, hogy

A VASÁRNAP IGÉJE

amíg rá nem szoktam, hogy a számítógépen is kaphatok levelet, addig csak néha-néha néztem meg a levelezőprogramomat. Ismerőseim hamar rájöttek, hogy így felesleges írniuk, de ahelyett, hogy leszoktak volna a levélküldésről, többen felhívtak telefonon: „Küldtem neked levelet, nézd meg." Akkor biztosan megnéztem, és válaszoltam.

Isten sem adja fel. Igéje most azt hangsúlyozza övéinek, hogy nem figyelünk rá úgy, ahogyan lehetne. Ahogy övéiként illene. Nem engedjük, hogy jóságának eszközei uralják az életünket. Ígéretei és beteljesedésük, hatalmának jelei, jó rendjének mozzanatai felett elsiklik a tekintetünk. Annyi mindenre nyitottak vagyunk, annyi minden foglalkoztat bennünket, s ami teljessé tenné az életünket, az közben észrevétlen marad. Mintha vakok és süketek lennénk – de kizárólag az ő jelei, üzenetei iránt.

Talán túlzásnak is tűnik a kép: a megszólított, valóságosan fogyatékkal élő vakok és nem hallók is előbb érzékelik Isten népének érzéketlenségét, mint ők maguk. A látás ugyanis több, mint a szem tevékenysége. Belső adottság. Nyitottság – akár a szabad szemmel nem látható valóság iránt is. A prófétai szó pedig elárulja: Isten nem hagyja, nem hagyhatja, hogy éppen az övéi legyenek közönyösek igazsága iránt. A kapcsolat erőssége és a kiválasztottsággal járó küldetés múlik rajta, hogy miként fogadják Uruk köztük létének bizonyítékait. Amit ugyanis Isten megmutat magából, annak mind jelentősége van. És hogy kinek mutatja, az sem véletlenszerű.

Végül pedig nekünk szegeződik nagyon is konkrét kérdése: *„Ki ügyel erre közületek, ki hallgatja figyelmesen a jövő érdekében?"* (23. vers) Tudjuk-e, hogy Isten közelségére a jelenben adott válaszaink a jövőnket is építik vagy rombolják? Ezért jó, ha az igében szereplő kérdésre megszületik a válasz: én, Uram. Én ügyelek rá. Én lassítom le a lépteimet, én nyitom ki jobban a szememet és a fülemet. És nem csak fogadkozom. Hogy az, amit nekem szántál, célhoz érhessen.

Legyen hála Istennek azért, hogy elszántságunkat és eszmélődésünket ő maga áldja meg Szentlelkének erejével.

■ Farkas Etelka

Imádkozzunk! „Jézus, mennynek ragyogása, / Járj át tiszta fényeddel! / Ki ösvényed megtalálja, / Rajta sose téved el. / Igéd szüntelen világol – / Te vezetsz ki a homályból." (EÉ 400)

RÉGI-ÚJ LITURGIKUS SAROK

„Kiiktatás"? Búcsúzás? Hálaadás!

Te Deum laudamus

Az élet kegyetlen – mondják –, nemcsak találkozásokból áll, de búcsúzni is kell. A búcsúzás valaminek a lezárása, legtöbbször végleges lezárása. Ez pedig akaratlanul is érzelmeket mozgat meg, nemegyszer fájdalommal jár.

Magyarországon kialakult egyfajta szokásrendszer: a pályán való induláskor vagy az új szakasz kezdetén, esetleg egy fontosabb mérföldkőnél nagy ünneplést rendezünk. Egyházunkban lelkész, esperes iktatásakor, új püspök szolgálatba állásakor külsőségekben is megnyilvánuló nagy ünnepségeket tartunk. Az ünneplés ilyetén kultúrája mellett azonban hiányzik a búcsú, a lezárás, az elköszönés kultúrája. Igaz ez hazánkra éppen úgy, mint egyházunkra. Helyben toporgunk, bizonytalankodunk, amikor valami véget ér. Hogy is zárjuk le, hogy tegyük oda a mondat végére a pontot? Kicsit zavarban vagyunk, amikor el kell köszönni. Mit mondjunk, mit tegyünk, milyen formát adjunk a búcsúzásnak?

A keresztény ember számára mások a búcsúzás dimenziói. Mi személyekhez is, ügyekhez is elsősorban az Úristenen keresztül kötődünk. Minden emberi viszonyunkat meghatározza a hitünk, az Istennel való kapcsolatunk. Ez kell, hogy átjárja a búcsúzás időszakait és pillanatait egyaránt.

Amikor a gyülekezet élére új lelkész kerül, beiktatjuk őt hivatalába. Esperessel, felügyelőkkel, egyházi tisztségviselőkkel ugyanez történik. Ennek nem csak jogi formája van. Hozzátartozik az, hogy megállunk az Isten előtt, áldást kérünk, segítségül hívjuk a Szentlelket, hallgatjuk és befogadjuk a teremtő igét. De amikor a lelkész, egyházi tisztségviselő máshová megy hivatását gyakorolni, vagy amikor nyugdíjba vonulás miatt befejezi aktív pályafutását, el kell tőle köszönni. No, ennek a kultúrája, finoman szólva, nem túlságosan kiművelt.

Nem is egyszerű a feladat! Magyarországon amúgy is nagy veszély, hogy nem racionálisan, az élet rendje és folyamatai felől közelítünk, hanem emocionálisan, néha nagyon is érzékenyen, sőt túlfűtött érzésekkel. Ilyen helyzetben viszont nagyon nehéz jó hangot megütni, megtalálni a középutat, nem túljátszani a búcsúzást, nem „lakkozni" az emlékezést, közben megadva mindenkinek azt a tiszteletet, méltóságot, ami jár, azt a szeretetet, amitől emberi lesz az életünk. Ebben az esetleg fájdalmas pillanatban is.

És nem egyszerű a feladat a keresztény ember és a keresztény közösség számára sem, hiszen itt is meg kell találnunk a keskeny utat: búcsúzásunk nem lehet személytelen, hiszen a Teremtő minden egyes emberben egészen sajátos és egyedi ajándékot adott, ugyanakkor a búcsúzás mégsem egyszerűen emberekről szól, hanem az ajándékozó Istenről. Ezért a mi feladatunk emberdicséret helyett a hálaadás és az Isten-dicséret.

Korábbi agendáinkban természetes volt, hogy minden egyházi tisztséggel kapcsolatban találtunk beiktatási szertartást. Olyan kazuális liturgiát, amely segített abban, hogy az alkalom tartalmilag és formailag egyaránt méltó legyen az Úristen ügyéhez, az új fejezetet kezdő eseményhez.

Nem „kiiktatási" liturgiát készítettünk – ahogyan humorosan kérdezték – a *Liturgikus könyv* II. kötetébe, hanem egy speciális hálaadó istentiszteleti rendet. Ez a rend segítségükre lehet gyülekezeteknek, búcsúzóknak és búcsúztatóknak, hogy megtalálják a helyes utat. A mögöttünk levőt Isten kezébe tesszük, az értékelést az igaz Bíróra hagyjuk, a hálaadás pedig azé, akit illet, Istené. A búcsúzás liturgiája a szeretet meghittségével (Isten szeretetének meghittségével!) segít elkerülni, hogy „elhivataloskodjuk" az eseményt, és a liturgia a maga objektivitásával segít elkerülni az érzelgősséget és az embermagasztalást.

Az elmúlt héten tartottuk e rend főpróbáját. *Ittzés János* püspök búcsúzott el egyházkerületétől és gyülekezetétől, s az egyházkerület: lelkészek, munkatársak, gyülekezetek búcsúztatták főpásztorukat. Volt mit megköszönni, volt mit megbánni, volt mit ünnepelni. Nem embert ünnepeltünk, hanem Krisztus keresztjét, és a keresztet többféle értelemben is hordozó püspökkel együtt adtunk hálát az elvégzett munkáért, a kapott és továbbadott áldásért, a megtartott hit ajándékáért és az egyház csodájáért. Nem egy személy ünnepe volt ez, hanem igazi Krisztus-ünnep. Keresztközpontú, az új élet evangéliumát hirdető, húsvét fényében és pünkösd reménységében zajló Krisztus-ünnep.

A liturgikus kultúrát még gyakorló világban az évzárót – bármilyen iskolatípusban – *tedeumnak* hívták. *Te Deum laudamus…* Téged, Isten, dicsérünk, és hálát adunk mindenért… Ez a keresztény módja egy útszakasz, egy folyamat lezárásának, a szolgálat befejezésének.

A búcsúzás liturgiája nem egyszerűen kiegészítés vagy hiánypótlás eddigi liturgikus rendjeinkhez, hanem hitvallás. Tanúságtétel arról a koordináta-rendszerről, amelyben mindennek helye, értelme és rendje van. Isten közelében minden a helyére kerül, értelmet nyer és rendet talál. A liturgus ugyanis nem keresztény rendezvényszervező, hanem Isten rendjébe önmagát, emberi kapcsolatait, közösségét belehelyezni próbáló szolga.

■ Dr. Hafenscher Károly (ifj.)

HIRDETÉS

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem a 2011/2012. tanév őszi szemeszterétől *akkreditált pedagógus-továbbképzési programot* hirdet *Teológiai továbbképzés egyházi iskolákban és óvodákban dolgozó pedagógusok részére* címmel. *Jelentkezési határidő: 2011. szeptember 9.* Bővebb információ és letölthető jelentkezési lap a *http://teol.lutheran.hu* címen (Képzések/Pedagógus-továbbképzés). Evangélikus Hittudományi Egyetem, 1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3. Telefon: 20/824-6399; 1/469-1050. Fax: 1/363-7454.

Püspöki búcsú

Folytatás az 1. oldalról

Pekka Huokuna egyházfőtanácsos a finn evangélikusok üdvözletét hozta, *Szabó György* kerületi felügyelő pedig a kerület lelkészeinek és gyülekezeteinek jókívánságait tolmácsolta.

A hazai testvéregyházak részéről *Várszegi Asztrik* pannonhalmi főapát és *Steinbach József* református püspök, valamint *Huszár Pál* református főgondnok intézett kedves szavakat a búcsúzó püspökhöz, majd *Szakács Imre,* a Győr-Moson-Sopron Megyei Közgyűlés elnöke és *Széles Sándor* képviselő, a kormányhivatal megyei elnöke köszöntötte Ittzés Jánost, akit a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület lelkész és nem lelkész munkatársai – egyetlen példányban készült –*Emlékkönyvvel* ajándékoztak meg.

A püspöki búcsú-istentiszteletre jelent meg *A reformációtól – napjainkig / Evangélikus gyülekezetek, egyházmegyék, kerületek a Dunántúlon* című, CD melléklettel ellátott, kétkötetes monográfia. A 984 oldal terjedelmű könyvet vezető szerkesztője, *D. Keveházi László* egyháztörténész, nyugalmazott esperes lett volna hivatva bemutatni, de az idő előrehaladtára való tekintettel csupán néhány alapinformációval ajánlhatta az ünnepi gyülekezet figyelmébe a későbbiekben lapunk hasábjain is ismertetni tervezett kötetet.

A június 18-i istentisztelet résztvevői azonban minden bizonnyal így is tisztában voltak azzal, hogy ők maguk is egyháztörténeti esemény résztvevői – a negyvennyolc évnyi kényszerszünet után 2000-ben újjászületett Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület történetének meghatározó fejezetét lezáró esemény tanúi…

Mint ismeretes, a kerület új püspökét, Szemerei Jánost június 25-én iktatják be a győri Öregtemplomban.

■ T. Pintér Károly

Esperesváltás a Somogy-Zalai Egyházmegye élén

Az emlékezés és az előretekintés alkalmává, az öröm és a hála ünnepévé vált június 19-én, vasárnap délután Surdon a Somogy-Zalai Egyházmegye új esperesének beiktatása. *Smidéliusz Zoltán* egykori elődjéből lett utódja *Szemerei Jánosnak,* az egyházkerület hivatalba lépő püspökének. Az iktatás szolgálatát *Deme Dávid, Sikter János* és Szemerei János lelkészek végezték.

Igehirdetésében Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület megválasztott püspöke Zsolt 105,1–5 alapján arról beszélt, hogy ünnepeink lényege az Isten cselekvésére való emlékezés. Csodáit a jelenben is megtapasztaljuk, és a jövőre is így tekinthetünk előre. Reménységünk az ő áldása. A sport világából vett példával élve úgy fogalmazott, hogy az egyházban szolgálatot végző emberek szerepe a bírókéhoz hasonlítható: nélkülözhetetlenek, de nem jó, ha előtérbe kerülnek. Az a fontos, hogy folyjon a játék – hogy Isten cselekedjék.

Az istentiszteletet követő közgyűlésen, melyet *dr. Háry Tibor,* az egyházmegye felügyelője vezetett, köszöntések hangoztak el – többek között – a magyar evangélikus egyház, az egyházkerület, a szlovén evangélikusok és a braunschweigi német protestáns tartományi egyház képviselői részéről. *Dr. Korányi András,* a zsinat lelkészi elnöke, *Kákay István* országos irodaigazgató, *Radosné Lengyel Anna* országosfelügyelő-helyettes, *Szabó György* egyházkerületi felügyelő, *Novák Leon* muraszombati (Szlovénia) és *Wolfgang Boether* német lelkipásztor és mások mindmind utaltak arra, hogy Smidéliusz Zoltán személyében – akit egyébként Szemerei János példaképének nevezett – egy általuk emberileg is felettébb tisztelt és szeretett testvért köszöntenek. (*Gáncs Péter* elnök-püspök és *dr. Fabiny Tamás* püspök levélben köszöntötte a régi-új esperest.)

Az ünnepi alkalmat a gyülekezet óvodásainak rövid műsora és a liszói asszonykórus éneke színesítette.

A Surdról és környékéről érkezett hívek színültig töltötték a templomot, e rendhagyó vasárnap délutáni órában is kifejezésre juttatva lelkészük iránti szeretetüket és ragaszkodásukat.

FOTÓ: T. PINTÉR KÁROLY

Smidéliusz Zoltán (balra) és Szemerei János együtt osztott úrvacsorát

A beiktatott esperes beszédében az egyház mint hajó képet emelte ki, s ennek alapján fogalmazta meg a szolgálata elé kitűzött célokat. Smidéliusz Zoltán elmondta, hogy egyrészt tartani szeretné az adott irányt, másrészt fel kívánja készíteni az egyházmegyét a „tisztikar" részleges cseréjére. Mindezek mellett azonban tudatosítani kell a gyülekezetek tagjaiban az egyház „anyahajó", „bázis" mivoltát is. Mint mondta: noha most az egyházmegye „parancsnoki hídján" változás történt, a hajónak egy kapitánya van – Jézus Krisztus.

■ Adámi Mária

Hol van a te testvéred? Hálóba kerítve?

Könyvbemutatók a Credo-esten

Két könyvbemutatót is tartottak a június 16-án megrendezett második Credo-esten a Luther Kiadóban. A két tanulmánykötet és a *Credo* készülőben levő száma volt a téma a szervezők szándéka szerint hagyományteremtő, családias alkalmon.

A Luther Kiadó könyvesboltja adott otthont a második Credo-estnek, ahol az evangélikus folyóirat főszerkesztője, *Zászkaliczky Zsuzsanna* ajánlotta a hamarosan az *Evangélikus Élet* című hetilap mellékleteként megjelenő ajándék különszámot az egybegyűltek figyelmébe, szemezgetve a készülő szám tartalomjegyzékéből.

Az est másik főszereplője, a Sólyom Jenő-díjas *Eszmecsere* sorozat hatodik részeként megjelenő, *Hol van a te testvéred? – Tanulmányok a társadalmi nemekről és a testvérszeretetről* című kötet volt. A *dr. Orosz Gábor Viktor* által szerkesztett könyv bemutatására vállalkozó *Réthelyi Orsolya* a különböző szerzők műveit egységes kötetté szervező kihívásokról beszélt, amelyekkel egyházainknak szembe kell nézniük: ilyen kihívások a férfi és női szerepkörök társadalmi megítélésének változása és a keresztény felelősség különböző olvasatai.

A SZERZŐ FELVÉTELE

A *Hálóba kerítve – Konferencia az evangélikus lelkészek és az állambiztonság kapcsolatáról* című kötetet *dr. Fábri György* kommunikációkutató mutatta be a megjelenteknek. Személyes emléket idézve említette csömöri nagyapját, aki a rendszerváltáskor halt meg, és akivel kapcsolatban többször felmerült benne, hogy az ügynökkérdés napi téma volt-e az ő generációjának, vagy ez csak az utolsó húsz évben vált ily mértékben a nyilvános közbeszéd tárgyává.

Válaszokat adni nem akarván inkább több szinten sarkallt a vizsgálódásra. A személyes, a közegyházi és a társadalmi szint más és más megítélést feltételez, noha van egy közös pont: mégpedig hogy a kérdéskör nem a múltról, hanem a jövőbe tekintő jelenről szól. Erre utalt felszólalásában a kötet szerkesztője, *dr. Fabiny Tibor* is, amikor az e tudósítás címében olvasható kérdéssé olvasztotta össze a két bemutatott kötet címét.

Az alkalmon *Regős Júlia* viola da gambán játszott, olykor megtörve a könyvméltatások között beállt csendet.

■ Kiss Tamás

Forrás: evangelikus.hu

Elbocsátó szép üzenet – helyett: megkésett emlékezés egy igaz testvérre

Ide-oda cikáznak gondolataim: miről is írjak ebben a számomra egészen biztosan utolsó, de a főszerkesztői információk szerint is talán az egész sorozatot lezáró *Égtájolóban?* Mivel a június 18-i búcsú-istentisztelet után, Szentháromság ünnepén még két feladatom is volt – délelőtt a győrújfalui filia istentiszteletén, délután pedig a győri Péterfy Sándor Oktatási Központ tedeumán (tanévzáró istentiszteletén) szolgáltam –, akár még arról is írhatnék néhány sort, vajon ténylegesen hol és miként zárul az aktív szolgálat, s miként kezdődik a nyugdíjas időszak. Persze mindez elé odakívánkozik annak rögzítése, hogy nemcsak az azóta hallott visszajelzések, hanem szívem hálás emlékezése szerint is ez a „prototípus-istentisztelet" (ugyanis ilyen egyházunkban eddig még nem történt) liturgiájában és körülményeiben illő és méltó alkalma volt az aktív szolgálattól való elköszönésemnek. Hála legyen érte az Úristennek, és illesse köszönet minden munkatársamat és segítő testvéremet, akik az alkalom előkészítéséért és jó rendben való megtartásáért munkálkodtak. Deo gratias! – És mégsem ez búcsúírásom fő témája!

Ugyanis egy karcsú, de rendkívül fontos könyvet hozott ma a posta! És bár érkezése nem volt váratlan – hiszen egy pár nappal korábban jött e-mail alapján, ha nem is ilyen gyorsan, de számítottam rá –, megérkezése egy csapásra eldöntötte a kérdést: fel kell használnom az éppen rám váró, engem terhelő „égtájolási" alkalmat, és erről a szélesebb nyilvánosságot is tájékoztatnom kell.

Annál is inkább, mert megint csak kullogunk az események nyomában, és megint elkéstünk. Indoklásul egy évekkel ezelőtt általam írt könyvajánlóból idézek, amelynek megállapításai e mai konkrét összefüggésben is fájdalmasan igaznak látszanak: „Oly sokszor megesik velünk, hogy késő bánat könnyeit sírjuk, és helyrehozhatatlan mulasztásaink fájdalmát hordozzuk. A mögöttünk lévő évtizedekben megtörtént ez velünk olyankor is, amikor fortélyos félelmek, ránk parancsolt bizalmatlanság miatt bezártuk szívünket a még közöttünk lévő, de már az utolsó nagy útra készülő testvéreink előtt. Máskor meg *csak* figyelmetlenek voltunk. Halogattuk az alkalmakat, de nem számoltunk azzal, hogy az idő és az élet kereke nem a mi ujjunkon perdül. S mivel ezek a testvéreink nem oszthatták szét kincseiket, tele tarisznyával kellett elindulniuk az utolsó útra… Akárhogy is történt, mi maradtunk szegényebbek."

Már megint csak csigázom az érdeklődést (legalábbis ezt remélem), és még mindig nem tártam fel „titkomat". Persze igazából nem titok ez, az említett német nyelvű könyv címlapján bárki olvashatja: *Taníts engem utaidra, Uram — Joachim Heubach (1925–2000) emlékére — A teológus – az igehirdető – a püspök.*

ÉGTÁJOLÓ

De ki volt ez a Joachim Heubach? – hangzik sokak kérdése. Az, hogy a legkisebb német tartományi egyház, Schaumburg-Lippe püspöke volt 1979-től 1991-ig, bizonyára nem tette mifelénk ismertté a nevét, de talán még az sem, hogy a németországi Luther Márton Szövetség (Martin-Luther-Bund) elnöke volt 1985 és 1995 között. Nincsenek illúzióim, még arra sem reagálunk a váratlan felfedezés és meglepetés örömével, ha megtudjuk, hogy a ratzeburgi Luther-akadémia páratlanul fontos szolgálata is elválaszthatatlan Heubach püspöktől. A halála tizedik évfordulójára kiadott kötet szolgálatának olyan értékeit veszi számba, amelyekkel kicsiny egyházának, de a nagy német evangélikusságnak a határán túl is figyelemre és megbecsülésre tarthat számot.

Hetilapunk olvasóit nyilván nem lepi meg, ha jelzem, különösképpen is örültem annak, hogy az emlékkötet tőle idézett első írása ezt a címet viseli: *Legkedvesebb Luther-szövegem.* Nem tagadom, közel került hozzám Heubach püspök azzal is, hogy ebben az írásában megvallja: a Luther írásmagyarázata alapján szívének oly kedvessé vált zsoltárverset fénymásolva évtizedek óta a tárcájában hordja, és naponta szívében forgatja. *(*Zsolt 32,8: *„Bölccsé teszlek, és megtanítalak, melyik úton kell járnod. Tanácsot adok, rajtad lesz a szemem."*)

Meg egyáltalán, amit a lutheri teológiai örökség megtartásáért tett a Luther-akadémia páratlanul fontos tanulmányi munkájának szervezése és irányítása terén, az is Isten iránti hálával tölti el szívemet. Sajnos, Európára, de Németországra gondolva sem olyan magától értődő, hogy valaki elkötelezetten vállalja a lutheri reformáció örökségét. Heubach püspök azon kevesek közé tartozott, akik ezt tették. Halálával nagy veszteség ért bennünket, akik – távol mindenfajta felekezeti sovinizmustól – azt valljuk, hogy a lutheri reformáció felismeréseiben páratlan ajándékot kaptunk.

Személyesen mindössze kétszer találkozhattam vele. Egyszer csak egy egészen rövid köszöntés erejéig, amelynek pontos időpontjára nem is emlékszem – meglehet, hogy a Lutheránus Világszövetség 1984-es budapesti nagygyűlése alkalmával történt –, egy másik alkalommal pedig Erlangenben, a Luther Márton Szövetség székházában, amikor őszintén érdeklődött itthoni egyházi helyzetünkről. Akkor nem túl sok örvendetes fejleményről tudtam vele beszélgetni. S itt kell elmondanom a vele kapcsolatos, számomra legtöbbet jelentő információkat.

Megbízható személyes tanútól származik: *Mikor Heubachot püspökként szándékoztak jelölni, és éppen Ordassnál járt, megkérdezte, mit tanácsol, jelöltesse-e magát. Ordass válasza egy kérdés volt: „Ha püspök leszel, tudsz-e vállalni szenvedést is?" Heubachot meglepte a kérdés, de igennel felelt. Erre Ordass: „Akkor vállald el a jelölést."* – S tudjuk, püspökké választották.

Minden bizonnyal ő volt az egyik a kevés nyugati egyházi vezető közül, aki a maga jelentőségében megértette és értékelte 1984-ben *Dóka Zoltán Nyílt levelét.* Meggyőződéssel vallom: ha Heubach püspökre hallgatunk, sok minden másként is történhetett volna. S akkor talán a búcsúzó püspök szívében is kevesebb aggodalom lenne szeretett egyházának és egyházkerületének jövője felől…

Ittzés János püspök
Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

Párbeszéd, szabadság, szeretet

Keresztény–zsidó–iszlám konferencia Gödöllőn

A magyar európai uniós elnökség keretében került sor június 2–3-án Gödöllőn, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium (KIM) szervezésében a három monoteista (világ)vallás konferenciájára a vallásszabadságról, a vallási sokszínűségről és a közös értékekről. Evangélikus részről *D. Szebik Imre* nyugalmazott püspök, *dr. Fischl Vilmos* csővári és repülőtéri lelkész, *dr. Csepregi András* teológus, iskolalelkész, továbbá e sorok írója volt jelen. Az összes hozzászólásra, megnyilatkozásra e helyütt természetesen nincs módunk kitérni, az alábbiakban csupán a nagy médiaérdeklődéssel kísért esemény legfontosabbnak tartható megnyilatkozásairól, főképp pedig az első napi plenáris megnyitóbeszédekről és hozzászólásokról szólunk.

Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes a híres katolikus teológus, *Karl Rahner* (1904–1984) nyomán hangsúlyozta, hogy az ember a végtelenre, a transzcendenciára irányul; ha ezt elnyomják, a lényegét tagadják meg. Magyarország megszenvedte a kommunizmus keserveit, ma pedig a Nyugat problémáit is szenvedi. A kommunisták megpróbálták a vallási hagyományokat elnyomni: karácsony helyett Télapó, Szent István ünnepe helyett alkotmány. Ma Nyugaton kifinomultabb eszközökkel lépnek fel a vallás ellen, a szekuláris ideológia, a világnézeti semlegesség jegyében. A problémát az okozza, hogy az államnak a semleges világnézet iránt is semlegesnek kell(ene) lennie. Ugyanakkor közömbös sem lehet, tiszteletben kell tartania a polgárok értékválasztását. Az állam és az egyház szétválasztása nem egyenlő az egyház és a társadalom szétválasztásával.

Szászfalvi László református lelkész, a KIM egyházi, nemzetiségi és civil kapcsolatokért felelős államtitkára többek között hangsúlyozta, hogy a három vallásnak szolgálnia kell Európa és a világ nemzeteinek életét, de nem tudják, ha nincsenek beszélő viszonyban egymással. Református lelkészként nem mulasztotta el megjegyezni, hogy jeles napon kerül sor a konferenciára, mennybemenetel ünnepén, amely – mint a karácsony, a húsvét és a pünkösd – arról szól, hogy Isten nem hagyja elveszni a világot.

Igen tanulságos volt a három jelen lévő nagykövet felszólalása, mert nyilvánvalóvá tette, hogy milyen nehéz (szinte reménytelen) a vallásközi párbeszédet a vallásközi párbeszéd keretei között tartani. *Aliza Bin-Noun* asszony, izraeli nagykövet kifejtette, hogy Izraelben a vallásnak központi szerepe van. Habár nincs alkotmány, törvény biztosítja a vallásszabadságot. Az 1967-es határok között élő araboknak minden állampolgári joguk megvan – mondta –, és tizenegy képviselőjük van a százhúsz tagú Kneszetben.

A keresztények különösen sikeresek, átlagon felül iskolázottak. *Eleni Tsakopoulos Kounalakis,* az Egyesült Államok nagykövet asszonya többek között emlékeztetett: januárban, a vallásszabadság napján *Barack Obama* elnök felhívta a népet, ragaszkodjanak a vallásszabadság elvéhez hazájukban éppúgy, mint a világ többi részén. *Ali al-Mefni* egyiptomi nagykövet azzal kezdte, hogy országában január 25. óta demokratikus átalakulás zajlik. Támogatják a vallások közötti párbeszédet – ennek másik oldala, hogy a terror, az erőszak ellen fel kell lépni. Követelte, hogy a palesztin nép végre kapja meg a saját jogait, hogy szűnjön meg az izraeli elnyomás, megszállás a nemzetközi határozatok alapján, és oldják meg a menekültkérdést, továbbá szűnjék meg Gáza 2010. május 28. óta tartó bojkottja. Végül köszönetet mondott Barack Obama amerikai elnöknek, hogy *Benjamin Netanjáhú* izraeli miniszterelnök ellenében síkraszállt az 1967-es határokért.

Tőkés László volt Király-hágó melléki református püspök, az Európai Parlament alelnöke az apostoli üdvözléssel kezdte felszólalását: *„Kegyelem néktek és békesség Istentől…”* (1Kor 1,3) – a folytatást nem mondta, pedig az teszi apostolivá… Bár az egyházaknak fontos szerepük volt a kommunizmus megbuktatásában, egyes országokban még mindig vannak nehézségek – állapította meg. Romániában a (nem ortodox) egyházak még mindig nem kapták vissza elvett javaik hatvan százalékát. Ugyanakkor a Nyugat is példát vehet a hithű ortodox és muszlim testvérekről. A 20. század tömeggyilkosságai meg az Európai Szén- és Acélközösség (így kezdődött az Európai Unió 1951-ben) után a szeretet kultúrájára van szükség. *„Isten szeretet”* (1Jn 4,8.16) – ez a közös nevező.

Hilarion metropolita, az Orosz Ortodox Egyház Külügyi Hivatalának elnöke kijelentette, hogy a lelkiismereti és vallásszabadság a legáltalánosabb emberi jog, ezért az üldözés elfogadhatatlan. Ma százmillió keresztény szenved hátrányos megkülönböztetést, különösen iszlám országokban. A párbeszédnek nem az általános nyilatkozatokról, hanem a konkrét helyzetek megoldásáról kellene szólnia. Oroszországban évszázadokig békében éltek zsidók, keresztények és muzulmánok. Magyarország új alkotmánya példamutató abban a tekintetben, hogy a magyarokat Isten és a kereszténység egyesíti.

Zoltai Gusztáv, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének ügyvezető igazgatója, az Európai Zsidó Kongresszus Végrehajtó Bizottságának elnöke némileg másképp látva elmondta, hogy a 19. században sok zsidó menekült Magyarországra, mert itt viszonylag jól biztosítva voltak a jogaik, a magyarság befogadó nemzet. Ma a magyar zsidóság él a demokrácia lehetőségeivel, élénk hitélet folyik, iskoláikban pedig színvonalas oktatás. Jók a kapcsolatok az egyházakkal.

A konferencia résztvevői rövid nyilatkozatot fogadtak el, amelyben mély aggodalmukat fejezik ki amiatt, hogy a világon számos helyen súlyosan korlátozzák a vallás szabad gyakorlását. Aggodalom tölti el őket jelenleg különösen is a keresztények elleni erőszak, de az iszlamofóbia és az antiszemitizmus folyamatos megnyilvánulásai miatt is. Hangsúlyozzák továbbá a dialógus fontosságát és az ezt elősegítő oktatás fejlesztését.

A felszólalók közül többen is utaltak rá, hogy az igazi probléma a párbeszéd szellemének és eredményeinek „levitele” a mindennapi élet szintjére. Hadd jegyezzük meg: különösen is, ha arra gondolunk, hogy az üldözött vallási kisebbségek körülbelül nyolcvan százaléka keresztény.

■ Szentpétery Péter

A soros magyar EU-elnökség és egyházaink társadalmi elkötelezettsége

A kánikulás nyári napokon is sokan emlékezhetünk arra a jeles istentiszteletre, amely januárban, az ez évi egyetemes imahét megnyitóünnepségeként a fasori református templomban zajlott, s széles hazai és nemzetközi ökumenikus jelenléttel tett bizonyságot az európai integráció iránti elkötelezettségről, valamint kérte Isten áldását a soros magyar európai uniós elnökség hat hónapos szolgálatára.

Tavasszal a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa – a közgyűlése által decemberben meghatározott tervek szerint – számos programot, tanácskozást, szakmai fórumot rendezett. Találkozóra került sor a miniszterelnökkel és a kormány képviselőivel, s ezen nyilvánvalóvá lett, melyek azok a területek, amelyek a kormány és a magyar társadalom, valamint a magyarországi egyházak számára egyaránt jelentőséggel bírnak. Ilyen a romaintegráció hazai és európai összefüggése; a vallásszabadság és keresztyénüldözés jelenségei; a Duna-stratégia, régiónk interkulturális gazdagsága és a megbékélés feladatai; a családközpontú társadalmi és gazdasági gondolkodásmód, illetve az önkéntesség európai éve. Az elmúlt hónapokban e témakörök kerültek terítékre az említett találkozókon, konzultációkon, nemzeti és nemzetközi konferenciákon.

* * *

Az Európai Egyházak Konferenciája Egyház és Társadalom Bizottságának meghívására június 14–16. között nyolctagú delegáció látogatott Brüsszelbe. A református egyházat *dr. Huszár Pál,* a Dunántúli Egyházkerület főgondnoka, a zsinat világi elnöke, a Magyarországi Evangélikus Egyházat *Gáncs Péter* elnök-püspök, a baptista felekezetet *dr. Mészáros Kálmán* egyházelnök, a metodistákat *Csernák István* szuperintendens, az ortodox egyházat *Kalota József* érseki vikárius, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsát *D. Szebik Imre* elnök (nyugalmazott evangélikus püspök) és e sorok írója, a MEÖT főtitkára képviselte. Tolmácsként *Bukovszky Ákos* baptista külügyi titkár segítette a delegáció munkáját.

A látogatás egyik célja az volt, hogy az egyházak képviselői az Európai Unió intézményeiben elmondják a maguk tapasztalatait, beszámoljanak eddig végzett munkájukról és további terveikről az integráció folyamatát illetően. Másrészt megbeszélésekre is sor került az Európai Egyházak Konferenciájának tisztségviselőivel a programok értékeléséről, valamint további konkrét tervek kialakítása érdekében.

Brüsszeli csoportkép a magyar delegációról

A delegáció látogatást tett az Európai Parlamentben, ahol *Tőkés László* egyházi kapcsolatokért is felelős alelnök adott tájékoztatást azokról a lehetőségekről, amelyeket az unió alkotmányának 17. paragrafusa kínál az egyházaknak, illetve a vallási és humanista közösségeknek, felajánlva a rendszeres és nyilvános dialógust. E gesztusértékű rendelkezés gyakorlati megvalósítása nem kis feladat, mindazonáltal az egyházaknak kínált olyan lehetőség, amellyel közösen szolgálhatják a legalapvetőbb társadalmi, gazdasági és kulturális értékeket egész Európa javára.

Munkaebéden fogadta a delegációt az Európai Parlamentben *Gyürk András* képviselő (Fidesz), s a jelen lévő felvidéki és erdélyi magyar képviselőkkel együtt adott bepillantást a parlament döntéshozási mechanizmusába és azokba a témakörökbe, amelyek különösen is fontosak Közép-Európa népei és így a magyar nemzet számára is.

A magyar állandó képviseleten a magyarországi vendégek *Zákonyi Botonddal,* az emberi jogokért, kisebbségpolitikáért és kulturális ügyekért is felelős munkatárssal tanácskoztak az egyházi/vallási üzenet továbbadásának lehetőségeiről. A beszélgetés jó alkalmat kínált továbbá a kultúrák és vallások közötti párbeszéd titkárságának felelős munkatársával, *Hölvényi Györggyel* való találkozásra is.

A vendégek megismerhették, miként értékelik Brüsszelben a magyar elnökség elmúlt hónapokban végzett munkáját. Jó volt hallani, hogy – a sajtóból is ismert kezdeti feszültségek után – az Európai Unió Tanácsának agendájában szereplő feladatoknak, programoknak a magyar elnökség sikeresen eleget tett, méghozzá úgy, hogy elismerést és jó minősítést szerzett magának és hazánknak.

Külön említést érdemel az unió Horvátországgal való bővítése érdekében végzett munka, valamint az európai romastratégia kereteinek kidolgozása. Ugyanezt ismerte el, sőt erősítette meg az Európai Bizottságban tett látogatás alkalmával a szociális ügyekért felelős magyar biztos magas rangú munkatársa, *Hegyi Gyula* és *Kovács Krisztina* referens is.

Az Európai Egyházak Konferenciája Egyház és Társadalom Bizottságának munkatársai elkötelezték magukat a megkezdett munka folytatását illetően, különös tekintettel a romaintegráció stratégiájára és a közép-európai regionális ökumenikus együttműködésre.

A programból természetesen nem hiányzott a városnézés, az európai intézmények különös világával és Brüsszel szépségeivel való ismerkedés sem. Utolsó programként az európai intézmények hivatalainak szomszédságában működő ökumenikus Feltámadás-kápolnában a meghívók és a vendégek áhítaton adtak hálát az elnyert áldásokért, és kérték a Szentháromság Isten kegyelmes vezetését a jövőben is. A vendégek itt mondtak köszönetet a meghívó Egyház és Társadalom Bizottságnak, különösen pedig *Rüdiger Noll* református lelkésznek, a bizottság igazgatójának.

* * *

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának tervei között szerepel még a kormány képviselőivel való újabb tanácskozás, illetve július első vasárnapján részvétel a lengyelországi ökumenikus tanács ünnepségén Varsóban. Az ökumenikus tanács képviselői ez alkalommal adják majd át a szolgálat stafétáját a lengyel testvéreknek.

■ Dr. Bóna Zoltán,
a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának főtitkára

Húsz év múlva a föld lakóinak negyede muzulmán lesz

A muszlim népesség minden más népcsoportnál gyorsabban fog növekedni a következő húsz évben, és 2030-ra a világ népességének több mint negyede *Mohamed* prófétát tiszteli majd – ez derül ki egy amerikai kutatóintézet, a Pew Forum tanulmányából.

A muzulmán népesség évente 1,5 százalékkal növekszik, a nem muszlim lakosság azonban csak 0,7 százalékos ütemben gyarapszik. A Pew Forum ugyanakkor rámutat, hogy ez a növekedés visszaesést jelent a muszlimoknál az elmúlt húsz évben tapasztalt 2,2 százalékos évi gyarapodáshoz képest.

A kutatók szerint a csökkenés oka az, hogy egyre több muzulmán nő vesz részt az oktatásban, az életszínvonal emelkedik, illetve hogy az emberek vidékről a városba költöznek, s ezek a tényezők nem kedveznek a termékenységi rátának. Azokban a muszlim országokban, ahol az oktatás elérhetőbb a lányok számára, a nők átlagosan 2,3 gyereket szülnek, míg ott, ahol csak kevés ideig járnak iskolába, körülbelül 5-öt.

A világ muszlim népességének jövője című kutatásból az is kiderül, hogy húsz év múlva már a világ 79 országában lesz egymillió fölött az iszlám hívők száma, szemben a mostani 72-vel.

2030-ban tíz muszlimból hat az ázsiai–csendes-óceáni térségben fog élni, és Indonéziát megelőzve Pakisztán lép elő a legnépesebb muszlim állammá.

Az amerikai intézet becslései szerint egyes európai országokban – például Franciaországban és Belgiumban – két számjegyűre nő a muszlimok százalékaránya, Svédországban pedig egyenesen megduplázódik. De egész Európában összesen csak a népesség 2,5 százaléka lesz Mohamed követője.

Az Egyesült Államokban a jelenlegi kevesebb mint egy százalékról 1,7 százalékra emelkedik majd a muszlimok aránya 2030-ra (ez körülbelül a zsidó felekezet és az episzkopális egyház híveinek mai számarányával egyezik meg).

Izraelben húsz év múlva a népesség csaknem negyede lesz iszlám hívő.

A kutatók szerint nehéz kiszámítani az iszlámnak a születési rátákra gyakorolt hatását, mivel a szociokulturális, gazdasági, politikai és történelmi tényezők ugyanolyan – ha nem nagyobb – szerepet játszanak ezek alakulásában.

A tanulmány készítői belevettek a számításaikba minden olyan csoportot, amely muzulmánként azonosítja magát, beleértve a világias, a parancsolatokat be nem tartó muszlimokat is.

Az intézet azt tervezi, hogy hasonló jelentést ad ki a hindu, a keresztény, a zsidó és a szikh népesség alakulásáról is.

▶| *MTI*

Új épületszárny a Tessedik-otthonban

Új szociális alapszolgáltatással bővül a gödöllői Tessedik Sámuel Idősek Otthona. Az új épületrész ünnepélyes átadása és szentelése június 19-én volt az Északi Egyházkerület lelkészi vezetőjének szolgálatával. Az épületben kap helyet az idősek napközi otthona, és ugyanitt lesz kialakítva a házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás és a szociális étkeztetés központja.

Fabiny Tamás püspök az *Észak.lutheran.hu-nak* elmondta: rendkívül nagyra értékeli azt a munkát, amely a most éppen húszéves Tessedik Sámuel Alapítvány égisze alatt folyik, és különösen örül annak, hogy Gödöllőn a sokféle munkaág tevékenysége országos fenntartásban zajlik. Ez a kívánatos integráció lehetővé teszi a szakmai felügyeletet, amelyet a *Buda Annamária* által vezetett diakóniai osztály maximálisan el tud látni.

FOTÓ: KOVÁCS ISTVÁN

A püspök elismerően nyilatkozott az új épület igényes kialakításáról, és reményét fejezte ki afelől, hogy az evangélikus templom közelsége jó lehetőséget kínál a gyülekezettel való szoros együttműködésre.

A szentelés után a püspök és Buda Annamária osztályvezető meglátogatta az ugyancsak Gödöllőn működő anyaotthont és idősek otthonát. Az ellátottakkal beszélgetve megismerhették a bentlakók életét és azt a szeretetteljes gondoskodást, amelyben részük lehet.

A családok átmeneti otthonában tett látogatás után Fabiny püspök a következőket nyilatkozta:

– Szembesültem azzal a ténnyel, hogy itt korántsem csak a bántalmazás miatt vagy bármi okból otthonukból elkerült anyák és kiskorú gyermekeik élnek, hanem olyan családok is, amelyek képtelenek voltak a lakáshiteleket törleszteni, és ezért elveszítették az otthonukat; valamint olyan család is, amelynek a devecseri iszapkatasztrófa következtében vált lakhatatlanná a háza. Minden egyes sors különbözik, megannyi személyes tragédiának voltam tanúja, ám annál jobban értékelem az ott élők között végzett szociális és lelki munkát.

Nyilatkozata végén a püspök utalt arra, hogy az újonnan felszentelt épület bejáratán a *„Missziói és Diakóniai Otthon”* elnevezés szerepel: ez ugyanis rögzíti azt a tényt, hogy a szeretetszolgálat és a hitébresztés elválaszthatatlanul összetartozik.

Forrás: Észak.lutheran.hu

Sziget az értékromboló világban

Visszatekintő beszélgetés Roszík Gáborral, a húszéves Tessedik Sámuel Alapítvány létrehozójával

Húsz évvel ezelőtt szinte egyszerre fogant meg *Roszík Gábor* evangélikus lelkész, akkori országgyűlési képviselő gondolataiban a *magyar szabadság napjának* megünneplése, valamint az, hogy a *Tessedik Sámuel – Hogy a Gyermekek Megszülessenek és Felnőjenek Alapítvány* létrejöttével ehhez a naphoz kötődjön a derűvel és optimizmussal való jövőbe tekintés is. Két évtized távlatából az alapítóval, a rendszerváltás meghatározó alakjával, az 1989-ben elsőként szabadon megválasztott honatyával tekintettünk vissza a kezdetekre és az azóta eltelt időszakra.

– Az évszázadok után szabaddá vált ország nagy ünnepének emlékezetes percei voltak, amikor a gödöllői Alsóparkban felállított színpadon ország-világ színe előtt – hiszen a televízió egyenes adásban közvetítette az eseményt – bejelentettem: alapítványt hoztam létre azért, hogy nehéz életű családokat támogassunk, fiatal, egyedülálló édesanyákat, leányanyákat, tehetséges és jobb sorsra érdemes gyermekeket segítsünk. Akkor nem gondoltam és nem is hittem volna, hogy ilyen dekadens, értékromboló, népet sanyargató húsz év következik, és ahogy múlnak az évek, egyre fontosabb szerepe és feladatai lesznek az alapítványnak.

– Egyszerre tényszerű és szomorú szavai ellenére, gondolom, mégis megérte…

– Természetesen. Húsz évre visszatekintve nagyon hálásak vagyunk az Istennek és sok-sok ezer támogatónknak. Felsorolni is hosszú lenne mindazt a tevékenységet, amit az alapítvánnyal végeztünk. Néhány nagyon fontos, teljesített dolog azonban feltétlenül említést érdemel.

– Éspedig?

– Tizenhét éve, vagyis 1994-ben nyitottuk meg Gödöllőn az ország első anyaotthonát, ami ma is működik. Példájára az ország számos településén jöttek létre anyaotthonok; ezeket ma családok átmeneti otthonának hívjuk. Négy évvel később a város központjában úgynevezett „félúti házat” nyitottunk, egyedülálló édesanyák számára. Öt esztendeje új anyaotthont hoztunk létre a régi mellett. Abban az évben nyolc hónapon keresztül három otthont működtettünk egyszerre. Az elmúlt bő másfél évtized alatt két és fél ezernél is több édesanyának és gyermekeiknek nyújtottunk átmeneti otthont.

– Az anyák és gyermekeik megsegítése nemrégiben új tevékenységi körrel is kiegészült, aminek alapja ugyancsak a szociális gondoskodás.

– Igen, az élet, de még inkább törvényi módosítások váltásra „kényszerítettek” minket, aminek így utólag visszatekintve örülünk. A „régi” anyaotthon Berente István utcai épületében idősek otthonát alakítottunk ki, ötven főre, öt évvel ezelőtt. Tavalyelőtt bővítettük az anyaotthon új épületét, és összevontuk a félúti házzal. Ez tette lehetővé, hogy egy uniós pályázatból nyert támogatásból felújítsuk, kibővítsük a közel százéves, szép épületet, ahol hamarosan idősek napközi otthonát nyitunk. Ebben az épületben kapnak helyet az új alapellátások, úgymint a házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, a közétkeztetés, valamint intézményeink adminisztrációja, könyvelése.

FOTÓ: KOVÁCS ISTVÁN

Roszík Gábor igazgató lelkész

Intézményeinknek a Magyarországi Evangélikus Egyház a fenntartója. Magam ezeknek az intézményeknek vagyok az igazgató lelkésze. Azonban az alapítvány fontos feladata ma is, hogy segítse a diakóniai szolgálat zökkenőmentes működtetését.

– Ha jól tudom, nemcsak az intézmények falain belül, hanem azokon kívül is hozzájárulnak a rászoruló fiatalok és családok mindennapi gondjainak enyhítéséhez.

– Mivel kiemelt feladatunk a gyermekvédelem területén szolgálni, az évek során fontos tevékenységünkké vált a gyermekek táboroztatása, nyaraltatása, a börtönben lévő szülők gyermekeinek támogatása. Angyalfa programunkhoz kapcsolódóan, az Angyalfa Alapítvánnyal közösen 1997 óta szervezünk nyári és évközi táborokat, ahol ez idő alatt több száz „börtönös” gyermek, anyaotthoni gyermek és család talált lelki és testi felüdülést nehéz életük közepette. Örömmel mondhatom el, hogy ma már saját táborhelyünk van a Mátrában, ahova sokkal kedvezőbb feltételek mellett szervezhetünk nyaralásokat szegény gyermekeknek és családoknak.

– A Tessedik-alapítvány húsz éve jött létre, ha úgy tetszik, jócskán nagykorúvá vált. Bizonyára akadtak nehezebb periódusok, miközben felcseperedett. Milyen kort élhet meg a szervezet?

– Ezt nehéz megjósolni. Egyelőre csak annyi biztos, hogy van létjogosultsága, *bár azt gondolom, mindig lesznek segítségre szoruló családok, gyermekek.* A huszadik születésnap egyfajta mérföldkő, aminél érdemes egy pillanatra megállni és a szépre, jóra emlékezni. Megköszönni mindenkinek, aki az elmúlt két évtizedben támogatta a Tessedik-alapítványt, és figyelemmel kísérte tevékenységünket.

Azzal az igével szeretném befejezni visszaemlékezésemet, ami húsz éve az alapítvány egyik igéje, és amit igyekeztünk mindig szem előtt tartani: *„Aki tehát tudna jót tenni, de nem teszi: bűne az annak.”* (Jak 4,17)

■ EÉ

Csoportkép – anno 1998

Kettős jubileum Bikácson

„Ha meg akarod érteni a jelent, a múltat is ismerned kell” – hirdette a 275 éves település 225 éves templomának ünnepi istentiszteletére invitáló meghívó. A színültig megtelt templomban pünkösdvasárnap *Szabó Vilmos Béla* esperes két nyelven – németül és magyarul – végezte az igehirdetés szolgálatát.

Volt is miért büszkének lenni ezen a napon! A sok megpróbáltatáson átment bikácsi (németül Wigatsch) gyülekezet a jeles alkalomból felújította templomának tetőszerkezetét és külsejét. A maroknyi közösségnek széles összefogással sikerült ezt elérnie, amiként az istentiszteletet követő közgyűlés köszöntéseiben is elhangzott.

A kitelepítettek mellett helyi vállalkozók és az egyház támogatásával sikerült megszépíteni a falu címerében is szereplő templomot. Az épülettel együtt újult meg a mellette található első világháborús emlékmű is, melyet a három történelmi egyház képviselői áldottak meg.

Az épület művészettörténeti szempontból is kiemelkedő. Kevés helyen maradt meg ugyanis Magyarországon érintetlen állapotban az egységes belső berendezés, Bikácson azonban a padoktól az oltárig, a karzatképektől a gyertyatartókig eredeti állapotában látható a templombelső. Nem is akármilyen templombelső! Szószéktára egyedi, nincs hozzá hasonló szerkezetű evangélikus oltár a Kárpát-medencében.

Andorka Árpád kerületi másodfelügyelő köszönti a gyülekezetet (jobbra Zsednai Józsefné helyi lelkész)

Eredetéről sajnos – mivel a gyülekezeti levéltár a második világháborúban nagyrészt megsemmisült – keveset tudunk. Oltárképe az utolsó vacsorát ábrázolja alján kétnyelvű felirattal. Karzatképei az *Ó-* és az *Újtestamentum* történeteit tárják a belépők elé. A karzatok korlátainak szélére festett, keretben ábrázolt történetek naiv, de megkapóan őszinte ábrázolások. Az alapító gyülekezet élő hitéről tanúskodnak, mely erőt adott nekik az új hazában való letelepedéskor, a vallásüldözések és a megpróbáltatások alatt.

De a megtizedelt közösség jövőbe vetett reménységéről is szól, mert jól tudják, hogy jövője csak annak lehet, aki megbecsüli és ápolja múltját, gyökereit.

FOTÓ: KONCZ GYULA

■ Harmati Béla László

Közös pünkösdi ünneplés szlovák testvéreinkkel

A Deák téri templom felszentelésének kétszázadik évfordulója alkalmából rendezett pünkösdi ünnepségsorozatot Szlovákiából és Prágából érkezett vendégek is megtisztelték jelenlétükkel, illetve szolgálataikkal. Hiszen – mint köztudomású – a kezdet kezdetén a Deák tér a szlovák ajkú hívek temploma is volt, a harminc évig ott szolgáló *Ján Kollár* lelkész pedig a szlovák kultúra és irodalom jelentős személyisége.

A pünkösd első napjának délelőttjén megtartott ünnepi istentisztelet, valamint az emléktábla-avatások után a budapesti Szlovák Ajkú Evangélikus Egyházközség tagjai a Rákóczi úti Luther-udvarban található kápolnájukba invitálták a vendégeket, ahol az egykor az anyagyülekezetben szolgáló Ján Kollár tiszteletére összeállított kis kiállítás fogadta őket.

Az együttlétet megtisztelte jelenlétével, és köszöntötte a gyülekezetet *Gáncs Péter,* a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke, *Milan Krivda* szlovák püspök, *Peter Weis,* a Szlovák Köztársaság budapesti nagykövete, továbbá *Fuzik János,* az Országos Szlovák Önkormányzat elnöke. A Határon Túli Szlovákok Hivatalának képviseletében jelen volt *Magdaléna Grigarová,* és küldöttség érkezett Mosócról (Mosovce), Ján Kollár szülőhelyéről *Iveta Petrová* lelkésznő vezetésével.

A prágai szlovák gyülekezetből *Jaroslav Kratka* lelkész és *Jana Haluková* presbiter vett részt az együttléten (utóbbi révén a prágai Ján Kollár Egyesület is képviseltette magát a rendezvényen), és jelen volt az ünneplők között a Szlovák Nemzeti Könyvtár néhány munkatársa is.

Gulácsiné Fabulya Hilda, Milan Krivda szlovák püspök (középen) és Blázy Árpád a kelenföldi templomban

A köszöntések elhangzása után konferencia kezdődött *dr. Gyivicsán Annának,* az Eötvös Loránd Tudományegyetem Szláv Filológiai Tanszéke professzorának moderálásával, melynek fő témája Kollár tevékenysége és jelentősége volt a pesti gyülekezet életében.

Matus László történész a Deák téri anyagyülekezetből való kiválás, az önállósodás történetéről tartott előadást. *Kiss Szemán Róbert* egyetemi docens referátumát Kollár életútjáról, jelentőségéről *dr. Zsilák Mária* olvasta fel és fordította magyarról szlovákra.

(*Zászkaliczky Péter* nyugalmazott Deák téri lelkész betegsége miatt nem lehetett jelen, előadása így sajnálatosan elmaradt.)

Kollár mosóci szülőházának renoválásáról szólt a Szlovák Nemzeti Irodalmi Múzeum tudományos munkatársa, a Turócszentmártonból (Martin) érkezett *dr. Jozef Beňovský.*

A tartalmas, meghitt együttlét kötetlen, baráti beszélgetéssel zárult.

* * *

Milan Krivda szlovák püspök pünkösd második napjára a kelenföldi gyülekezetbe kapott meghívást igehirdetési szolgálatra. Prédikációjának alapigéjéül Gal 5,22-t választotta a Lélek gyümölcseiről. Ha betölt minket a Szentlélek, természetessé válik a lelki gyümölcstermés. Láthatóvá válik környezetünk számára is a szeretet, az öröm, a békesség, a jóság gyümölcse – helyezte az egybegyűltek szívére a vendég igehirdető.

Dr. Blázy Árpád, a meghívó, illetve házigazda lelkész köszöntőjében elmondta: többéves – Németországból eredő – baráti, testvéri kapcsolat fűzi őt a szlovák püspökhöz.

A jelenlévők egyetlen testvéri közösségként térdeltek Urunk megterített asztalához, megtapasztalhatták a Szentlélek „egy szívvé és egy lélekké" tevő munkáját, azt, hogy ahol jelen van Urunk Lelke, ott ma is átélhető a pünkösd csodája: eltűnnek a válaszfalak, a nyelvi nehézségek, a meg nem értettségek, és mindezek helyett testvéri szeretetközösség formálódik.

Az istentisztelet végén a hívek örömüket és köszönetüket fejezték ki a szlovák püspök szolgálatáért. „Most megtanultam egy szót: *pokoj,* vagyis békesség" – mondta egyikük. Igen, ez nagyon fontos, hiszen mindannyiszor így köszönünk el egymástól az istentisztelet végén: „Legyen békesség közöttünk!"

A pünkösdi ünnepségsorozat fehér asztal mellett zárult, kötetlen, testvéri, baráti eszmecserével.

■ Gulácsiné Fabulya Hilda, *a Szlovák Ajkú Evangélikus Egyházközség lelkésze*

Szeretetlángok a Deák térről

„…od audů slowenských, Cyrkwe Ewangelické Augssp. w. Pessťansko Budinské…"

■ Käfer István

Nagyon messze kerültünk egymástól. Kétszáz évvel a Deák téri evangélikus templom felszentelése előtt a zsolnai zsinat megszabta a biblikus cseh nyelv használatát a szlovák ajkú híveknek, s ez a nyelv a műveltség, a tudomány, a hivatalos kommunikáció országosan használt nyelve lett, egyenrangú a latinnal, a némettel és a magyarral.

1616-ban *Thurzó György* halálára három tót prédikáció is született *Lányi Illés* tollából, de csak magyar fordítása maradt fenn. *Krman Dániel* 1707 tavaszán ezen a nyelven szentelte meg *Rákóczi* tüzérségének zászlait Zsolna főterén. *Bél Mátyás,* a *magnum decus Hungariae,* Magyarhon nagy ékessége, a *presspurský kazatel,* ahogy magát nevezte, európai szintű nyelvnek tartotta.

Aztán ez a Pessť–Budjn az egyetemes szlovák kultúra fővárosa is lett, ahol a világon a legnagyobb számban lakott a szlovákság, s amelynek Duna bal parti részét *Andrej Sládkovič* 1861-ben hazája Szent Koronájának ékköveként magasztalta. Vég nélkül sorolhatnánk a hasonló megnyilvánulásokat *Juraj Ribay* könyvgyűjtőtől *Juraj Rohoni* pap költőn át *Bachát Dánielig.*

Az írásunk mottójában olvasható sorok a pest-budai evangélikusok *Kollár Jánoshoz* írt meghívólevelének aláírása: „az egyház szlovák tagjai". Akik a reformkor derekán még gyakran a németekkel szemben is többségben voltak, az elenyésző lélekszámú magyarokról nem is szólva, és pünkösd hétfőjének ünneplése szlovák jellegű volt.

Aztán nagyot fordult a történelem kereke. Manapság elenyésző a szlovák ajkú hívők száma. „Nemzetiségi" lett, sőt 1920 óta határ választja el az évszázadokkal előbb volt etnikai régiójától. Különösen a „negyven év" alatt a pesti szlovák evangélikusokat is – hittársaikkal és a többi kereszténnyel együtt – „alig életre" kényszerítették.

És jött a legveszedelmesebb ártás: a politikai határok külfölddé tették az egykor egységes egyházakat is egymás számára. Politikai feladat volt a történelem átértelmezése, miszerint például a pest-budai szlovák könyvtermést Magyarországról (Cseh)Szlovákiába exportálták…

Bizony idegenek, külföld lettünk egymás számára.

A Deák tér kétszáz évének jubileumát a Szlovák Köztársaság nagykövete köszöntötte, és diplomáciai körültekintések rendezik a felgyülemlett ellentmondásokat. Valami azonban megmaradt ebből a magával ragadó pünkösdből: a Lélek erejének áradása a Deák téren és a közreműködésével létrejött jubileumi kötet, az *Oltalom a zivatarban.* Mindaz megtalálható benne, ami hozzásegít, hogy *saját nyelvünkön* értsük a szeretet üzenetét.

* * *

A kötet a *bátorság,* a félelem nélküli szeretet megvallása. „A bűn az egyház életében is valóság, a háromnyelvű gyülekezeti múltunk éppen úgy Isten irgalmára szorul, mint ahogyan jelenünk." *Zászkaliczky Péter* írta ezt le a *Bevezetésben,* és vitte véghez következetesen a bűnbánat és a megbocsátás gondolatát, különösen amikor a *Pronay Sándort* védő *Székács Józsefet* értékeli: „…felügyelői tiszte időszakában a magyar nyelv terjesztése érdekében sokan fonák eszközökhöz nyúltak, a magyar nyelvet erőszakkal akarták terjeszteni, rákényszerítve az idegen ajkúakat, hogy az igét olyan nyelven hallgassák, amelyet nem értenek. Ez azt jelenti, hogy a legszentebbet, a vallást a nyelvnek rendelték alá."

Igen beszédes a református *Patay Pál* emlékbeszédének idézése is: „Nyílt, bátor, férfias eljárás volt Székács részéről, hogy egyháza felügyelőjének emlékét megvédte, és a túlzó magyarosítással szemben meg merte mondani az evangélium tanítását a nyelvi kérdésről."

Ez a bátorság árad a szlovák vonatkozásokat bemutató *Matus László* tanulmányaiból is. A bátor szókimondás *tudományos kutatások eredményei* alapján lehetséges. Matus László írásai a szlovák tudománynak is újat, hiteleset mondanak, ugyanúgy, ahogy *Böröcz Enikő* levéltári búvárkodásai.

A kötet sarkalatos tulajdonsága a szerzők témaszeretete s a szeretet erejének, példájának bemutatása, mint az *Lang Mihály* filantropizmusának vagy *Győry Vilmos* áldozatos papi munkájának ismertetésével történt. A negyvenhét évesen, szinte szolgálat közben elhunyt lelkészt egyébként Bachát Dániel búcsúztatta.

Ez a szép kötet tanúskodik a szavak gyógyító erejének alkalmazásáról, amikor Matus László a Kollár–Kadavý nézeteltérés ismertetésekor az *alföldi* és *felföldi* szlovákok gyakorlatát említette, és megtalálhatók a könyvben a *magyarhoni* evangélikusok…

Adósságok ezek, hiszen az *uhorskýnak* ez a *magyarhoni* szó lenne a megfelelője, miként az ősi *Felföld* is alkalmasabb megnevezés, mint a szlovákoknak oly rossz emlékű *Felvidék* mai felújítása.

Zászkaliczky Péter gazdag írásának témánk szempontjából számomra legfényesebb fejezete a már említett Székács József gyülekezetépítő tevékenységéről szóló. Egy helyen így fogalmaz: „…a hit közösségét ne rendeljük alá a nyelvnek…" – reagál *Zsivora György* kemény szavaira, aki annak idején inkább levágatta volna a kezét, mintsem németül írta volna a jegyzőkönyvet.

Zászkaliczky szerint Székács türelmes volt, „tudta, hogy az idő neki dolgozik". Mi viszont merjük kimondani azt is: az idő Pesten a magyarosodásnak dolgozott. Az idők folyamán így alakult ki az a gyakorlat, hogy különbség van a nemzet és a nemzetiségek között, sőt vannak „szlovák magyarok" és „magyar szlovákok".

A három emléktábla mindenkit meggyőzhet a Deák tér hitéről, szeretetéről, jóakaratáról, bölcsességéről. És mindez reményt ad a folytatásra: a szlovákság megismerésére, egykori közös értékeink felfedezésére. Hitünk szerint nincs lehetetlen, hiszen ha akarjuk, hegyeket mozdíthatunk el.

Az emléktáblák, a könyv, a Deák téri pünkösd az ige közös megértését sugallja, hogy a magyar vagy a szlovák ne tekintse idegen ajkúnak egymást, mint ahogyan 1787-ben nem tekintette annak.

Sőt *Michal Miloslav Hodža,* a nagy szlovák evangélikus triász tagja 1846–47-ben így érvelt: „Ne ütközzünk meg azon, hogy Magyarországon nem ismerik el a mi szlovák nemzetiségünket… ez olyan különlegesség Magyarországon, hogy nincs még keret számára…" Tekintetes, nemes, nemzetes urak „ugyanolyan szlovákok, mint mi, és mi ugyanolyan magyarországiak vagyunk, mint ti…

Voltak idők, amikor az Illéshházyak, Révayak, Turzók, Štanžičok, Vešelíniek, Podmaňickik, Pronayak magán és nyilvános életükben a vármegyékkel szlovákul leveleztek, szlovák szokások szerint tárgyaltak közös hazánk dolgairól. Voltak idők, amikor egy Podmaňicki, Pongrác, Zmeškal, Platthy, Ambrózi szlovák könyveket írt."

A kötet névmutatója, a szerzők és szereplők életrajzi adatai egy valamikori nagy közösséget sejtetnek, amelynek hitbéli, szellemi újraegyesítése a pünkösdi szeretetlángok segítségével bizonyára nem lehetetlen.

A szerző a Pázmány Péter Katolikus Egyetem nyugalmazott docense

Emlékérmét adtak ki a Deák téri templom jubileumára

A Magyar Nemzeti Bank ötezer forintos címletű emlékérme kibocsátásával emlékezik meg a Deák téri evangélikus templom felszentelésének kétszázadik évfordulójáról. Az érme a magyar egyházi építészet remekeit bemutató sorozat negyedik darabja.

Az *Sz. Egyed Emma* tervezte emlékérme előlapján a budapesti Deák téri evangélikus templom oltárának ábrázolása látható. Szélén, felső köriratban a „Magyar Köztársaság", alsó köriratban az „5000" értékjelzés, valamint a „forint" felirat olvasható. A két köriratot a templom szentelésének évszáma (1811) és az érme verésének éve (2011) választja el egymástól. Az emlékérme hátlapja mai formájában ábrázolja a templom épületét, amelynek képe alatt Sz. Egyed Emma tervező mesterjegye látható, szélén felső köriratban pedig a „Deák téri evangélikus templom" felirat olvasható – tájékoztatta az Magyar Távirati Irodát a Magyar Nemzeti Bank.

Az érme 925 ezrelék finomságú ezüstből készült, súlya 31,46 gramm, és összesen 8000 darab készíthető belőle.

A Deák téri templomot 1811 pünkösdjén szentelték fel. A tervezéssel először *Krausz Jánost* bízták meg, aki azonban röviddel a munkák megkezdését követően elhunyt. A tervezés folytatására 1799-ben *Pollack Mihályt* kérték fel.

A múlt kedd óta kapható érme a magyar egyházi építészet remekeit bemutató sorozat része; korábbi darabjain az esztergomi bazilika, a debreceni református Nagytemplom és a budapesti Dohány utcai zsinagóga látható.

▸ *Forrás: MTI*

Valóban megújul a himnuszunk?

Viszálykodástól hangos mindennapjainkban nemrégen röppent fel egy hír, amelynek révén nemzeti imádságunk, a magyar himnusz került az újságok címoldalára. Mindez egy miniszteri bejelentés kapcsán, amely – véleményem szerint – közel nem akkora hír, mint amekkorát csináltak belőle. A szenzációhajhász (vagy éppen tájékozatlan) újságírók ontották a legkülönbözőbb címeket: *Újrahangszerelték a Himnuszt; Réthelyi új Himnuszt javasol az évzárókra; Felhasználóbarát Himnuszt tett közzé Réthelyi;* stb.

Természetesen aki nem jár utána a valóságnak, az joggal háborodik fel, kinek és milyen alapon van joga belekontárkodni *Erkel* és *Kölcsey* nagyszerű művébe, és megtévesztettségében nemzeti érzelmeit látja megtámadottnak.

A különböző internetes portálokon ilyen, félreértésen alapuló bejegyzések olvashatók: „Hogy mernek hozzányúlni?" „Már Kodály Zoltán és Illyés Gyula sem engedett Rákosi nyomásának, aki egy szocialista himnusz megírására szólította fel őket."

Mások arra gondoltak, ha éppen az ifjúság a hivatkozási alap, nincs messze az idő, amikor akár rockosított formában is törvénybe iktathatják magyar himnuszunkat. Mindezt erősítik azok a „jópofa" videoklipek, amelyek inkább fricskázzák a *Himnuszt,* mintsem segítik elfogadását az ifjúság körében.

Engem felháborított a *Nagy nemzeti énekóra* című összeállítás, amelyben a *Himnusz* hátrányait bizonygatják, és – Erkellel szembeállítva – pozitív példaként hozzák fel a ma divatos *Mizu* című poplimonádét, amely néhány hangot használ csak. És máris alakultak kis létszámú, de hangos csoportok, amelyek a „vidámabb himnuszt szeretnénk" követelést tűzték zászlajukra. Nem is beszélve arról a zeneszerzőről, aki a *Himnuszt* – korszerűtlenségét hangoztatván – úgy akarná megjavítani, hogy átírná a szöveget, bár leginkább Kölcsey soraiból merítve.

De hát mi is történt valójában? Újrahangszerelték vagy más harmóniákkal látták volna el Erkel *Himnuszát?* Szó sincs róla! *Réthelyi Miklós* miniszter csupán a *Himnusz hangnemét* javasolja megváltoztatni, vagyis hogy az eredeti G helyett D legyen a nemzeti imádság kezdőhangja. Erkel ugyanis Esz-dúrban, zenekarra és kórusra írta a művet, amely tényleg tartalmaz az átlagember számára nehezebben kiénekelhető, magasabb hangokat is.

De hát nincs új a nap alatt: az egyházi korálkönyvek, énekeskönyvek (a katolikus *Szent vagy, Uram!,* a *Református korálkönyv)* már régen B-dúrban közlik a nemzet imádságát, és a 2003-ban szerkesztett *Baptista gyülekezeti énekeskönyvben* is így található meg. Vagyis, ahogy mondani szokták, a hír „nagy hűhó semmiért".

A magyar szív akár az Esz-dúrban, akár a B-dúrban felcsendülő himnuszt meghallva ünnepi érzésekkel telik meg, és az sem baj, ha még a könnyünk is kicsordul.

■ Marosi Nagy Lajos

Ki lehet kölcsönözni a lelkészt a balatoni strandon

Akár *Czöndör István* lelkészt is kikölcsönözhetik a fürdőzők egy beszélgetésre nyáron a balatonboglári strandon. Az újító szellemiségű evangélikus papnak nem ez az első különös ötlete.

Közhellyel élve azt mondhatnánk: élettel töltötte meg Balatonboglár evangélikus templomát Czöndör István, aki 2009 óta szolgál a városban. Azóta áll elő egyre gyakrabban rendhagyó ötletekkel, melyeknek köszönhetően elmondhatja: korábban templomba soha nem járó emberek lelkes közössége veszi körül a gyülekezetet.

Baba-mama kört működtetnek, ifiklubot és gospelkórust hoztak létre, motoros istentiszteleteket tartanak, legközelebb pedig elindítják a strand-lelkigondozást. Mindeközben cseppet sem bánják, ha az események vendégei javarészt nem evangélikusok vagy épp nem vallásgyakorló emberek.

– Nem célunk elcsábítani más felekezetektől a híveket – mondta Czöndör István azzal kapcsolatban, hogy például a baba-mama körbe javarészt katolikus és református anyukák járnak. – A cél az, hogy végül mindenki találja meg a helyét a saját gyülekezetében. Ha csak annyit érünk el, hogy ott aktívabb lesz, azzal már nyertünk, hiszen a mi globális célunk, hogy a kereszténység felé vezessük az embereket. Hogy ezt ki hol találja meg, az nekem ebből a szempontból nem döntő – fogalmazott a lelkész.

Czöndör István úgy vélekedik: számszerűen az evangélikusok kevesebben vannak, s ez számára egyúttal azt jelenti, „a szükség nagy úr", magyarul némi kreativitásra van szükség, ha a gyülekezet vezetőjeként azt szeretné, hogy legyen „utánpótlás". Kreativitásból márpedig nem szenvednek hiányt Bogláron, ahol rövidesen családi istentiszteleteket indítanak, a Hétház utcáról *Seven Houses* névre keresztelt gospelkórusuk pedig túl van első fellépésén.

Czöndör István

– Ez az elmúlt hónapok sikersztorija – mondta a lelkipásztor, aki egyébként „kamikazeakciónak" nevezi egy-egy ötletét, ugyanis több merész kezdeményezésének a kimenetelét érezte bizonytalannak eleinte. Az idő viszont őt igazolta, a kórus első próbáján például tucatnyi érdeklődő jelent meg, másodszor pedig már több mint húszan énekelték a spirituálékat. Aztán a gospelkórusból nőtt ki az ifiklub is.

– Az ifiklubra azért vagyok büszke, mert azt a tizenéves korosztályt tudtuk megszólítani, melyet egyébként nagyon nehéz elérni – fejtette ki Czöndör.

A lelkész rendszeresen végez a fiatalokkal karitatív tevékenységet, és részben velük képzeli el az idén nyáron induló strand-lelkigondozást. A fiatalok kézműveskedést és különféle „emberközeli" foglalkozásokat tartanának a strandon, miközben őt, a lelkipásztort például – „élő könyvtár" jelleggel – kikölcsönözhetnék a vendégek egy beszélgetésre. Czöndör István ugyanis úgy véli: a világ változik, s az egyházak tevékenysége ma már nem merülhet ki abban, hogy szélesre tárják a templom kapuját, és várnak, hanem nekik kell odamenniük, ahol az emberek vannak. Eközben viszont hangsúlyozza: szó sincs arról, hogy bármelyik kezdeményezésük térítés lenne.

– Ez nem direkt evangélizáció. Ezek a törekvések egész egyszerűen falakat dönthetnek le – jelenti ki. Úgy véli, például a gyerekzsivaj az élet része, így aztán senki ne lepődjön meg, hogy a templomukba lépve kis asztalt, színes ceruzákat és kifestőket pillant meg elsőként, s azt mondják a betérőnek: szívesen látják, mert az ő templomuk olyan, mint egy megterített asztal, melyhez bárki leülhet, és elveheti, amire szüksége van akkor is, ha egyébként hithű katolikus, és akkor is, ha hosszú hajú, bőrdzsekis motoros.

■ Füleki Tímea

FOTÓ: CZÖNDÖR ISTVÁN

Kiállítások és angol napközi

A balatonboglári evangélikus templom a nyári képzőművészeti kiállítások egyik helyszíneként is bekapcsolódott a város vérkeringésébe az utóbbi években, de a falakon látható gondolatébresztő alkotásokon túl sok mással is találkozhatnak náluk a vendégek. A következő néhány hét programjában gospelkóruspróba és grillparti, családi istentisztelet, angol nyelvű nyári napközi és a nyitott templomok éjszakája is szerepel.

Forrás: sonline.hu

Jegyzetlapok

(Napló, 2011)

Az óriás fák. Régi barátomat kísérem a busz végállomásáig. Kora hajnal van, alig jár valaki a környéken. Elbúcsúzunk, integetünk, ki tudja, látjuk-e még egymást.

Visszafelé a kereszteződésnél észreveszem a mindig szép, gondozott kertet. A hatalmas hársfát. Eddig elkerülte a figyelmemet, hogy milyen gyönyörű és méltóságteljes. Hűvös, sötét lombjai között ezüst csillogás, madár röppen felső ágáról az ég felé. Senki nem tudja megfejteni a titkot, mi okozza, hogy bent a magányos növényóriás megtelepedett. Ő és távoli társai a természet széles múzeumában élnek, sarjadnak tovább, melegben és hidegben a fénybe mártják csodás lombkoronájukat, hogy erőt merítsenek az új és új évtizedekhez.

* * *

Csillagképek. Az antikváriumban régi, érdekes kötetre bukkanok. A Palomar obszervatóriumban készült felvételek válogatása tudós magyarázatokkal. Az ötméteres átmérőjű tükörlencsével készült fotók végtelen birodalomról hoznak híradást. A millió fényévekről üzenő ködfoltok lebegő csillagtesteket mutatnak, sűrű galaxisokat. Mint ősz hajnali szőlőfürtök, úgy tapadnak össze a gyöngypárás világűrben. Mondják, mindegyik mögött milliárd és milliárd naprendszer van, a mienkhez hasonló ködfüstragyogással. Olvasom, és próbálom elképzelni az iszonyatos számokat, összefüggéseket. Mielőtt földerengne a válasz, mindig aggódó anyám szavai jutnak eszembe. Égbolttérképek fölé hajolva jegyezte meg: „Megháborodsz, ha ezt nézegeted!"

* * *

Thomas Mann: Napló. Régen olvastam, most újból elfogott a kíváncsiság. 1940-ben vetette papírra első gondolatait, és 1955-ben fejezte be a naplót, felsorolva sokasodó betegségeit. Nagy író, bölcs ember jegyzetei, jó olvasni, és visszalapozni hetven évet az időben. Tudósítás egy chicagói napról: „Reggeli Mrs. Roosevelt társaságában, majd koktél az elnök dolgozószobájában. Átadtam neki a *War and Democracy* bibliofil kiadását ezzel az ajánlással: „To F. D. R., President of the U. S. and of a coming better world." Azután kesereg, hogy hideg volt a kávé, s megint libamáj és pezsgő volt az ezüsttálcán. Tíz oldallal később megállapítja, hogy a háború valószínűleg nem ér véget, de tisztábban látunk majd. Bosszankodik, hogy nem tudnak szerezni a megszokott kubai szivarból, s Európában a lángoktól perzselt frontokon ezrével, százezrével esnek el a katonák…

* * *

Vak férfi. A metrón, kezében az alumíniumbot. Középen talál magának ülőhelyet; hátizsákja megpakolva kenyérrel, liszttel és cukorral. Magas és erős. Tenyérnyi, fekete bőrkötéses Braille-könyvet lapoz. Időnként megáll, elgondolkodik, majd tovább folytatja. A végén becsukja, és félig hangosan a *Miatyánkot* mondja. „Ugye, milyen gyönyörű!" – fordul felénk, és mosolyogva megérinti a mellette ülő fiatal nőt, aki gyermekét öleli karjával.

* * *

Olasz Ferenc-kiállítás. A jeles fotográfus, filmrendező négy évtized anyagát mutatja be a Várnegyed Galériában. *Mindörökkön örökké* című könyvének ars poeticája mindent elmond a szerzőről: „Stat crux dum volvitur orbis. Forog a világ, de áll a kereszt. Állunk keresztjeink tövében, melyek összekötik az eget és a Földet. Az idő és az örökkévalóság középpontjai. Keresztjeink a kettős szövetség. Ég és Föld, Isten és ember között. Jézus születésének 2000. évfordulóján nemcsak magunkkal, de kereszthalálával is szembesülnünk kell." Gyerekkorában találkozott az első útszéli keresztekkel, s ezek azóta is kísérik, mint útbaigazító jelek. Szülőfaluja veszendő értékeit, tisztaszép parasztembereit fényképezte, s beszédes, fáradt arcokat. A Kárpát-medence legtávolabbi vidékére is elment, hogy képre mentsen egy-egy pusztuló templomot vagy szél verte romot. Ha jobban megnézzük, feltűnik, hogy a sűrű homályt valami lélek mélyéből jövő ragyogás töri át. Olasz Ferenc képei kiáltások egy Isten nélküli világban. A remény csendes bizonyságai kiszakítva az időből.

* * *

Erdei nyár. Váratlanul fölkerekedtünk, és elsétáltunk a közeli libegőhöz. Azzal föl, majd tovább, és egykét kilométer után már a délutáni hegyek közt bolyongtunk. A sűrű félhomályos erdőben. Arany fény bujkált, a pompás lombozat sötétzöldje ragyogott, mintha messzi évszázadokból felejtették volna itt. Hosszú órák teltével idős házaspárral találkoztunk. Fémbottal, nehéz hátizsákkal, vastag recéjű bakancsban olyan frissen meneteltek, akár a kíváncsi fiatalok. Mire köszöntünk volna, már el is tűntek az ösvényen. Leültünk, és csodáltuk a szőlő csöndet. A nyár teljes hangszerelése zengett a kilobbanó alkonyatban.

* * *

Van Gogh levelei. A feleségemtől kaptam a különös és kedves kötetet. Van Gogh úgy írt *Theónak,* ahogy a legjobb barátok beszélnek egymással. Üzenet, amikor istenkereséséről számol be, a festészet felfedezett csodájáról. A másik, amikor lelkesen arról ír, hogy Dél-Franciaország milyen gyönyörű, tobzódik a színekben. 1889 sopánkodó és bocsánatkérő sorai: milyen drága a papír, a vászon, a festék. „Panasz nélkül szenvedni – írta 1890 márciusában –, ez az egyetlen feladat, amit meg kell tanulni az életben. Kedves öcsém, talán legjobb, ha kigúnyoljuk ezeket a kis nyomorúságainkat. Vállald férfiasan a magad részét, és menj rendületlenül a célod felé. Mi, művészek, a mai társadalomban csak összetört korsók vagyunk." A szegénység, betegség, elkeseredett munka felőrölte fiatal életét. Művei, melyek életében nem kaptak visszhangot, halála pillanatában élni kezdtek, ragyogni nem múló fénnyel. Ez történt a zseniális festővel. És *Bartókkal* és *Krúdyval* és *József Attilával.*

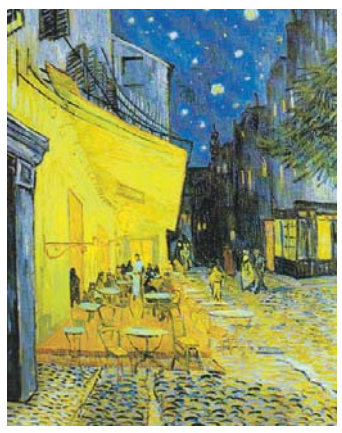

■ Fenyvesi Félix Lajos

A Luther Otthon

A Luther Otthon – Szakkollégium az egyetlen felsőoktatási kollégiuma a Magyarországi Evangélikus Egyháznak. Ahogy egy volt kollégistánk megfogalmazta: *„A 13. kerület szívében, festői környezetben, a volt Láng Gépgyár, a szennyvíztelep és az angyalföldi hőerőmű arany háromszögében elhelyezkedő patinás épület (volt munkásőrlaktanya) ad otthont az ország minden pontjáról érkező, tanulni vágyó evangélikus fiataloknak. A kollégiumba bárki jelentkezhet, aki a főváros valamely egyetemének vagy főiskolájának hallgatója. Így a festőtől a zenészen át a mérnökig és a bölcsészig szinte minden szaknak akad képviselője. Kollégiumi életünk három meghatározó területe a közösség, a szakkollégium és a hitélet."*

A kollégium közel nyolcvan – elsősorban evangélikus – diáknak nyújt otthont Budapesten, tanuljanak bármely felsőoktatási intézményben. A viszonylag kis létszámnak is köszönhetően rendkívül családias hangulat uralkodik a falak között, így a hitélet, a közösség, valamint a szakkollégiumi munka is egyaránt aktív, élettel teli.

A továbbiakban szeretnénk részletesebben is megismertetni olvasóinkkal a Luther Otthon – Szakkollégiumot. Mindezt azzal a céllal, hogy minél többekhez elérjen jó hírünk, és minél több érettségizőben felkeltsük a vágyat, hogy egyetemi, illetve főiskolás éveit ebben a nem mindennapi, sokszínű, vidám közösségben töltse el.

Spiritualitás

Az egyetemre kerüléssel együtt járó hirtelen környezetváltozás szinte mindenkinek megrázó élmény – főleg azoknak, akik a középiskolában lakóhelyükön tanultak. Bizonytalanság és a gyökértelenség érzése lesz úrrá mindenkin, aki először szakad el otthonról, hiszen ismeretlen a hely, idegenek az emberek, újak a szituációk, amelyekben meg kell tudni felelni. Ennek a lelki nyugtalanságnak a feloldása a kollégium közösségének fontos feladata, amelynek egyik, általunk meghatározónak tartott része a hitélet segítése, támogatása, erősítése.

Minél több lehetőséget szeretnénk adni a hallgatóinknak ahhoz, hogy megálljanak, elcsendesedjenek a napi rohanásban. A lehető legmegfelelőbb környezet biztosítására törekszünk, hogy Isten szeretetét átélhessék a közösségben.

Ennek egyik legfontosabb alkalma a kedd esti áhítat. Minden kedden lelkészünk, *Barthel-Rúzsa Zsolt* háromnegyed órás elcsendesedést tart, melynek során változatos módon – igehirdetéssel, meditációval, imákkal és énekes dicsőítéssel – fordulunk Istenhez. Az áhítatokon – értelemszerűen – nem kötelező a részvétel, ám remek alkalmak arra, hogy rendszerességükkel segítsék a spirituális elmélyülést, oldják a mindennapok feszültségeit, hogy az isteni jelenlétet minél gyakrabban érezzük és keressük.

A kollégiumban sem egyformák az emberek – habitusban, stílusban, humorban, tanulmányokban ugyanúgy különböznek, mint a hitben. Vannak, akik korábbi aktív gyülekezeti életük miatt könnyen megtalálják a mindennapjaikban Isten cselekedeteit, nem okoz nekik problémát hozzá fordulni és felé megnyílva elmondani egy imát; de vannak olyanok is, akiknek az életében eddig még nem jutott vezető szerep Isten igéjének, talán elsősorban azért, mert nem volt alkalmuk megismerni azt. Így az áhítatok mindenkinek szólnak: azoknak, akik felismerték a Szentírás fontosságát az életükre nézve, akik már tudják, hogy számukra nélkülözhetetlen Isten jelenléte minden pillanatban, és a keresőknek is, akik szeretnék megtalálni a hitüket, és igyekeznek kapcsolatba kerülni Jézus tanításaival.

Nagy egyházi ünnepekkor (karácsony, húsvét, pünkösd) és jeles kollégiumi alkalmakkor (évnyitó, évzáró) úrvacsorás istentiszteletet tartunk, zenével, felolvasásokkal, versekkel – az itt lakók aktív részvételével. Az adventi időszakban vasárnaponként együtt gyújtjuk meg a kollégium koszorúján a gyertyákat, és együtt készülünk lelkiekben Jézus születésének ünneplésére versekkel, olvasmányokkal, imádsággal.

Az ökumené jegyében és ismereteink bővítésének érdekében havontaméthavonta egyszer más felekezethez tartozó, nem evangélikus lelkipásztorok, papok vagy szerzetesek tartják az áhítatokat, amelyek után beszélgetés keretében van lehetőség megismerni a meghívott egyházát, rendjét. Így találkozhattunk többek között *Vásárhelyi Anzelm* örökfogadalmas bencés szerzetessel a bakonybéli kolostorból, valamint *Csókási Anna* nővér segítségével megismerkedhettünk a Szent Szív Társaság (Sacré Coeur) nővéreinek életével is.

A kollégium lakói idén nagyböjtben második alkalommal látogattak el Bakonybélbe, a Szent Mauriciusz bencés kolostorba lelkigyakorlatos hétvégére. Régi hagyomány a kollégium hitéletében ez a háromnapos elcsendesedés, melynek során lehetőség van mind egymással, mind pedig Istennel elmélyültebb kapcsolat kialakítására. A lelkigyakorlatok rendszeres programjai a bibliodrámák, Bakonybélben emellett végigjártuk a helyi stációt, valamint kisebb kerti munkákat végeztünk a monostor körül.

Spirituális alkalmaink által szeretnénk a kollégiumban lakók hitét élővé tenni és segíteni, hogy a hét minden napján közel érezzék magukat Istenhez. Mindezt a mai kor nyelvén, irodalommal, zenével, jókedvvel.

Luther Márton Szakkollégium

A szakkollégiumi mozgalom ma ismert formáját az 1980-as években hívták életre olyan diákok, akik az egyetemen elsajátítható tudás mellett plusz ismeretekre és tapasztalatokra kívántak szert tenni, amelyeket akkoriban a hivatalos keretek között nem kaphattak meg. A látókör szélesítése, bővítése összekapcsolódhatott azzal a lehetőséggel, hogy a diákok maguk szervezzenek az érdeklődési körüknek megfelelő előadásokat és kurzusokat.

Kónya Imre

A Luther Otthonban 2000-ben alakult szakkollégium, amely a Luther Márton Szakkollégium nevet vette fel. Jelenlegi formáját 2009-ben nyerte el. Mivel a kollégium lakói számtalan tudományterületen tanulnak, a klasszikus cél, a tudományos ismeretek mélyítése és fókuszálása nehezen teljesíthető. Ezért szakkollégiumunk első számú feladatának a készségfejlesztést és az általános műveltség szélesítését tekintjük.

Ez azonban egyáltalán nem jelenti azt, hogy ne biztosítanánk teret a szakmai elmélyülésnek. A felsőbb évfolyamos diákok külső konzulens vezetésével úgynevezett műhelymunkát készítenek saját szakterületük valamely szűkebb témájából, amely akár majd tudományos diákköri dolgozat vagy szakdolgozat alapjául is szolgálhat. A kollégium alapítványa pedig – pályázható ösztöndíj formájában – anyagi támogatást is nyújt a tehetséggondozás jegyében.

A szakkollégium önszerveződő, így sok lehetőséget kínál az egyéni kezdeményezések kibontakoztatására. A kommunikációs, a közösségi, a tanulmányi és a pénzügyi alelnök vezetésével egy-egy lelkes, kis létszámú csapat programokat szervez a kollégiumon kívül és belül. A készségfejlesztő programok és tréningek mellett fontos szerepet játszanak a szakkollégium életében az úgynevezett látókörbővítő kurzusok, amelyek aktuális problémákkal és közérdekű kérdésekkel foglalkoznak.

Az utóbbi években számos neves közéleti szereplő és a tudományos élet ismert képviselői fordultak meg a kollégiumban. Előadást tartott nálunk – többek között – *Andrásfalvy Bertalan* volt művelődési és közoktatási miniszter, *Chikán Attila* korábbi gazdasági miniszter, *Görög Ibolya* protokollszakértő, *Ittzés János,* egyházunk elnök-püspöke, *Jeszenszky Géza* volt külügyminiszter, *Kónya Imre* korábbi belügyminiszter, *Lóránt Károly* közgazdász, *Mezős Tamás,* a Kulturális és Örökségvédelmi Hivatal korábbi vezetője, *Petrétei József* volt igazságügy-miniszter, *Schäffer Erzsébet* Pulitzer-díjas újságíró, *Schneller István,* Budapest korábbi főépítésze, illetve *Szabó Lajos,* az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektora.

Andrásfalvy Bertalan

Fontosnak tartjuk továbbá, hogy hallgatóink evangélikus öntudatát is elmélyítsük. A kollégium alapvető célja a leendő evangélikus értelmiség, illetve vezetői réteg kinevelése. Ezt a célt szolgálja az első évfolyamosoknak szervezett vallásismereti kurzus, illetve a látókörbővítő kurzusaink egy része is. A vallásismereti kurzus a kollégium valamennyi új lakójának kötelező, tíz alkalomból álló sorozat, amely az evangélikus felekezet mellett más világvallásokat, újprotestáns mozgalmakat és szektákat is bemutat. Az előadók közül többen az Evangélikus Hittudományi Egyetem oktatói, de rendszeres előadónknak számít például a Magyar Iszlám Közösség elnöke is.

Az utóbbi években több közös programot szerveztünk az Evangélikus Hittudományi Egyetemmel és az Evangélikus Egyetemi Gyülekezettel, az ősz folyamán pedig terveink szerint konferenciát rendezünk az állam és az egyházak kapcsolatáról.

A szakkollégium olyan kihívás, mely lehetőséget nyújt a személyes fejlődésre, megtanít a csapatmunkára, s alkalmat kínál arra, hogy a hallgatók megismerjék néhány, talán saját maguk előtt is ismeretlen kvalitásukat. Lehetőség arra, hogy súlyosabb tét nélkül próbálhassák ki szervezési képességeiket, tapasztalhassák meg kreativitásuk határait, miközben a tapasztalat mellett új ismereteket szerezhetnek és kapcsolatokat építhetnek.

– Szakkollégium

Jó itt lennünk

Kollégiumunkban minden évben számos program színesíti napjainkat, melyeket a diákok szerveznek maguknak. Elsőként a tanév kezdete előtt az augusztusi felvételi táborra kerül sor, majd az ott felvett kollégistákat szeptember végén avatjuk egy egészen héten keresztül, viccesen komoly próbák elé állítva őket. Többek között hatalmas palacsintasütés, játékos feladatok megoldása Budapest utcáin, kollégiumi avatóest kerül a programlistánkra, majd gólyabál és az elmaradhatatlan elsőéves fogadalomtétel zárja a hetet.

Ugyancsak szeptemberben tartjuk az első közgyűlésünket, ahol megbeszéljük féléves teendőinket, programjainkat, és információkat kapunk a kollégium vezetőségétől. Október és március körül szerveződik egy-egy felolvasóest, ahol különféle irodalmi műalkotásokat hallhatunk egymástól, s így társainkat akár új oldalukról is megismerhetjük. Ezekre a felolvasóestekre mindenki a maga által választott művel készül.

Mivel egész évben rendes gyerekek vagyunk, december elején eljön hozzánk a Mikulás, minden kis cipőcske megtelik ajándékokkal, majd Mikulás-buli keretében egyensúlyba hozzuk a jóság és rosszaság mérlegét.

Az adventi készülődés alkalmával vasárnap esténként meggyújtunk egy-egy gyertyát, és áhítatot tartunk szűk, családias körben. Karácsony előtt minden kollégista összegyűlik egy közös gyertyafényes vacsorára. Az évet is együtt búcsúztatjuk, a szilveszteri bulit szintén mi szervezzük magunknak.

Az új félévet farsanggal kezdjük, ahol bárki beöltözhet méhecskétől kezdve szőke hercegen át a kolbászig bárminek, az estét pedig szintén jó hangulatú, koncertes bulival zárjuk, amelyen a kollégium zenekara lép fel.

Tavasszal a szakkollégiumi konferencián a végzősök tartanak előadást diplomamunkáikból. Május elején indulunk útnak hagyományos kollégiumi kirándulásunkra, amelyet minden évben Magyarország más városába szervezünk, hogy megismerhessük azokat a helyeket is, ahonnan kollégista társaink érkeztek.

Az évet közgyűléssel zárjuk, ahol a végzős szakkollégisták megkapják diplomájukat, valamint a közösségért sokat tevő diákok átvehetik elismerésüket. A szorgalmi időszak grillpartival zárul, és ez a jó hangulat segít átvészelni a vizsgaidőszakot.

A LutheRoses

Egy paradoxonnal kezdeném: a Luther Otthon zenekara már akkor is létezett, mikor a tagok még nem laktak a kollégiumban, sőt nem is ismerték egymást.

Hogy lehet ez? Nos, úgy, hogy voltak korábbi tagok. És még korábbiak. És még annál is korábbiak.

A kollégiumi zenekar egyfajta hagyomány. Az emberek cserélődnek, a létszám, a hangszerelés és a stílus változik, csak egyvalami változatlan: a cél.

Ez a bizonyos cél a zenés szolgálat az áhítatok alkalmával, valamint a kollégiumi bulik idejére közönséggé formálódó közösség szórakoztatása. De ezek voltak a célok már akkor is, mikor a *LutheRoses* jelenlegi hét tagja a gimis padokat koptatta. Sőt! A csapat összeállításának változékonysága nem csupán évről évre tapasztalható jelenség. Hétről hétre, az áhítatok alkalmával bárki csatlakozhat, feldobva és színesítve ezzel a dicsőítést.

Az év közbeni lazításokhoz hozzájárulva, a kollégiumban megrendezett bulik alkalmával segítünk társainknak kikapcsolódni a kemény tanulás mellett. Kevés jobb érzés van annál, mint amikor a koncertteremmé átalakult ebédlő tele van táncoló és éneklő, ugráló vagy épp egymásba karoló társainkkal. Nincs nagyobb élmény, mint amikor egy jól sikerült szám után egymásra nézünk, és érezzük, megérte szenvedni a próbákon, fáradtan beülni a dobok mögé vagy megragadni a gitárt. Az együtt zenélés öröme pótolhatatlan, és úgy érzem, tudunk valamit adni a társainknak, akik ilyenkor megbocsátják nekünk, ha néha este tíz után is megpendültek a gitárok, felcsattantak a dobok, megszólaltak a billentyűs hangszerek.

Sokan „külsős” fellépéseinkre is eljönnek, legyenek azok Kiskőrösön vagy Nagytétényben: ha valami, hát *ez* pozitív visszajelzés. Együtt énekelnek velünk, és megtalálják a saját kedvenceiket a rock-pop-alternatív-blues és elektronikusabb számok között. Nem is csoda, hiszen sokszínű kis társaság vagyunk; ha egy jellemzőt kellene kiragadnom a számtalan közül, mellyel a kollégiumot vagy az itt lakókat leírhatnám, biztos ez lenne az: a sokszínűség.

Ilyen emberekkel öröm együtt élni, és öröm nekik játszani. Ők pedig – mint a kép is mutatja – örülnek, hogy játszunk nekik.

Ha a tagokkal kezdtem, velük is fejezem be: biztos vagyok benne, ha mi elmegyünk, lesznek utódaink. Mi sem természetesebb: a mi elődeink is valakiknek az utódai voltak.

Felvételi a kollégiumba

A Luther Otthon – Szakkollégium idén is felvételt hirdet minden budapesti felsőoktatási intézménybe jelentkező diák számára, aki nappali tagozaton folytatja tanulmányait, és tagja szeretne lenni sokszínű közösségünknek.

Az intézmény egyik célja – mint a neve is mutatja –, hogy második otthona is legyen az itt lakóknak. Kollégiumunk alig nyolcvanfős, s mint ilyen, minden lakosa a barátságos, befogadó társaság tagja.

A felvételi eljárás egyik részeként írásbeli jelentkezést kell benyújtani. A felvételi lapon az általános személyi adatok feltüntetése mellett válaszokat is várunk néhány szubjektív jellegű kérdésre, azzal a céllal, hogy közelebbről is megismerhessük a jelentkezőt, gondolatait, véleményét.

A felvételi laphoz mellékelve lelkészi ajánlást kérünk a jelentkező állandó gyülekezetének vezetőjétől vagy iskolalelkészétől; valamint egy hagyományos típusú önéletrajzot minden olyan adattal, amelyet a jelentkező fontosnak tart magáról megemlíteni.

Ezeket a dokumentumokat postai úton vagy elektronikus formában kell elküldeni a kollégium címére (1138 Budapest, Vizafogó utca 2–4.) vagy a következő e-mail címre: felveteli@lutherotthon.hu. A jelentkezési határidő 2011. augusztus 2. 23 óra 59 perc.

A felvételihez – az írásos dokumentumokon túl – hozzátartozik a felvételi táborban való részvétel. Ez egy teljes hétvégét jelent a kollégium épületében, amikor is lehetőségünk van személyesen találkozni, különböző játékos és komolyabb hangvételű programokon keresztül megismerni a jelentkezőket, valamint ők is megtapasztalhatják a kollégium hangulatát, megismerkedhetnek az itt lakókkal, és képet alkothatnak a helyről, még mielőtt beköltözésre kerülne a sor. A tábor alatt rövid előadások mutatják be a kollégium működését, egy tanév szokásos programjait, a közösségen belül működő pozíciókat, feladatokat, az épület felszereltségét és a kollégium épületében működő szakkollégiumot. A tábort 2011. augusztus 5–7. között rendezzük meg; vasárnap a felvételi elbeszélgetéssel zárul.

A jelentkezési lap és további információk a kollégium honlapján *(www.lutherotthon.hu)* megtalálhatóak.

Luther Otthon – Szakkollégium
1138 Budapest, Vizafogó u. 2–4.
Tel.: +36 1/329-8614
Mobil: +36 20/824-9589
Web: www. lutherotthon.hu

Az oldalt *Matusik Edina* szerkesztette. A cikkek megírásában közreműködtek: *Rácz Márta, Hajdú András, Aranyos Dominika, Petrilla Gara Attila, Juhász Balázs.*

Húsz éve működik új egyházi zsinatunk

1991. június 8-án alakult meg egyházunk korszakváltó új zsinata. A Magyarországi Evangélikus Egyház honlapján *(www.evangelikus.hu)* olvasható a megnyitás alkalmával elhangzott prédikáció és az akkor sok kérdést fölvető úrvacsorai bűnvallás, valamint *D. dr. Harmati Béla* nyugalmazott püspök visszaemlékezése. Az *Evangélikus Élet* számára a „rendszerváltó" zsinat munkájában sokáig tevőlegesen részt vevő nyugalmazott egyházjogász vállalkozott az elmúlt két évtized – bevallottan szubjektív – értékelésére…

Az 1991. június 8-án összeült új zsinat egyházunk életébe kétségkívül új lendületet hozott. Mielőtt azonban a zsinat eddig végzett munkájával megismerkednénk, szükségesnek látszik, hogy legalább nagy vonalakban áttekintsük a közel fél évszázados kommunista uralom alatt megtartott három zsinat fontosabb határozatait.

* * *

Az evangélikus egyház alávetettsége az 1948. évi zsinattal kezdődött, amelynek egyetlen feladata az volt, hogy az államhatalommal kötendő szerződést az egyházi iskolák államosításának tudomásulvételéről változatlan formában elfogadja. Tizenhét zsinati tag lemondása világosan dokumentálta, hogy többé már nem lehetett szó szabad döntéshozatalról.

Az 1952. évi zsinat az egyház szervezetét rombolta szét a két kerület létesítésével, amely az ország hosszanti felosztásával szinte lehetetlenné tette az egyházi pasztorációt. De ennek a zsinatnak a folyományaként vált lehetővé a két „reakciós" püspöknek, *Túróczy Zoltánnak* és *Szabó Józsefnek* a menesztése is.

Kapi Béla dunántúli püspök prófétai jóslata szerint: „Napokon át mindig temettem. Mérhetetlen koporsóba helyeztem dunántúli egyházkerületemet, összeszedtem minden gyülekezetét, iskoláját, intézményét, régi papok, tanítók, tanárok és világi vezetők seregét. (…) Eltörölhették a föld felett levő történelmi Dunántúlt, a a temetők százaiból feltör a föld mélyén még mindig élő, halhatatlan Dunántúl! Politikai érdekből lehet új egyházi térképet rajzolni. (…) De a múltat nehéz legyőzni! (…) Nem lehet megsemmisíteni egy évszázados történelmi egységet, egy valóságos történelmi személyiséget, melynek létrehozásában Isten lelke működött. (…) Az egyházkerület kivégzésekor nem adtak ki gyászjelentést. Pár soros zsinati határozat az egész, de a mondat végére Isten keze rájegyezte hívő emberek bizodalmát: »A feltámadás reményében.«" (Kapi Béla: *Lámpás az Úr zsámolyán – Kapi Béla püspök feljegyzései életéről és szolgálatáról.* Szerk. Mirák Katalin. Berzsenyi Dániel Evangélikus Gimnázium [Líceum] és Kollégium, Sopron, 2004. 667–668. o.)

Az 1966. évi zsinat a diktatúra további terjeszkedését jelentette az „ünnepélyes nyilatkozat", illetve a diakóniai teológia kötelező elfogadásával. Egyházunk autonómiájára ez jelentette a végső csapást.

Ha a hozott határozatok közül csupán a püspök lelkészküldési jogát emeljük ki, amely a lelkész „közérdekből történő áthelyezését" – fellebbezési lehetőség kizárásával – tette lehetővé, vagy a püspöki jogkör kiszélesítését, illetve az egyházirányítás centralizációját, akkor is konstatálhatjuk az egyház évszázados jogrendjének teljes felforgatását.

* * *

A magyarországi evangélikusság a rendszerváltozás után az egyház megújulását részben a lelkiekben való megújulás révén, részben „személyi vonalon", részben pedig az egyházi struktúra megújításával kívánta elérni.

FOTÓ: BOTTA DÉNES

Zsinati ülés 2004 februárjában…

Tudatában voltunk annak, hogy az egyházi szervezet megújulása önmagában még nem garancia az egyház megújulására, de annak akadályait megszüntetheti. A bizalmatlanság azok irányában, akik a múlt értékrendszerét képviselték, nem volt kiküszöbölhető. (Sajnos csak 2001-ben született meg az egyházi személyek átvilágításáról szóló törvény, és fakultatív volta miatt gyakorlati jelentősége alig volt.)

* * *

Bár a zsinatot megelőző évben komoly munka folyt az előkészítő bizottságban, a jövőkép hiánya miatt ez nem sokat jelentett. A zsinatot koncepció nélkülinek kell tekintenünk, mert nem volt komoly programja a tekintetben, hogy milyen változtatást akar. Az 1934–37. évi zsinatnál ez pontokban volt rögzítve. Akkor a nagy nyilvánosság elé tárták az elképzeléseket, és amikor a tervezett reformok a közvélemény szűrőjén átmentek, csak akkor lett ezekből zsinati program.

Ennek hiányában ötletszerűség, kapkodás volt tapasztalható még sorrendi kérdésekben is, ami nem volt lényegtelen, mert aligha volt helyes kardinális kérdéseket a zsinat végére tartalékolni, amikorra a tagok egy része kicserélődött, a megmaradtak pedig már fáradtak voltak.

A zsinatnak keretszabályozásra kellett volna törekednie már csak azért is, mert a túlságosan részletező törvények nem időtállóak. A részletezést szabályrendeletekre kellett volna bízni.

Kifogásolni lehet, hogy kevés fiatal, illetve női, valamint jogász tagja volt a zsinatnak. Bár előrehaladást jelentett, hogy a testület elnökségét választás útján állapították meg, sajnálatos módon a világi elnök nem volt gyakorló ügyvéd vagy jogász, márpedig a törvényhozáshoz elsősorban ők értenek.

Nem volt túl szerencsés az sem, hogy a törvények elfogadásához kétharmados többséget kívánt meg a zsinati ügyrend. Ez egyébként ellentétben áll *Luther* álláspontjával is, aki szerint a többségi elv nem jogelv, hanem csak azt mondja ki, hogy „két vízfej többet jelent, mint egy lángész".

* * *

A zsinat törvényességének egyik súlyos kérdése az úgynevezett kétlépcsősség problematikája volt. Ennek lényege az, hogy először meg kell alkotni a zsinatra vonatkozó jogszabályokat, azután a grémiumot fel kell oszlatni, majd az új választások után kezdheti meg munkáját az új zsinat. Ennek a javaslatnak a vitatható elutasítása miatt a zsinat egyértelműen már nem tudta bizonyítani, hogy elhatárolódott a korábbi – törvénytelen – zsinattól.

Vita bontakozott ki az egyházi törvénykönyv beosztásáról is, amely a törvénykönyv használhatósága szempontjából egyáltalán nem közömbös. Először tehát magát a struktúrát kellett volna kikristályosítani, ám ez még nem történt meg, amikor – kompromisszumos megoldásokkal – sor került az egyházi szolgálat szabályozására.

* * *

Az 1991-ben összeült zsinat kilenc fejezetben szabályozta az evangélikus egyház jogrendjét. Emeljük ki ezek közül az egyháztagság és az egyházközségi tagság újszerű megfogalmazását: *„A Magyarországi Evangélikus Egyház tagja az a magyar állampolgár és az a Magyarországon élő személy, aki keresztségben részesült, az evangélikus egyháznak a Szentíráson alapuló hitvallásos tanítását elfogadja, vallja, és képességei szerint megtartani igyekszik.*

Az egyházközség tagja az az egyháztag, aki annak gyülekezeti életében és fenntartásában lelki, szellemi és anyagi erejéhez képest részt vesz, és általában az egyházközség területén lakik."

A zsinat által elfogadott kilenc törvényt igen pozitívan kell értékelni. Ezek az egyház alapelveire, szervezetére, az egyházi szolgálatra, az egyházi misszióra, az egyházi tömegtájékoztatásra, a közoktatási intézményekre, az egyházi gyűjteményekre, az egyházi egyesületekre és a kiemelt egyházi szolgálatokra vonatkoznak.

A zsinat legnagyobb eredményének az tekinthető, hogy helyreállította az egyház önkormányzatát. Emellett érvényesül a szubszidiaritás elve, amely azt jelenti, hogy lehetőleg alsó fokon kell az ügyeket elintézni, mert így van remény a helyes eredményre.

* * *

A továbbiakban a nagyobb vitát kiváltó kérdésekről szeretnék megemlékezni. Ezek némelyike ma is problémaként jelentkezik.

Az egyházi személyeket érintő rehabilitáció kérdését például helyesebb lett volna akként szabályozni, hogy a sérelmet szenvedettek rehabilitálását hivatalból kelljen foganatosítani, ne pedig az érintettek kérelmére, hiszen ez a gyakorlat sokat levon a rehabilitáció értékéből.

Emlékezetes, hogy nagy vita alakult ki az egyházkerületek számáról és beosztásáról. A zsinat többsége a háromkerületes megoldásban látta az egyház további fejlődésének zálogát. Mivel az ezt ellenző egyik püspök – a harmadik kerület megszavazása esetén – lemondását helyezte kilátásba, ezért – e sorok írójával együtt – hatan maguk mondtak le zsinati tagságukról, közöttük *Zászkaliczky Péter* lelkész is, aki talán a legtöbbet tette az eredményes működés érdekében…

Végül is a zsinat megszavazta, hogy 2001. január 1-jével felálljon az új Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület. Az elmúlt tíz esztendő, úgy hiszem, igazolta, hogy ez a nehezen született döntés előnyére vált egyházunknak. Nem utolsósorban azért, mert *Ittzés János* jóvoltából újra érvényesült a Kapi Béla és Túróczy Zoltán által képviselt – alternatíva nélküli – lutheri teológiai irányzat.

* * *

Miután az a javaslat, amely református mintára ciklusokhoz akarta kötni a püspöki szolgálatot, kisebbségben maradt, a zsinat nálunk is – a lutheri egyházakban bevett gyakorlat szerint – a nyugdíjkorhatár eléréséig engedélyezte a püspöki tisztség betöltését.

Sajnálatosnak kell tekintenünk azt, hogy – feltehetően a kommunista időkben kialakult püspöki diktatúra újraéledésének lehetőségét megakadályozandó – a püspöki jogkört szükségtelenül szűkítette a zsinat. Bizonyos döntéseknél egyenesen mellőzik törvényeink a püspök véleményének kikérését, holott a problémákat a gyakorlatban végül általában a püspököknek kell orvosolniuk.

FOTÓ: LUKÁCS GÁBI

…és 2011 februárjában

Mindeddig az egyházi személyek politikai szerepvállalásának a kérdése sincs egyértelműen szabályozva, noha született olyan jogszabály, amely szerint „egyházi szolgálatban álló lelkészek nem vállalhatnak olyan elfoglaltságot, amely szolgálatuk ellátását veszélyezteti". (Ezt véleményem szerint a reformátusokhoz hasonlóan kereken meg kellett volna tiltani.)

A magam részéről nem tudom helyeselni a zsinat „folyamatos" ülésezésének bevezetését sem, mert egyházunkban a jogviszonyok olyan gyakran talán mégsem változnak, hogy szükség lenne a törvények sűrű módosítgatására. A módosítások tömkelege jogbizonytalanságot eredményez.

* * *

Bár a jelenlegi egyházi törvényeket tartalmazó kiadvány az I. törvény 11. §-ánál még mindig a hatalmi ágak megosztásáról beszél, ez sajnos ma már nem áll fenn. 2005-ben az előző országos felügyelő, *dr. Frenkl Róbert* hathatós támogatásával sor került a törvényhozó zsinat és az országos egyház közigazgatási szervének az egyesítésére. Az indoklás szerint így „operatívabbá" vált a törvényhozás. Ez a szemléletmód azonban erősen vitatható, hiszen már *Arisztotelész, John Locke* és *Montesquieu* is alapelvként jelölte meg a hatalmi ágak szétválasztásának szükségességét.

A folyamatosan ülésező zsinat 2000-ben megalkotta az egyház háztartásáról, valamint 2005-ben a lelkészi becsületszékről szóló, illetve – ugyanebben az évben – „az egyház törvényes rendjének és békéjének megőrzéséről" szóló törvényt és ennek függelékét. Ez utóbbi nem más, mint az egyházi bíráskodásról szóló törvény megújított mása.

A szolidaritási törvény, amely az egyházi nyugdíjrendszer átalakítását célozza, ugyan már készen van, azonban átdolgozása miatt előreláthatólag csak 2012 elején léphet hatályba.

A most említett új törvényeken kívül a zsinat az elmúlt időszakban igen nagy számú régi törvényt dolgozott át. Így például a választásokról, az egyházi szolgálatról, a jogalkotásról szólót, az intézményekről, a sajtómunkáról, a lelkészi választásokról, az egyházi szervezetekről és igazgatásról, harmonizációról szólót, a legutóbbi időkben is. Sok esetben csak pontatlan közlések, máskor kisebb-nagyobb javítások miatt vált szükségessé ezeknek a korábban hozott jogszabályoknak a módosítása.

Véleményem szerint húsz év múlván igazán célszerű lenne felülvizsgálni az egyház szervezeti rendszerét, mert példának okáért zsinatunk taglétszáma is indokolatlanul nagynak tűnik. Az Országgyűlés létszámának tervezett csökkentéséhez hasonlóan nálunk is szükség lenne létszámcsökkentésre. Talán a bizottságok jogkörének növelésével is hatékonyabbá lehetne tenni egyházunkban a törvényhozói munkát. Annál is inkább, mert egyházi szervezet esetében a struktúra minden szintjén dolgozók esetében feltételezhető és elvárható az Istennek szolgálni kívánó szándék.

■ Dr. Boleratzky Lóránd

Mégis félek?

Vasárnap korán reggel ballagtam le a lakásomból a lelkészi hivatalba, hogy ott folytassam a készülést az igehirdetésre, mikor a lépcsőházban összetalálkoztam egy fura alakkal. Hosszú haj, sötét napszemüveg, nagy szatyor. A fal mellé húzódott, hogy elférjek mellette, s tisztelettudóan köszönt. Nem viselkedett fenyegetően, engem mégis félelemmel töltött el a jelenléte. Sokáig nem is tudtam szabadulni az élménytől. Az irodában lévő asztalomtól sokszor pillantottam a lépcsőház ajtaja felé, vajon elment-e már. Közben halkan szólt az internetről egy keresztény rádió. Az ismerős dallamot én is dúdoltam magamban: „Nem félek, mert Te velem vagy, Uram…”

S ekkor belém hasított a felismerés: ha nem félek is, azért nyugtalanít a dolog! S ez a nyomasztó érzés egész nap elkísért, pedig a fickó már rég messze járt. Levontam az esetből a lelki tanulságot is, s ez még inkább szíven ütött: aprópénzre váltani hitbeli meggyőződésemet korántsem egyszerű. Tudom, hogy az Úr velem van és megőriz, de ezt a biztonságos élethelyzetekben könnyebb megvallani, mint a nehézségek között. Pedig az elméleti igazság csak akkor lesz sajátommá, ha a gyakorlatban is aszerint élek. Egy életen át lehet gyakorolni…

■ Hulej Enikő

PÁSZTORNAPLÓ

Hosszú lépés

„…ő az én nála letett kincsemet meg tudja őrizni…” (2Tim 1,12; Károli-fordítás)

Férjem, *János* gyülekezeti lelkészi munkája mellett az iszákosmentő szolgálatot is végezte.

Szolgálatunk kezdetén az egyik harmincéves fiatalember – nevezzük *Lacinak* – már tíz éve az alkohol rabja volt. Apját az ital vitte a sírba. Anyja nehéz munkát végző istenfélő asszony, aki sokat imádkozott fiaiért. Őt egy ízben elvittük Piliscsabára csendeshétre, ahol új életet kapott az Úrtól. Férjem Lacit is hívogatta a gyülekezetbe. Már édesanyja is segített ebben, így ő is eljött velünk egy bétheli csendeshétre. Ott Isten megszólította: Laci megbánta, letette bűneit, megváltozott a tekintete és édesanyjához, de általában az emberekhez való viszonya is.

Aztán összefogtak ellene a cimborák. Kinevették, csúfolták, nem normálisnak mondták a papot, aki elcsábította Lacit a „jó barátaitól”. Mi is küzdöttünk érte imában az Úr előtt, Laci azonban visszament a cimborák közé. Egyszer-kétszer még eljött a templomba. Ilyenkor János kérte:

– Lacikám! Gyere el hozzám, jó lenne egy kicsit beszélgetni.

– Eh! – legyintett. – Nem vagyok én odavaló!

– Dehogynem! Pont oda való vagy! Emlékezz vissza arra az örömre, amely betölthette a szívedet, mikor megnyitottad az Úrnak…

– Ami volt, elmúlt!

– Benned lehet, de Isten nem változik. Ő hű marad, és nem vonja vissza szeretetét tőled. Laci! Maradj közöttünk! Elviszlek Szarvasra. Ott tartok nemsokára csendeshetet. Jól fogod érezni magad. Gyere el!

Laci az ivócimboráihoz ment. Aztán meg kitalálta, hogy asszony kell neki. Buszjegyre talán anyjától kapott pénzt, és elment egy másik faluba. A férjem pedig elment megtartani a csendeshetet…

Szarvasról visszafelé jövet az M3-ason János gépkocsija hirtelen leállt. Hiába próbálkozott újraindítani, be kellett látnia, hogy ide bizony szerelő kell. A forró nyári szombat délután alig volt autó a pályán. Ha akadt is, elszáguldott János mellett. Férjem felsóhajtott:

– Uram! Kérlek, segíts rajtam! Tudom, hogy látsz, és tudsz segíteni!

Hamarosan egy közeledő autót látott. Intett a vezetőnek. Az megállt, és bevontatta az autót Hatvanba. János onnan telefonálhatott egy kedves baptista ismerősnek a falunkba. Elmondta, mi történt, ő eljött értem a parókiára, hogy menjünk Jánosért. Egy hétre szerelőnél hagytuk a kocsinkat.

Hatvanból hazafelé Lacit pillantottuk meg, ahogy az út szélén poroszkált. (Később kiderült, hogy az asszony elzavarta, ő meg bánatában elitta a buszjegy árát, ezért gyalogolt. Körülbelül húsz kilométer lett volna még előtte.)

János kérésére vezetőnk megállt. Férjem szólt ki a kocsiablakon:

– Laci! Gyere, szállj be, hazaviszünk.

Erre Laci nekieredt, futott a hepehupás napraforgóföldre. János utánaszaladt:

– Lacikám, ne fuss! Hazaviszünk.

Férjem szíve azonban nem bírta az iramot. Érezte, hogy rosszul lesz, hisz már két infarktust élt át. Megállt.

– Lacikám! Értsd meg, segítünk! Szeretünk téged. Gyere velünk.

János szava elfulladt, és ez volt az, ami Lacit visszaterelte… Megnyugodtam, hogy mindketten a kocsi felé ballagnak. Lacit tehát hazavittük, ám odahaza mindjárt a kocsmába sietett, a sokadik hosszúlépés után pedig azt próbálta elhitetni a cimborákkal, hogy a férjem „azzal a piros autójával” el akarta gázolni… (Történetesen baptista testvérünk autója is piros volt.)

Másnap reggel Laci anyja szaladt hozzám.

– Tisztelendő néni! Azt mondják az emberek, hogy a tisztelendő úr el akarta gázolni a Lacit.

– Micsoda? És mivel…?

– Ja! Nem is látom az autójukat…! Mi történt?

Elmondtam mindent.

– Aha! Sejtettem, hogy az ital beszélt belőle!

Aztán pár nap múlva ismét rohant a parókiára.

– Jaj, jaj! Tisztelendő néni, telefonáljon az orvosnak! Laci egészsége „odavan”.

Az orvos kijött, megnézte Laci állapotát, kórházi beutalót írt, mentőt hívott, és elment. A mentőre várva beszéltem Lacihoz, de válaszolni nem tudott. Nem jött ki hang a torkán.

– Laci! Ints a fejeddel, ha megérted, amit mondok.

Igent intett.

– Az a békesség, öröm, amit megtérésedkor az Úr Jézustól kaptál, ugye csodálatos volt?

Bólintott.

– Őt kicsúfolták, megkínozták, szörnyű halált szenvedett helyetted, érted, hogy megmentsen a pokoltól. Kérj bocsánatot, hogy elhagytad. Akkor is érti, ha a gondolataidban beszélsz vele. Ugye megteszed? Meg fog vigasztalni.

Ismét bólintott, és a szeme megtelt könnyel. Közben megérkezett a mentő, ketten karjukba vették, és az autóba tették.

– Isten veled, Laci!

Öt nap múlva Ézs 57,15–18 volt a kijelölt napi ige. Az úton Laci édesanyja jött felém. Megkérdeztem:

– Olvasta a kijelölt igét?

– Igen. Lehet, hogy meggyógyítja a jó Isten?

– Nála semmi sem lehetetlen, de ez úgy is érthető, hogy a lelkét gyógyítja meg örökre.

– Ugye?! Gondoltam én is erre, merthogy vigasztalja a gyászolóit.

– Isten Lelke biztosan beszél vele. Most hogy van?

– Egyre jobban szenved. Teljesen tönkre van a mája.

Laci egy hét múlva meghalt. Halála előtt az Úr keresztjéhez tette le őszintén megvallott, megbánt bűneit, s cserébe bocsánatot kapott.

Ha dolgozol, ha jössz, ha mész,
de bensőd szeme az Úrra néz,
vagy vétkezel, de fáj neked,
és bocsánatát keresed,
örömmel törli könnyedet,
hisz ismer jól, s nagyon szeret.

■ Klucsik Veronika

HETI ÚTRAVALÓ

Krisztus mondja: *„Aki titeket hallgat, engem hallgat, és aki titeket elutasít, engem utasít el.”* (Lk 10,16)

Szentháromság ünnepe után az első héten az *Útmutató* reggeli és heti igéiben Isten hív minket – figyeljünk a hívó szóra! Az egyházi év második félideje is úgy kezdődik, hogy a beszélő Isten *„ezekben a végső időkben a Fiú által szólt hozzánk”* (Zsid 1,2). „Áldott az Isten, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, aki megáldott minket minden lelki áldással a Krisztusban.” (Ef 1,3; LK) „Minden hű keresztyén csak Krisztusban bízzék, mert tudja, hogy Krisztus néki örök oltalma.” (GyLK 700) A gazdag ember önmagát zárta ki az örök élet ünnepi lakomájából; nem hallgatott Istenre: *„…parancsolom neked, hogy légy bőkezű az országodban levő nyomorult és szegény testvéredhez.”* (5Móz 15,11) A gyötrelem helyén is ezt hallhatta: ha a testvérei *„Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, az sem győzi meg őket, ha valaki feltámad a halottak közül”* (Lk 16,31). Ám Lázár helyett Isten az ő egyszülött Fiát küldte el hozzánk, hogy őáltala élhessünk örökké! De miért tette? Mert *„Isten szeretet”.* S *„azt a parancsolatot is kaptuk tőle, hogy aki szereti Istent, szeresse a testvérét is”* (1Jn 4,16b.21). *Luther* írja: akinek a szíve Isten szeretetét megtapasztalja, az a „a felebaráti szeretethez lát hozzá. Hirdeti néki az evangéliomot. Aztán, ha mezítelen, felruházza, ha éhes, táplálja, ha szomjas, megenyhíti és így tovább.” Jézus szolgálatba állított másik hetvenkettőt is a tizenkettőn kívül, és kiküldte őket maga előtt e missziói megbízatással: *„Gyógyítsátok az ott lévő betegeket, és mondjátok nekik: Elközelített az Isten országa.”* Őket magával azonosítja, önmagát pedig – heti igénk folytatásában – Atyjával, akivel egylényegű: *„…és aki engem elutasít, az azt utasítja el, aki elküldött engem.”* (Lk 10,9.16b) Jójákim elutasította Isten szavait. Jeremiás leíratta azokat Bárúkkal, aki felolvasta böjt idején a templomban, de a király elégette a tekercset. A próféta újból lediktálta Isten igéjét, és az beteljesedett: *„Elhozom rájuk (…) mindazt a veszedelmet, amit megmondtam nekik, de nem hallgattak meg.”* (Jer 36,31) Péter és Pál oszlopapostolok névünnepén emlékezzünk küldetésükre: „Mert nem önmagunkat hirdetjük, hanem Krisztus Jézust, az Urat, önmagunkat pedig mint szolgáitokat Jézusért.” (2Kor 4,5; LK) De *„az Isten ítélt minket alkalmasnak arra, hogy ránk bízza az evangéliumot (…). Mint Krisztus apostolai (…) éjjel és nappal dolgoztunk, hogy senkit meg ne terheljünk nálatok, és úgy hirdettük nektek az Isten evangéliumát.”* (1Thessz 2,4.7.9) Péter ezt a megbízatást kapta, mert szerette Urát: *„Őrizd (…) legeltesd az én juhaimat”,* s *„Kövess engem!”* (Jn 21,16.17.19) Ki a legnagyobb a tanítványok között? Mi kövessük Urunk életpéldáját: *„Én pedig olyan vagyok közöttetek, mint aki szolgál.”* (Lk 22,27) Pál fogsága is az evangélium terjedését szolgálta, s ez a legfontosabb: bármiként is, de a *„Krisztust hirdetik, és én ennek örülök”*(Fil 1,18a). „Jézus, te égi szép, tündöklő fényű név (…) / Terólad zeng dalom, ragyogj felém!” (EÉ 389,1)

■ Garai András

„Majd az Úr szavát hallottam, aki ezt mondta: Kit küldjek el, ki megy el követségünkben? Én ezt mondtam: Itt vagyok, engem küldj!” (Ézs 6,8)

Isten iránti hálával tudatom, hogy július 2-án, szombaton 10.30-kor a nyíregyházi evangélikus templomban *dr. Fabiny Tamás,* az Északi Evangélikus Egyházkerület püspöke lelkésszé avat. Szeretettel várom családjával együtt az ünnepi istentiszteletre és az azt követő szeretetvendégségre.

Horváth-Hegyi Áron

„Isten ajándékai és elhívása visszavonhatatlanok.” (Róm 11,29)

Isten iránti hálával tudatom, hogy július 2-án, szombaton 17 órakor a szügyi evangélikus templomban *dr. Fabiny Tamás,* az Északi Evangélikus Egyházkerület püspöke lelkésszé szentel.

Szeretettel várom önt és kedves családját erre az ünnepi istentiszteletre és az azt követő szeretetvendégségre.

Csadó Balázs

„Az aratnivaló sok, de a munkás kevés. Kérjétek tehát az aratás Urát, hogy küldjön munkásokat az aratásba.” (Mt 9,37b–38)

Szeretettel meghívom Önt és kedves családját az ordinációs ünnepi istentiszteletre július 3-án 16 órára a szolnoki evangélikus templomba (5000 Szolnok, Verseghy park 1.).

Az ordináció szolgálatát *dr. Fabiny Tamás* püspök, *Győri Péter Benjámin* lelkész és *dr. Korányi András* teológiai tanár végzi.

Kovács Viktor

HIRDETÉS

Felhívás

Folyamatos orvosi ellenőrzést nem igénylő szenvedélybetegek, valamint lelki problémákkal küszködők részére július 11–15. között bentlakásos csendeshetet tartunk Szarvason, a Középhalmi Misszióban.

Részvételi díj: 8000 Ft, amely a napi háromszori étkezés és a szállás díját foglalja magában. Érkezés július 10-én, vasárnap este.

Lehetőség van (hétfőtől) csak napközbeni részvételre is, reggel 9-től este 6-ig, ez esetben a részvételi díj 500 Ft/nap (étkezés költsége).

Jelentkezni július 7-ig lehet *Mikóné Zana Bertánál* a 20/824-9914-es telefonszámon.

Középhalmi Misszió Alapítvány

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

PALACKPOSTA

Palackposta

Már vagy egy órája álltam a kagylókkal sűrűn borított parton, hűs víz mosta a sós homoktól cserzett lábam, fejem felett az alkonyuló égbolton sirályok veszekedtek sivítozva. Már-már giccses volt a naplemente, mégis gyönyörű, a távolban egy fehér vitorla…

És akkor hirtelen valami megcsillant a vízben. Csak meredtem rá, és nem hagytam elveszni a szemem elől egy pillanatra sem. A parthoz ugyan egyre közeledett, de tőlem távolodott, ezért futni kezdtem a part mentén, míg végül néhány száz méterre attól a helytől, ahol eredetileg álltam, kisodorta a víz.

Zöld, homályos üveg volt, hínárral kevert kagylótenyészet ragadt rá, parafa dugója beleszorult, de tudtam, rejt valamit. Majd fél órába telt, míg kiügyeskedtem a dugót, de megérte, mert persze üzenet volt benne! Palackposta! Ki küldhette? Kinek szánta? Azt hiszem, épp én vagyok a címzett. Isten küldte nekem. Üzenete megtalált, mondandója célba ért: „Én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig. Jézus”

Vajon mit akar közölni *valaki valakivel* a palackpostán keresztül? Segítséget kér egy süllyedő hajó számára? Megadja a lakatlan sziget GPS-koordinátáit, ahol partot ért? Vagy épp segítséget ajánl fel?

Isten Fia lendületet adó, bátorító, rövid szöveges üzenetben biztosít bennünket arról, hogy ő velünk van a legmelegebb nyárban is. Legyünk akár épp sátortáborban, otthon a kertben, betegágyon, munka közben vagy bárhol.

Okostelefonomon naponta olvashatom a bibliaolvasó *Útmutató* igéit *(http://www.evangelikus.hu/aktualis/toeltsd-le-a-napi-iget-a-mobilodra/).* Mint egy-egy rövid üzenetet, melyet palackpostával küld Isten nekem. Isten, akivel kapcsolatban lehetek. Mindennap. Mindenhol. Számíthatok rá akkor is, ha egy-egy nehéz helyzetben nem tudok dönteni, ha megbántott valaki, és nehezemre esik a megbocsátás.

Igaz, a telefonom is velem van mindenhol, de bármennyire segíthet is a problémás helyzetekben, egészen más az, ahogyan Isten mellettem van, és én vele lehetek. Tapasztald meg te is ezen a nyáron! Ne hagyd, hogy elússzon a palackposta!

■ Bogdányi Mária

Névjegy:
Bogdányi Mária
Családban élek fizikus-informatikus férjemmel és négy gyermekünkkel *(Veronika, Rózsa, Boróka és Márton)* a Győrhöz közeli Sokorópátkán. 2011 februárjától a győri egyetemisták körében végzek egyetemi lelkészi szolgálatot. A Széchenyi István Egyetemen és a Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Karán összesen mintegy kilencezer nappali tagozatos hallgató tanul. Ökumenikus nyitottsággal – összefogásban a katolikus és a református szolgatársakkal – szervezzük a közösséget, a fiataloknak szánt lelki programokat. Életmód-tanácsadóként, nordicwalking-oktatóként és egyre többet tapasztalt biokertészként – ezek hobbiként űzött tevékenységeim – is vallom a test és lélek egységét és egészségét, és próbálom ennek figyelembevételével élni mindennapjaimat, végezni szolgálatomat a rám bízottak, családom és gyülekezetem körében.

OSZTOZÓ

Fesztiválra fel!

Tagadhatatlanul itt a nyár. Mire ezek a sorok kijönnek a nyomdából, már talán azt se tudod, hogy hova tetted az iskolatáskát, és milyen kérdéseket kaptál az év végi matekdolgozatban. Ha pedig év közben valamelyik főiskola vagy egyetem padjait koptatod, jó esetben minden vizsgát sikeresen abszolváltál, így mindössze a hálaadással, no és a nyári programok tervezésével kell törődnöd. Ehhez adunk néhány tippet.

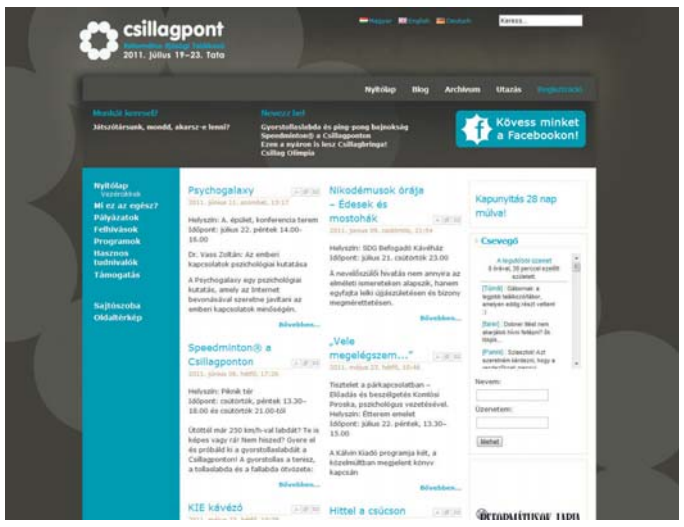

Az egyik legkedveltebb könnyűzenei fesztivál a soproni *Volt,* amely ezúttal június 29-e és július 2-a között várja látogatóit a határ menti városban. Persze mára a *Volt* is sokkal több egyszerű könnyűzenei fesztiválnál. A koncertek mellett ugyanis közéleti kérdésekkel vár az Európa-sátor, a szőlőből készült nedű mellé dzsesszt- és bluesmuzsikát kínál a borsátor, környezetvédelmi témákat boncolgat a Széchenyi terv-sátor. Ami pedig az egyházakat illeti: ezúttal is *Közös pont* programot hirdetnek a katolikusok, a reformátusok és az evangélikusok. Az ökumenikus sátor ügyeletesei nemcsak nyitott füleket kínálnak egy jó beszélgetéshez, hanem témákat és színes ceruzákat is egy jó rajzoláshoz. Ha előre ismerkednél a közös pontos aktivistákkal, kattints a *http://www.oki-iroda.hu/kozospont* címre!

A fonyódi evangélikus ifjúsági találkozóra bizony még várnunk kell egy évet. Azonban ha addig sem szeretnéd nélkülözni a keresztény fesztiválok hangulatát, válts jegyet a tatai *Csillagpontra.* A „református Szélrózsát” július 19-e és 23-a között rendezik, testvéregyházunk fiataljai idén a tatai tó partját népesítik be.

A lelki programok közül ezúttal a „négy asztal” (tapasztal, vigasztal, marasztal, magasztal) programra hívjuk fel a figyelmedet. Számos érdekes témában tehetsz fel kérdéseket: egy szülész és egy dúla például a születés csodájáról diskurál, de találkozhatsz *Erőss Zsolt (Hópárduc)* expedíciós hegymászóval is. Evangélikus fesztiválunkhoz hasonlóan Csillagpont sincs KIE-kávéház nélkül. És hogy a sztárfellépőket se hagyjuk ki, említést érdemel a *Pannonia Allstars Ska Orchestra* (PASO) szerda, a *Bolyki Brothers* csütörtök és a *Csík zenekar* péntek esti koncertje.

Ha nem riadsz meg egy kis tekeréstől, vonat helyett válaszd a kerékpárt! 19-én indul a karaván Budapest határából, a csomagokat pedig kocsival viszik utánatok. A csillagbringaprogramról és a teljes fesztiválról több információt gyűjthetsz a *http://csillag.reformatus.hu* oldalon. Ha pedig nyáron olvasod az *EvÉletet,* megtudhatod, hogy tudósítónknak mely program nyerte el leginkább a tetszését.

■ Jenő

Az oldalt szerkesztette: Vitális Judit

AZ ÖNKÉNTESSÉG EURÓPAI ÉVE 2011

99% Isten, 1% én

▶ **Akár érettségi után vagy az egyetemi, főiskolai tanulmányokat megszakítva mi sem kézenfekvőbb módja a nyelvtanulásnak és a világot látásnak, mint az, ha pár hónapot önkéntesként külföldön töltünk – persze lehetőleg a Lajtán túl. Az viszont már a kevésbé divatos megoldások közé sorolható, ha valaki a drogelvonóról kikerülve Kárpátalján kóstol bele az önkéntes szolgálatba. *Burai Csaba* ezt a szokványosnak korántsem nevezhető menetrendet követte. A még hatévesen árván maradt, rokonoknál nevelkedett fiatalembert nem az idegen nyelv elsajátításának vágya vagy a távoli országok misztériuma szólította az addiktológiáról egyenesen a magyar határtól tizenöt kilométerre lévő, ukrajnai Nagydobronyba…**

Burai Csaba és kárpátaljai gondozottjai

– Hogyan tekintesz vissza arra hívőként, hogy régebben keményen drogoztál?

– Ez volt az én utam, ez kellett ahhoz, hogy idáig jussak, hogy most munkahelyem és tartalmas életem lehessen. Szerintem az is nagymértékben hozzájárult a deviáns viselkedésem kialakulásához, hogy korán elvesztettem szüleimet. A családfám elég torz és hiányos, s egy csonka család terhe nagyon nehéz, főleg egy gyerek számára. Annyifajta csalódás, szomorúság kellett ahhoz, hogy letérdepeljek, és azt mondjam: „Uram, itt állok előtted, ha létezel, akkor segíts!”

– És kiderült, hogy létezik, és segített.

– Igen… Megtértem „bent”, Ráckeresztúron, és elfogadtam Jézust Megváltómnak. Kijöttem a nagyvilágba frissen, tisztán, Isten segítségével. Ezután két választásom volt: egzisztenciateremtés, munka – vagy mások segítése.

– És te ez utóbbit választottad. Mesélnél az ukrajnai időkről?

– Tudtam jól, hogy nem fogok meggazdagodni Ukrajnában. Szerettem volna Istent szolgálni, mert neki köszönhettem az életemet. Egy roma iskolában voltam önkéntes, tizenhárom–tizenhat éves, kizárólag roma gyerekek között. A vezetőség az első év végén felajánlotta, hogy maradjak még egy évet.

Életem legcsodálatosabb két éve volt. Nagyon közel kerültem Istenhez. Észrevettem, hogy különösképpen munkálkodik. Olyan csodákat tapasztaltam meg, amelyekből a mai napig táplálkozom. Egyik napról a másikra éltünk. Nem voltak se munkatársak, se pénz, hogy a gyerekeknek reggelit meg ebédet adjunk. Tényleg Istenre bíztuk magunkat és azt, hogy lesz-e mit enni adni a gyerekeknek, vagy nem lesz. És mindig lett…

– El is vették ezeket a gyerekeket a szüleiktől?

– Nem, csak iskolába jártak oda. Mivel a nagy iskolában olyan feltételeket szabtak, amelyeket nem tudtak teljesíteni, sokan nem oda adták be a gyerekeket, hanem hozzánk.

– Így hívtátok magatok között az állami sulit: „nagy iskola”?

– Hát igen, nagy iskola, állami iskola. A mi iskolánknak volt egy sajátságos, bensőséges hangulata, ahol a tanulóknak nem kellett arra figyelniük, hogy milyen ruha van rajtuk, milyen táskával járnak, milyen cipő van a lábukon… Tudod, nagyon okosak a roma gyerekek, de nyilván mindenkinek kell tanulnia, és nagyon fontos a szülői háttér. Például kapnak egy házi feladatot, hazamennek, és a szülők nem tudnak segíteni, mert írni-olvasni sem tudnak…

– Mennyire sikerült átélned a problémáikat?

– Én nem ilyen helyzetből jövök. Mert ugyan nem voltunk gazdagok, de minden feltételt megteremtettek számomra ahhoz, hogy eljárjak iskolába, és sosem kellett szégyenkeznem, hogy nincs könyvem. Viszont a nagydobronyi gyerekek romaként jobban elfogadtak engem, mint másokat. Próbáltam közösséget építeni. Sokkal jobban be tudtam illeszkedni a kis társadalmukba, a kis közegükbe, jobban elfogadtak a szülők, hiszen szükség van arra, hogy nekik is segítsünk. Számomra ott előny volt, hogy roma vagyok.

– A szociális érzékenység az ukrajnai önkéntesség során alakult ki benned?

– Korábban. Még Ráckeresztúron, a drogterápia ideje alatt elvégeztem egy szociális ápolói képzést. Azóta dolgoztam már idősekkel, hajléktalanokkal, drogosokkal, autistákkal, halmozottan hátrányos helyzetű emberekkel, mozgássérültekkel, fiatalokkal, roma gyerekekkel, szóval azt lehet mondani, hogy a szociális szférán belül kimerítettem mindent. Most is mozgássérültekkel foglalkozom.

– Két év Kárpátalja után másfél év Németország jött. Végleteket éltél meg.

– Hát, utaztam az időben vagy kétszáz évet… Nyilván egy konzervatív ukrajnai kis falunak megvannak a sajátosságai mind kultúra, mind istenhit és gondolkodás szempontjából. A német társadalom pedig, hát, hogy is mondjam, elég rugalmas, más értékrend szerint kezel dolgokat, ezért a német emberek gondolkodása nagyon nagy kihívás volt számomra. Pár hónapba beletelt, mire úgy éreztem, hogy megérkeztem, itt vagyok, nem lepődöm meg semmin, hogy „micsoda, miről beszélnek?”

Fölnövünk valahol egy kis faluban, nézzük a tévét, vannak körülöttünk emberek, és akkor kialakul egy képünk Istenről, a világról. De amikor elmegyünk egy másik országba, kultúrába, és találkozunk más emberekkel, akkor átértékeljük ezt a világképet. Németország multikulturális, ezt mindenki tudja. Nagyon sok nemzettel találkoztam önkéntességem alatt, a spanyoltól az indiain keresztül a kínaiig és az olaszig. Berlin, ahol amúgy hajléktalanokkal foglalkoztam, kiugrópont volt az életemben. Az elfogadást éltem meg.

– Tavaly novemberben érkeztél haza. Mi várt itthon?

– Összesen több mint három évig nem voltam itthon. Nehéz volt *megérkezni,* de nagyon sok barát és jó élethelyzet várt.

– Szerelem, feleség?

– Az nem, egyik sem, de ez egy másik történet… A tizennyolc órás vonatút alatt viszont tényleg sokat gondolkodtam, hogy mi vár majd Magyarországon.

– És? Milyennek látod saját hazádat ennyi távollét után, némiképp külső szemlélőként?

– Amikor visszajöttem, teljesen máshogy láttam az embereket, dolgokat Magyarországon, melyet a hazámnak tekintek. Szerintem itthon mi nagyon görcsösek vagyunk. Nehezen tesszük túl magunkat dolgokon, így toljuk magunk előtt a sérelmeinket. Ami még feltűnt, az a „fölfele nyalunk, lefele taposunk” mentalitás. Az emberek nem igazán felszabadultak és kiegyensúlyozottak. Ezt éreztem, amikor megjöttem, s egy pillanatra el is gondolkodtam, hogy biztosan jól döntöttem-e. El is voltam kicsit szomorodva.

– Azért sikerült valamelyest megbékélni a körülményekkel?

– Nem panaszkodhatom. Ahogy hallom, hogy sokan főiskolai meg egyetemi végzettséggel több hónapig munkanélküliek, én meg egy hónap alatt találtam munkát, úgy, hogy három közül is választhattam…

Fölvettem az itteni ritmust. Nyilván amit magammal hoztam, azt nem tudja elvenni tőlem senki. Úgy érzem, hogy most bármit el tudnék veszíteni, legyen az barát, feleség, családtag, de Istent nem. Az életembe kilencvenkilenc százalékot Isten tett bele, egyet én.

■ Horváth-Hegyi Dénes

„Örömöm sokszorozódjék a te örömödben, hiányosságom váljék jósággá benned”

Konferencia az önkéntes munkáról

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa az önkéntesség európai évéhez kapcsolódóan konferenciasorozatot szervezett az önkéntes munkáról. A sorozat utolsó állomásaként az Evangélikus Hittudományi Egyetemen (EHE) tartottak konferenciát június 15-én a fiatalok körében és a közoktatási intézményekben végzett önkéntességről.

A konferencia háziasszonya a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája Diakóniai Osztályának vezetője, *Buda Annamária* volt. A megjelentek üdvözlése után felolvasta *Prőhle Gergely* országos felügyelő köszöntését, aki külföldi elfoglaltsága miatt nem tudott jelen lenni az eseményen.

Életfordító tapasztalatok

Soltész Miklós, a Nemzeti Erőforrás Minisztériumának államtitkára egy *Teréz* anyától vett idézettel kezdte köszöntését: „Ebben az életben nem tehetünk nagy dolgokat. Csak kis dolgokat tehetünk nagy szeretettel.” Igaz ez az önkéntes munkára is, hiszen kis dolognak látszik például az is, hogy rászorultakat gondoz, ápol valaki, de visszafelé tekintve megláthatjuk, milyen óriási dolgok ezek mégis – mondta az államtitkár. Hangsúlyozta: a legfontosabb ezen a területen a fiatalok önkéntessége, amellyel több célt is el lehet érni. Átélhetik a közösség élményét, méghozzá úgy, hogy megtapasztalhatják a generációk együttműködését is.

A generációk összekötése talán még sohasem volt ilyen fontos, mint korunkban, amikor szinte áthidalhatatlan szakadék tátong például a fiatalok és az idősek között. Az önkéntességben a fiatalabb korosztály megtanulhatja az értékek tiszteletét is. A világban a nagy gazdasági, pénzügyi válságok leküzdhetők valamilyen

módon, de az értékek megőrzése ennél sokkal nehezebb. Bátorság is kell ahhoz, hogy meg merjük őrizni azokat az értékeket, amelyeket a keresztény gyülekezetekben, közösségekben megkapunk.

Nagy érték, hogy a készülő közoktatási törvénybe is bekerülhet az önkéntesség. Sokan támadják ezt a törekvést, de ott, ahol a gyakorlatban már működik ez a program, arról számolnak be, hogy még a problémás fiatalok is megnyerhetők ezáltal, mert olyan szemléletváltozáson mennek keresztül, ami az egész életüket megváltoztatja. A megszerzett tapasztalatok meghatározó fordulatot jelentettek a fiatalok számára, emellett az önkéntes munka lelkileg is megerősít.

A diakónia színei

Dr. Szabó Lajos, az EHE rektora áhítatában annak a meggyőződésének adott hangot, hogy amiként a Luther-rózsában sokféle szín van, és akkor az igazi, ha színesben ábrázoljuk, nem fekete-fehérben, úgy a diakónia is sokféle színt mutat.

Egy ilyen szín a közösség, amelyet a Szentírás alapján élhet meg az, aki kapcsolatba kerül a diakóniával, az önkéntességgel: nem elvont értelemben, hanem a való életben. A következő szín a vigasztalás: eltérő élethelyzetben levő emberek találnak egymásra, és jól is érzik magukat egymás társaságában. Kölcsönös egyetértés valósulhat meg a különböző generációk között, ha egy közös célért munkálkodnak együtt. Meg kell tanulni adni, de elfogadni is – hiszen mindkettő gazdagít. Külön színt ad a diakóniának, ha a résztvevők a „jókedvűek közösségévé” tudnak válni, akik egy szívvel, egy szájjal dicsőítik Istent. A szeretetszolgálat „felvállalás”, amely nem erőltetett, de „kitörő, feltörő, természetes”.

Dr. Gottfried Adam szavait dr. Szentpétery Péter egyetemi docens tolmácsolja

A diakóniai szociális tanulás modellje címmel tartott előadást *dr. Gottfried Adam,* a Bécsi Egyetem professzora. Ez a modell meglehetősen új, és a protestáns iskolákban jött létre, amikor a kilencvenes évek közepén az evangélikus fenntartású iskolák a saját intézményi profiljukat diakóniai hangsúllyal kezdték erősíteni. Így alakult ki, hogy a diakóniai-szociális tanulás része lett az oktatás protestáns felfogásának. A modell lényegi része, hogy a személyiségfejlődéshez való hozzájárulásról van szó benne. Fontos elemei, hogy a fiatalok egy időre „idegen” világokban élő emberekkel találkoznak, megismerik például az idős, fogyatékos és beteg, azaz különleges helyzetekben élő emberek mindennapjait. Találkoznak hajléktalanokkal és más, a társadalom peremén élő emberekkel. Új és szokatlan helyzetekbe kerülnek, így képet kapnak ismeretlen életkörülményekről is. A személyes találkozáshoz közvetlen tapasztalatok kapcsolódnak, ami egészen más, mint a médiumok által közvetített tapasztalatok és a könyvből tanult dolgok, hiszen valódi, éles helyzetekben történik.

Szétosztva is növekszik

Nem negyvenöt perces tanórákon folyik a tanulás, hanem iskolán kívül és osztályozás nélkül. A tanulási formák is különböznek az iskolai tanórákon megszokottaktól: gyakorlati tanulás, részvétellel, megfigyeléssel és közösségben – a felelősség tanulása a felelősség vállalásával. Sokoldalú, intenzív tapasztalatokat jelent ez viszonylag rövid idő alatt, amelyek magukban foglalják a saját korlátok és a korlátozottság, a közösség és a szolidaritás, a hasznosság, az új helyzetekbe való kerülés, a különleges helyzetekben másokra való hagyatkozás megtapasztalását.

Mindezek elősegítik a személyes észlelőképesség fejlesztését (önmagunkra és másokra való figyelés képessége, hangulatok és érzések észrevétele, saját magunk erősségeinek és gyengeségeinek kezelése), a szociális érzékenység javítását, a megértés és a tolerancia, valamint a felelősségtudat fejlesztését. A szociális tanulás hozzájárul a kommunikációs képességek fejlődéséhez, fejleszti az együttműködési készségeket, valamint segít a félelem és a bizonytalanság leküzdésének tanulásában is. A projektben való részvétel elősegíti ezenkívül az összefüggések felismerését, szembesít korunk aktuális kérdéseivel, ráébreszt a szociális kérdések fontosságára a modern társadalomban, megismertet a szociális intézményekkel.

Fontos tapasztalat, hogy a fiatalok a segítést inkább humanitárius, mint keresztény indokokkal végzik, ezért nagyon fontos a keresztény értékek közvetítése és a keresztény emberkép iránti elkötelezettség mintaként való bemutatása. Ebben a dimenzióban a gyengékkel, rászorulókkal való törődés „együtt szenvedés” a szó legszélesebb értelmében. Olyan törődés, amely jogilag nem kényszeríthető ki, de lehet hirdetni, és amely akkor is növekszik, ha az ember szétosztja.

Nem ülnek a SZÉK-en

Az elmélet után a magyarországi gyakorlat példái következtek. Az előadók olyan működő modelleket ismertettek, amelyekben a fiatalok önkéntes munkát végeznek.

Simon Attila, az Evangélikus Egyház Aszódi Petőfi Gimnáziuma, Szakképző Iskolája és Kollégiumának iskolalelkésze azt mutatta be, miként valósul meg iskolájukban a tapasztalati tanulás az önkéntességen keresztül.

Aszódon négy karitatív programban vehetnek részt a diákok. A karitatív hét az ő önálló kezdeményezésük volt, és immáron öt éve működik sikeresen. A tanulók céladományokat gyűjtenek, amelyekkel minden évben egy-egy kiválasztott csoportot támogatnak. Részt vesznek a „cipősdoboz-akcióban” is, évente három-négyszáz doboznyi ajándékot tudnak szétosztani.

A SZÉK program az 5–10. évfolyamosokat célozza meg. Az elnevezés a „szociális és életviteli kompetencia” kifejezésből származó betűszó, a program pedig olyan alapvető szociális készségek fejlesztését tűzte ki célul, mint a környezetért való felelősség, az együttműködés, az empátia, a tolerancia vagy a konfliktusok kezelése. A hajléktalangondozás professzionális háttérrel valósul meg, és csak tizennyolc éven felüliek vehetnek benne részt.

Velkey Balázs a miskolci Fényi Gyula Jezsuita Gimnázium *A tevékeny hitre nevelés* elnevezésű projektjét ismertette, amelynek célja a „másokért élő emberek” nevelése. A tantárgy neve: szolgálat, amelynek keretében Jézushoz vezetik a diákokat, hogy megismerjék, szeressék és kövessék őt. A 2010–2011-es tanévben az intézmény 84 diákja 1803 óra önkéntes munkát végzett.

Egyházi kötődéssel a civil szférában

Mesterházy Balázs, a soproni evangélikus líceum iskolalelkésze a Szélrózsa ifjúsági találkozókhoz kapcsolódó ifjúsági munkáról számolt be. Elmondta: a találkozók szervezése nem toborzás, hanem hitvallás. A tapasztalat azt mutatja, hogy a találkozókon részt vevő fiatalokra a későbbiekben is lehet építeni.

Vad Lilla, a református egyház önkéntes koordinátora a *Szeretethíd* rendezvényt mutatta be, amelyet immár harmadik alkalommal rendeztek meg. A program célja az önkéntes munka népszerűsítése, valamint a környezet és a benne élők életének szebbé tétele, az együtt munkálkodás örömének megtapasztalása.

FOTÓK: HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA

Református szeretethíd-beszámoló

A szombathelyi gyülekezetépítő modell és az önkéntes munka kapcsolatáról *Hasza Mónika* evangélikus lelkész számolt be. Elmondta: gyülekezetükben számos színtér kínálkozik az önkéntes munkára. Két szeretetotthonukban lehetőség van az idősek látogatására. A Reményik Sándor Evangélikus Általános Iskola diákjai és tanárai bekapcsolódtak a *Te szedd!* programba, a város egy területén dolgoztak. A gyermekmunkában is önkéntesek segítenek. A *Soter Evangélikus Egyesület* révén a gyülekezet „kilépett” a világba, hiszen – az egyházi kötődést megtartva – a civil szférában tevékenykedik.

A konferencia második felében a résztvevők szekcióüléseken gondolták tovább és vitatták meg az elhangzottakat.

■ Sánta Anikó

Gyülekezetépítés és önkéntesség Szombathelyen

A szombathelyi evangélikus gyülekezetben évek óta tudatosan építik és szervezik az önkéntes munkát. *Gregersen-Labossa György* szombathelyi lelkészt, egyházunk diakóniai bizottságának elnökét kérdeztük az önkéntesmunka-program szombathelyi modelljéről.

– Modellünk legfontosabb jellemzője, hogy a gyülekezeti élet minden területén bevonjuk az önkénteseket. Tizenöt éve dolgozom a gyülekezetben, és igen korán fel kellett ismernem, hogy a passzív gyülekezeti tagokat az önkéntesség minőségi fejlesztésével lehet a gyülekezetépítés szolgálatába állítani. Közösségeinkben sok lelkes ember van, akik azonban változó intenzitással végzik munkájukat. Sokszor egy gyülekezet aktivitása a lelkész személyén és elköteleződésén múlik, és a segítők köre is valamilyen szimpátia, kegyességi irányzathoz tartozás vagy baráti viszony gyümölcse.

Ez szép, de nem elég. A „családiasság” első hallásra pozitív tartalmú szó, de az egyházunkról készített szociológiai tanulmány feltárta, hogy ez mára sajnos inkább a belterjességet jelenti. Az a tapasztalatunk, hogy sokan szívesen vesznek részt aktívan az istentiszteleti életben, a diakóniában és az oktatásban is, így mindhárom területen be tudunk vonni önkénteseket. Mivel azonban a Krisztussal való találkozás legvalószínűbb alkalma az istentisztelet, a liturgiát kell először megemlíteni, amikor gyülekezetépítésről és önkéntességről beszélünk.

Az istentiszteleten találkozunk a legtöbb emberrel, vagyis ez az a hely, amely „transzparense” az egész gyülekezeti életnek. Az oltártól indul szolgálatunk, és oda is érkezik vissza. Legyen bármilyen csoport – diakóniai, zenei, ifjúsági, iskolai, óvodai közösség –, ha nincs szoros kapcsolatban az istentisztelettel, a Krisztussal való találkozással, akkor nem szolgálja a gyülekezet épülését. Az evangélikus istentisztelet kincsesbánya, amely lehetőséget ad arra, hogy minél többen aktívan vegyenek részt az ünneplésben és a szolgálatban.

Szombathelyen kezdettől fogva gyakoroljuk az „újnak” mondott liturgiát, annak minden elemét és istentiszteleti formáját. Ez harmincnegyven önkéntes bevonását eredményezte, akik rendszeresen részt vesznek a lektori szolgálatban, az egyetemes könyörgések felolvasásában, a liturgikus éneklésben, az offertórium gyűjtésében.

Az elmúlt hónapok püspökválasztási „kampányának” egyik szomorú tapasztalata, hogy bizony az istentisztelet szent ügyét a felszínes laikus düh keltette hullámok meglovagolásával rövid távú célok szolgálatába lehet állítani – azzal például, hogy „lekatolikusozzák” azt az új liturgiát, amely pedig évezredes keresztény és évszázados lutheránus hagyományokra épít, ugyanakkor pedig a 21. századi kihívásokra is választ keres. Reményeim szerint a harci láz elmúltával végre a bölcsesség kerekedik felül, és éppen a gyülekezetépítés és az istentiszteleti önkéntesség példája nyomán, egyre több gyülekezet ad magának esélyt arra, hogy feltáruljon előtte e kincsesbánya, amely a gyülekezet életét gazdagíthatja.

Nem véletlen, hogy az istentiszteleti önkéntességet emeltem ki, hisz minden egyéb erre épül. Szombathelyen az elmúlt három évben közel száz önkéntest képeztünk ki a *Kapu* program keretében. A jövőben önkénteseinket az immáron egyházunk által kifejlesztett *Háló* programmal kívánjuk felkészíteni. Az elmúlt héten tartott ökumenikus konferenciának is az volt a célja, hogy az önkéntesség évében az egyház szerepét és nagy esélyét bemutassa.

A Háló program reményeink szerint olyan új lehetőséget jelent egyházunkban, amelynek gyümölcseit mindannyian élvezhetjük már középtávon is. Lehet-e más célunk, mint hogy a meglévő közösségeinket az önkéntesség fejlesztésével megerősítsük, és közben e munkán át megnyerjük passzív egyházi tagjainkat és a kívülállókat? Mindezt nem öncélúan végezve, hanem szem előtt tartva a legfontosabbat: magunk és mások üdvösségét.

■ SA

ISTENTISZTELET-KÖZVETÍTÉS A TELEVÍZIÓBAN

A győri evangélikus Öregtemplom

A reformáció története Győrben 1527 táján kezdődött: ebben az időben az idevezényelt német várőrséggel együtt érkezhettek a városba az első, a reformáció tanát hirdető lelkészek és tanítók. A vár kiépítésével megbízott *Nádasdy Tamás* is a reformáció híve volt.

A türelmi rendelet 1781. október 29-én látott napvilágot. A győriek késlekedés nélkül hozzáláttak gyülekezetük újjászervezéséhez: egyszerre két templom építésére is engedélyt kértek. A német anyanyelvűek a belvárosban, a magyarok Újvárosban kívántak templomot emelni. A terveket bemutatták a városi tanácsnak, majd elküldték Pozsonyba, ahol úgy döntöttek, hogy az evangélikusokat – csupán egy templom illeti meg.

Az építész az iratok szerint *Grossmann József* volt. Az építkezés 1784 áprilisában indult meg. A templom felszentelésére az 1785. év Szent András havában (november 27-én) került sor. A magyar nyelvű ünnepi prédikációt *Rát Mátyás,* a németet *Freytag Mihály* mondta.

Az evangélikus Öregtemplom téglalap alaprajzú; befoglaló mérete 29,5-ször 21,8 méter, főpárkánya 10,5 méterrel emelkedik a környező udvar terepszintje fölé. Helytörténeti érdekesség az északi és keleti homlokzaton látható több ágyúgolyó, amely a napóleoni háború emlékét őrzi.

A szószékkel egyesített oltár fő motívuma a félkör záródású, nagyméretű *oltárkép.* Alkotója *Petőfi* jó barátja, *Orlai Petrich Soma.* A festmény a Getsemáné-kertben haláltusáját vívó Jézust ábrázolja.

A templom első orgonáját Bécsben vásárolták. A napóleoni háborúban ágyúgolyó rongálta meg. Az elmúlt időben többször megújították. Hazai viszonylatban egyedülálló „Czézár típusú" orgona.

Megépítése óta nem sokat változott az Öregttemplom. Komoly veszélybe egyszer került: 1809-ben a francia hadvezetés hadászati meggondolásból elrendelte lebontását, szerencsés módon azonban megmenekült az épület. Az 1848–49-es szabadságharc idején a konventépülettel együtt hadikórház céljára szolgált.

1935-ben, majd 1960 és 1964 között renoválták, 1985-re, fennállásának kétszázadik évfordulójára szigetelték és korszerűen megújították. 2001 óta Győr ismét evangélikus püspöki székhely, az evangélikus Öregtemplom pedig újra püspöki templom.

Evangélikus istentisztelet a Magyar Televízióban

Június 26-án, vasárnap 11 órától az előző napi püspökiktatási istentiszteletet láthatjuk felvételről a Magyar Televízió m1 csatornáján a győri Öregtemplomból. Igét hirdet *Szemerei János,* a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület megválasztott püspöke. Az adást az m2-n 13.50-től megismétlik.

A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Presbitériuma átérezve hazánk nehéz gazdasági helyzetét csatlakozik azokhoz az egyéni és közösségi kezdeményezésekhez, amelyek célja a nyomasztó államadósági teher csökkentése. Ehhez a maga részéről úgy kíván hozzájárulni, hogy a hívei adományaiból és saját forrásaiból két mentőautót vásárol az Országos Mentőszolgálat részére, összesen mintegy 50 millió forint értékben. Erre a célra várja a felajánlásokat az **MEE 1707024-20478070** számú számlájára, „Mentőautó" jelzéssel.

Istentiszteleti rend • 2011. június 26.

Szentháromság ünnepe után 1. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: Lk 16,19–31; 1Jn 4,16b–21. Alapige: Ézs 42,18–21.23. Énekek: 65., 232.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német) Albert Friedrich; de. 11. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; du. 6. Balicza Iván; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. Veperdi Zoltán; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; de. 11. (úrv.) Cselovszky Ferenc; du. 6. (orgonazenés áhítat) Gáncs Péter; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Aradi György; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; du. 6. (vespera) Koczor Tamás; liturgus: Muntag Lőrinc; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Joób Máté; de. fél 11. (úrv.) dr. Joób Máté; du. 6. Missura Tibor; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (úrv.) Missura Tibor; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) dr. Fabiny Tamás; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) dr. Bácskai Károly; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Kendeh György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Kendeh K. Péter; **Rákospalota, XV., Régi Fóti út 73. (nagytemplom)** de. 10. Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Kovács Áron; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Kovács Áron; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. D. dr. Harmati Béla; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lacknerné Puskás Sára; **Pilisvörösvár (református templom)** du. 2. (úrv.); **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Názáret-templom, Mátraszentimre-Bagolyirtás** de. fél 12.

Összeállította: Boda Zsuzsa

In memoriam Zátonyi János

1947–2011

Zátonyi János Ambrózfalván született 1947. november 20-án *Zátonyi Pál* evangélikus lelkész és *Rohoska Margit* evangélikus tanítónő gyermekeként. Az általános iskola elvégzése után Szarvason, a Vajda Péter Gimnáziumban szerzett érettségit 1966-ban, és még ebben az évben – követve édesapja példáját – jelentkezett az Evangélikus Teológiai Akadémiára. Itt 1971-ben fejezte be tanulmányait.

Felszentelésére 1971. július 4-én került sor Csabacsűdön. 1971. szeptember 1-jétől Békéscsabára került egyházmegyei segédlelkésznek. 1974-ben házasságot kötött *Náfrádi Erzsébettel.* Házasságukból két gyermekük született.

Békéscsabai segédlelkészi szolgálatát 1975. június 15-ig végezte. Ugyanezzel a dátummal püspöke helyettes lelkésznek küldte ki Medgyesegyházára. Pár hónap múlva, 1975. szeptember 20-án parókus lelkésznek választotta meg a gyülekezet az agilis, fiatal lelkészt. Ezt a szolgálatát 1988. szeptember 30-ig folytatta, amikor egy időre abbahagyta a lelkészi szolgálatot.

Az élete annyiban is változott, hogy akkori feleségével, gyermekei anyjával úgy döntöttek, ki-ki külön folytatja az életét. János a most fájó szívvel gyászoló feleségével, *Kunstár Erzsébettel* 2003. november 21-én kötött házasságot. Az esküvőre együtt készültünk. Két dolgot mondott: „Tudom, mi a bűnbocsánat, hogy újat kezdhetek, bár az életem jó része elment. És ajándéknak tekintem mindezt." Ez a lutheránus teológia lényege: 1) tudom, mi a bűnbocsánat; és 2) minden ajándék, azaz kegyelem.

2005. április 29-én újra sikeres lelkészvizsgát tett. Boldog volt, hogy újra felveheti a Luther-kabátot. Egészségi állapota miatt leszázalékolták, de munkát vállalt: 2006. február 1-jétől 2010. február 27-ig a Szarvas-Ótemplomi Szeretetszolgálatnál dolgozott. 2007 végétől végezte a tanyagondnoki szolgálatot. Nagyon szerette ezt a feladatot. A nehéz sorsú emberek fizikai és lelki bajaikban való segítése minden lelkésznek nagy kihívás, ő ezt odaadó lélekkel végezte. A Középhalmi Misszióban hetente egy alkalommal tartott istentiszteletet. Vasárnaponként kisbusszal szállította a gyülekezeti tagokat az Ótemplomba.

Az egyházmegyében ott helyettesített, ahol szükség volt rá. 2010. február 28-i dátummal *Gáncs Péter* püspök helyettes lelkészi szolgálattal bízta meg a szarvas-újtemplomi gyülekezetben. Hatalmas ügybuzgalommal vetette magát a munkába. Már négy hónappal korábban, amikor még a tanyagondnoki szolgálatot is ellátta, óvtuk, de ő mindig hangsúlyozta: szívesen dolgozik.

Feleségével, Erzsikével kilenc éven keresztül igazi támaszai voltak egymásnak, segítették egymást s egymás családját.

2011. június 10-én szíve utolsót dobbant: 63 esztendő, 6 hónap és 20 nap után megváltó Ura hazaszólította ebből a világból. Temetésére 2011. június 20-án került sor a szarvasi Ótemplomban, ahol e sorok írója hirdette Isten igéjét erősítő és vigasztaló szándékkal, személyes hangvétellel, Ézs 41,10.13 alapján: *„Ne félj, mert én veled vagyok, ne csüggedj, mert én vagyok Istened! Megerősítlek, meg is segítlek, sőt győzelmes jobbommal támogatlak. Mert én, az Úr, a te Istened, erősen fogom jobb kezedet, és ezt mondom neked: Ne félj, én megsegítlek!"*

Mindannyiunk reménysége Isten kegyelme Jézus Krisztus által.

■ Ribár János

Számos evangélikus iskola diákja ért el jó eredményeket az országos középiskolai tanulmányi versenyen

▶ **Az Oktatási Hivatal június 9-én tette közzé honlapján az országos középiskolai tanulmányi verseny (OKTV) eredményeit. Számos evangélikus iskola tanulója és tanára is szép sikerekkel büszkélkedhet – tudhatta meg bárki, aki felkereste a hivatal internetes oldalát *(oh.gov.hu).* A versenyen eredményesen szereplő diákok május 27-én Budapesten *Hoffmann Rózsa* oktatásért felelős államtitkártól vehették át díjaikat. Az államtitkárság tájékoztatása szerint 27 tárgyból 38 kategóriában összesen 36 ezren jelentkeztek OKTV-re, hogy összemérjék tudásukat. Végül 658 iskola 26 542 tanulója vett részt a versenyek különböző fordulóiban. Az ötvenfős döntőkbe 232 iskola 1122 diákja jutott be, és 225 középiskola 941 tanulója végzett az első harminc hely valamelyikén. Utóbbiak pluszpontot kaphatnak eredményükért a felsőfokú oktatási intézménybe való jelentkezésnél. A döntőkben az 1–3. helyen 112-en végeztek, ők az ország 62 iskoláját képviselik – közölte az államtitkárság. Idén a legtöbben angolból, biológiából és matematikából tették próbára tudásukat.**

Ebben az évben is voltak olyanok, akik több tantárgyi verseny helyezettjeként is dobogóra állhattak. Az evangélikus oktatási intézményekben tanulók közül a soproni Berzsenyi Dániel Evangélikus (Líceum) Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégium 11. osztályos tanulója, *Krutzler Helga* volt az, aki kettős bravúrt könyvelhet el: német nemzetiségi nyelv és irodalomból az első, német nyelv II. kategóriában a második helyen végzett. Felkészítő tanára *Drobina Andrea,* illetőleg *Wildné Vinczepap Mária* és *Pete-Pikóné Horváth Gyöngyi* volt. Ez utóbbi kategóriában 19. helyezett lett *Prőhle Orsolya* 11. osztályos diák a Deák Téri Evangélikus Gimnáziumból. Felkészítő tanára: *Gion Béláné.*

Magyar irodalomból 4. helyezett lett *Garai Szilvia,* az Evangélikus Egyház Aszódi Petőfi Gimnáziuma, Szakképző Iskolája és Kollégiumának 12. osztályosa. Felkészítő tanára: *Homoki Gábor.* 24. helyezett lett *Mecser Szilvia* 11. osztályos tanuló a miskolci Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium és Pedagógiai Szakközépiskolából, felkészítő tanára: *Járásiné Magyari Judit;* a 30. helyezett pedig *Böröcz Dorottya* 11. osztályos tanuló, az Evangélikus Egyház Aszódi Petőfi Gimnáziuma, Szakképző Iskolája és Kollégiumának diákja, felkészítő tanára: Homoki Gábor.

Földrajzból 6. helyezett lett *Tekeli Tamás* 11. osztályos diák a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégiumból. Felkészítő tanára: *Gruber László.* 51. helyezett lett *Fehér Balázs* 11. osztályos tanuló a soproni Berzsenyi Dániel Evangélikus (Líceum) Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumból, felkészítő tanára: *Babics Csaba.*

Biológia I. kategóriában 9. helyezett: *Lobmayer Nelli* 12. osztályos tanuló a Békéscsabai Evangélikus Gimnázium, Művészeti Szakközépiskola, Kollégium és Alapfokú Művészetoktatási Intézményből, felkészítő tanára: *Balogh Tamás.* 29. helyezett: *Soós Péter,* a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium 13. osztályos tanulója, felkészítő tanárai: *Csernus Rita* és *Lovas Eszter.*

Latin nyelvből 12. helyezést ért el *Hajdó András,* a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium 12. osztályos diákja, felkészítő tanára: *Bátovszkyné János Judit.*

Történelemből 21. helyezett lett *Hajdó András,* a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium 12. osztályos diákja. Felkészítő tanára *dr. Töttössy Istvánné* volt. 26. helyezett *Menczelesz Adrián,* az Evangélikus Egyház Aszódi Petőfi Gimnáziuma, Szakképző Iskolája és Kollégiumának 11. osztályos diákja, felkészítő tanára: *dr. Péterfi Gábor.*

Kémia II. kategóriában 28. helyezett lett a 12. osztályos *Neubauer Antal,* a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium diákja. Felkészítő tanára: *Nagy István.*

Rajz és vizuális kultúra tárgyból 30. helyezett lett *Porcz Patrik,* a soproni Berzsenyi Dániel Evangélikus (Líceum) Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégium 11. osztályosa. Felkészítő tanára: *Soltráné Sebestyén Anna.*

Az országos középiskolai tanulmányi versenyen díjazták a felkészítő tanárokat is. 2010/2011-ben elismerést kapott német nemzetiségi nyelv és irodalom kategóriában Drobina Andrea, a soproni Berzsenyi Dániel Evangélikus Gimnázium tanára.

▶| *Forrás: oh.gov.hu*

Ha végre itt a nyár…

…és meleg az idő – énekelhetik kicsik és nagyok boldogan, mert végre kitört a nyár és a szünidő is! A családok pedig tervezgetik, hova menjenek, hol tudják kipihenni az egész éves fáradalmakat. Talán még nem általános, de egyre többen vannak, akik számára már természetes igény, hogy a pihenés, a nyaralás is minden szempontból természetközeli legyen. Íme, néhány tipp, amely sokak számára hasznos lehet.

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Sánta Anikó

A Velencei-tó partján évek óta működik az ökoszemléletű strand és kemping, ahol kiemelt szerepet kap az egészség- és környezettudatos gondolkodás és életmód. Csak néhány példa ezekből: A strandon, illetve a kempingben képződött hulladékot (fémdoboz, PET-palack) szelektíven gyűjtik, tömörítik, és így szállítják el újrahasznosításra. A kiadványaik újrahasznosított papírból készülnek. A kempingben napenergiával melegítik a vizet, az éjszakai világítást pedig szélgenerátor és napelem segítségével oldják meg. A büfében bioételeket és -italokat lehet vásárolni, amelyekben nincsenek tartósítószerek, adalékanyagok, ételszínezékek. A vízben és a parton tizennyolcféle sportot lehet űzni vagy kipróbálni. Nyaranta több alkalommal rendeznek ökofesztiválokat és vásárokat. (Még több információ: *www.sportbeach.hu.)*

Méltán lehetünk büszkék a balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonra, amely a *Komplex fenntarthatóság* elnevezésű környezetbarát program keretében fontos átalakuláson ment keresztül. Így olyan szálláshellyé alakult, amely előtérbe helyezi a fenntartható életmódot, és a gyakorlatban is részt vállal a teremtett világ megóvásában. Néhány példa erre: Napkollektorok segítségével környezetbarát módon állítják elő a meleg vizet. Több helyiségben falhűtő elemek segítségével, a talajvíz felhasználásával és hőcserélővel oldották meg a klimatizálást. Bevezették a szelektív hulladékgyűjtést, amely minden vendég számára kötelező. Ezen beruházások amellett, hogy csökkentik az energiafelhasználást, a látogatók szemléletét is formálják. (Bővebben: *www.szarszo.lutheran.hu.)*

* * *

Hallotta már azt a fogalmat, hogy fényszennyezés? Talán sokan nem tudják, hogy nemcsak kémiai anyagokkal károsíthatjuk a környezetet, hanem a fény (és általában az elektromágneses sugárzás) is környezetszennyező lehet. Az állandósult fényszennyezés egészségügyi, közlekedésbiztonsági, ökológiai és tájvédelmi szempontból is kockázatot jelent, hiszen az egész élővilágra nézve állandó zavaró hatásként jelentkezik.

Jó példa erre a nagy szentjánosbogár, amelynek populációja jelentős mértékben lecsökkent. A hímek ugyanis nem a nőstény fényjelzéseit követik, hanem az annál jóval erősebb éjszakai lámpákra szállnak, így összezavarodnak, nem találják meg egymást, szaporodási kísérletük kudarcba fullad. De szinte minden állatfaj számára kulcsfontosságú információkat hordoznak a környezet természetes fényviszonyai: meghatározzák viselkedésüket, vándorlási irányukat, segítenek a táplálék vagy a szaporodóhely megtalálásában. Könnyen beláthatjuk, hogy mindezt mennyire megváltoztatja a nagyvárosok állandó éjszakai fényáradata; ez a fényburok sok-sok kilométerről is látható. Emellett az sem elhanyagolható, hogy nemzedékek nőnek fel úgy a nagyvárosokban, hogy az állandó éjszakai fény miatt sohasem látják a csillagokat.

Ma már a csillagászok számára is komoly feladat olyan területet találni, ahol zavartalanul figyelhetik meg a csillagos égboltot, amely az emberiség kulturális örökségének része. Büszkék lehetünk arra, hogy Európában elsőként (a skóciai Galloway-parkkal közösen) a Zselici Tájvédelmi Körzet nyerte el a „nemzetközi csillagoségbolt-park" címet 2009-ben. A park éjszakai túrákat, távcsöves bemutatókat, előadásokat szervez az érdeklődők számára. (További információk: *www.astro-zselic.hu.)*

* * *

Sokan nyaralnak a Balatonnál, és egyre többen vannak, akik nemcsak a vízparton töltik az időt, hanem felfedezik a Balaton környéki természeti látnivalókat is. A Balaton-felvidéki Nemzeti Park annyi látnivalót és programot kínál, hogy felsorolni is lehetetlenség, de a *www.bfnp.hu* oldalon mindenki kedvére böngészhet a kínálatban. Érdemes viszont külön megemlíteni a tihanyi *Levendula Házat,* amely nemrég nyitotta meg kapuit a látogatók előtt. Már a helyszín is csodálatos, hiszen a tihanyi Belső-tó partján található. A látogatóközpont minden korosztály számára élményszerűen mutatja be a Tihanyi-félsziget varázslatos tájait és történetüket. Érdemes ellátogatni oda is!

■ S. A.

A bizalom kötelez…

Útban a kórház felé fél éven át szinte mindennap találkoztunk. Úgy a második találkozás után már megismert. Nem mondta, de láttam a szemén. Odajött a kerítéshez, és meleg, barna szemekkel nézett rám. A fejét félrebillentve kérdezte: hát ma is mész? Igen, és tudod, most is sietek, mondtam a pillantásommal. Mindig csak annyi időt tudtam rászánni, amíg a buszra vártam, de megértette. Különben is, volt rajtam kívül is rajongója szép számmal.

Nagy, keverék, leginkább német juhászra hasonlító kutya volt, egy második kerületi társasházat őrzött. Tehát – ha úgy tetszik – szolgálatban volt egész nap. De mivel a környék forgalmas, mégis békés, illetéktelen behatolók nemigen próbálkozhattak, a kutya unatkozott.

Hiába a tavaszra ébredő kert, ha az ember – akarom mondani, a kutya – egyedül van. Ezért kitalált egy játékot. Kétszemélyeset. A játék neve lehetne például „dobd vissza a labdámat" is, de ez nem fejezi ki az igazi lényegét. Mert a játék korántsem erről szólt. Ezért én inkább a „bízom benned" vagy a „legyél a játszótársam" címmel illetném.

Szóval a nagy, szeretni való kutya odaballagott a kerítés rácsához, szájában megtépázott, viharvert, felismerhetetlen színű teniszlabdájával, és profi módon átlökte a labdát – a járdára.

Nem, nem véletlenül ejtette ki. Direkt. Kifelé, a buszmegálló irányába. Két méterre a négysávos, forgalmas úttesttől. Majd megállt, orrát kidugta a rácsok között, és várt. Ennek a „várásnak" az erőtere jó pár méter hatótávolságú körben sugárzott szerteszét a Szilágyi Erzsébet fasorban.

A labda gurult, pattogott kicsit, és elindult az úttest felé. Ekkor – és itt jön a lényeg – valaki mindig akadt, aki fogta, felvette a szutykos, piszkos, kutyanyálas labdát, odavitte a kerítéshez, és visszadobta a meleg, barna kutyaszemek tulajdonosának.

Normális esetben az ember kétszer is meggondolja, hogy felvegyen valamit a földről… Itt a higiénia diktálta féknek esélye sem volt. Mindig, mindig akadt egy ember, aki utánairamodott a kutyanyálas teniszlabdának. Igen, én is… Mert a várakozás, a bizalom és a barátság iránti vágy szavak nélkül sugárzott azokból a barna szemekből. És az ilyen – megelőlegezett? – bizalom kötelez.

Az utat, a kórházat, a buszmegállót, a tavaszi kertet, a kutyát, a labdát el akarom felejteni, mert gyógyíthatatlan sebként fájó asszociációkat kelt. De mielőtt elzárom lelkem egy fiókjába, még meg akartam írni. Hátha valaki egyszer arra jár, és eléje gurul egy foltos, kopott teniszlabda… Akkor játsszon majd vele, kérem, helyettem is…

■ K. D.

EVÉL&LEVÉL

Weöres apja és a békekölcsön

Mindig szívesen olvasom *Fenyvesi Félix Lajos* írásait az *EvÉletben.* Június 5-i cikke *(Weöres Sándor szülőföldjén)* arra késztetett, hogy személyes élményemmel egészítsem ki írását.

1951-ben Kenyeribe helyeztek tanítani. Édesapám ezt követően került Szombathelyre börtönbe hasonló sorsú, istenfélő, hazáját szerető honfitársaival együtt, embertelen körülmények közé. Ott találkozott a költő édesapjával, *Weöres* ezredessel. Sándor bácsi előbb szabadult, ezért Kenyeriből kerékpáron felkerestem csöngei otthonában, hogy apám felől érdeklődjek.

A körülményeket meg az ő egyéniségét az akkori csöngei igazgatónő írásával szeretném bemutatni. Az írás az *Új Kemenesalja* című önkormányzati lap 1995. május 25-i számában jelent meg *Csöngei emlékeim* címmel, *Majnovics Mária* nyugalmazott iskolaigazgató tollából. Ebből idézek:

„Úgy 10 óra felé hét robusztus »népnevelő« egy pici embert hozott, aki semmi áron nem akart békekölcsönt jegyezni nekik.

A következő párbeszéd zajlott le:

(Sándor bácsi jó hangosan, tagoltan köszönt.)

– Jó estét kívánok!

Csend.

– Jó estét kívánok!

Csend.

– Európai ember vagyok, köszöntem.

– Mit képzel, ezredes úr, a Horthy-hadseregben van?

– Kérem, én nem szolgáltam Horthyt, mert kirúgott, nyugdíjazott. Pedig állítom, akkor sem voltam kommunista, mint ahogy most sem vagyok.

– Ez a nép állama, ilyen kioktató hangnemben itt nem beszélhet egy kizsákmányoló.

– Én nem vagyok kizsákmányoló, éntőlem mindent elvittek, a barátom földjén dolgozom.

– Ki a barátja? Szintén ezredes és földbirtokos?

– Nem, egy volt cselédem.

– Mi megtűrjük ebben a szocialista hazában, nem gondolja, hogy ezért valamit tennie kellene?

– Én az adókat megfizettem, a törvényeket tisztelem.

– De vannak rendkívüli kötelességek is.

– Szóval mégis rátérünk a pénzre? Akkor én megyek.

– Innen akkor megy el, ha megengedem.

– Szóval le vagyok tartóztatva?

– Azt nem mondtam. De megkérdezem, ha magának adnának útlevelet, hova menne?

– Ezen nem gondolkodtam eddig (felemelte a lábát, a cipője talpa teljesen le volt válva), de Keletre.

– Hogyan? Keletre?

– Igen, Törökországba. A fiam mondta, hogy ott nagyon szeretik a magyar embert.

– Fia is van? Hol van?

– Tanít az egyetemen.

– Mit?

– Esztétikát, finnugor nyelveket, fordít, költő.

Döbbent csend, majd a nagyhangú halkan:

– Hazamehet."

Ezt a kis párbeszédet azért szeretném továbbadni, hogy akik még most sem látnak tisztán, keresik az okát a falu elnéptelenedésének, lássák, honnan erednek a szálak…

Sándor bácsi, akit a szocialista hazában csak megtűrtek, *Domokos Mátyás* irodalomtörténész szerint a magyar költészet egyik legnagyobb géniuszát hagyta utódul.

Ez az oka talán, hogy fia annyi versében foglalkozik a falu sorsával: mert egy költőnek az édesapja se volt úgy megalázva a maga korában, mint az övé.

A rendszerváltás után a *Vas Népe* című lapban *Pável Judit* így fogalmazta meg személyes emlékeit egy ünnepség kapcsán a *Weöres Sándor hazatért* című cikkben: „Nagy műveltségű édesapja volt az, aki Weöres Sándort a költői pályán elindította."

Berzsenyi szülőfalujában nincs már se óvoda, se iskola. Lassan velem együtt azok is „elmennek", akik fiatal éveiket azokban a szörnyű időkben élték, és dolgoztak becsülettel. Sztrájk?! Próbált volna valaki ellenállni. A jó Istenben bízva túléltük. Most megvénülve reménykedünk Berzsenyivel:

„Él még nemzetem istene!
Buzgó könnyeimen, szent Öröm, ömledezz!
Állsz még, állsz, szeretett Hazám!
Nem dőlt még alacsony porba nemes fejed!"

Erős vár a mi Istenünk!

Szita Aranka *(Egyházeshetye)*

HIRDETÉS

Szabadság – fotó- és novellaíró-pályázat

Az *Evangélikus Élet* szerkesztősége – a *2011 – Reformáció és szabadság* tematikus évhez kötődően – fotó- és novellaíró-pályázatot hirdet *Szabadság* címmel.

Egy pályázó legfeljebb három fotót és/vagy három írást küldhet be, vagyis ugyanaz a személy elindulhat mindkét pályázaton. Minimum 1600 × 1200 pixel méretű digitális fotókat várunk, az írások terjedelme pedig egyenként maximum 4500 karakter lehet szóközökkel együtt.

A beküldési határidő: 2011. július 24., éjfél.

A pályázat nyitott, nem jeligés.

A beküldési cím: evelet@lutheran.hu.

Az első három helyezettet mindkét pályázat esetében tíz-, hét- és ötezer forint értékű könyvcsomaggal jutalmazzuk. Csomagjukat a nyertesek maguk állíthatják össze a Luther Kiadó kiadványaiból.

A beérkezett pályaművekből az *EvÉlet* augusztus 14–21-ei lapszámában közlünk válogatást, és az esetlegesen később publikálandókat is a szokásos kiadói díjazás szerint honoráljuk.

Köszönetnyilvánítás

Egyházunk vezetőinek, az országos iroda dolgozóinak, lelkész testvéreimnek, gyülekezeteinknek megköszönöm, hogy a nyugdíjba menetelem alkalmával tartott búcsú-istentiszteleten együtt adhattunk hálát. Köszönettel nyugtázom az ebből az alkalomból küldött áldáskívánásokat és köszöntéseket. Külön is köszönetet mondok a püspöki hivatalban dolgozó munkatársaimnak, a győri gyülekezet lelkészeinek és presbitériumának, a Péterfy Sándor Oktatási Központnak, hogy a számomra is fontos ünnep alkalmával minden ékesen és jó rendben történt.

Ittzés János *nyugalmazott püspök*

HIRDETÉS

Meghívó

Június 26-án, vasárnap délelőtt 10 órakor a piliscsabai templomban Isten áldását kérjük *Szigeti Imre* és *Zita* indiai missziói szolgálatára. Igét hirdet *Gáncs Péter* püspök. A kibocsátó liturgiát *B. Pintér Márta,* az Evangélikus Külmissziói Egyesület elnöke végzi.

Az istentiszteletet követően gyülekezeti napot tartunk a Szigeti család házánál, ahol szeptembertől evangélikus családi napközi indul.

Szeretettel várjuk!

Kézdy Péter lelkész

HIRDETÉSEK

HIRDETÉS

Június 26-án, vasárnap 10 órakor a budafoki templomban *D. dr. Harmati Béla* nyugalmazott püspök prédikál. Az istentisztelet után az érdeklődők megtekintik *Benedek György* Luther-szobrát a művész műtermében. Mindenkit szeretettel hívunk és várunk.

APRÓHIRDETÉS

Nyaralás a Balatonnál. Egy hét félpanziós ellátással 33 000 Ft, gyermekeknek kedvezmény. Kisbér Tourist. Telefon: 34/352-700.

EVANGÉLIKUS ÉLET. ÉLED. ÉLED?

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból június 26-ától július 3-áig

VASÁRNAP

6.00 / Bartók rádió
Muzsikáló reggel
Benne: vasárnapi orgonamuzsika
10.00 / m1
Református magazin
10.25 / m1
Református ifjúsági műsor
11.00 / m1
Evangélikus püspökiktatás
(ismétlés: 13.50 / m2)
15.05 / Bartók rádió
Musica Sacra
(egyházzenei magazin)
16.04 / Kossuth rádió
Disputa
Korok, emberek, történetek
21.20 / m2
Akusztik
Molnár Ferenc Caramel
23.30 / m1
A kanyaron túl
(magyar film, 2001) (104')

HÉTFŐ

10.00 / Torony Rádió (Békés)
Lélekhangoló
Az Evangélikus Rádiómisszió összeállítása
12.05 / Bartók rádió
Bravissimo
Ez történt a mai napon a világ hangversenytermeiben
15.30 / m1
Szent István vándorlás – az országos kék túra mentén
16.05 / Duna Tv
Scientia Hungarica
(magyar dokumentumfilm)
17.00 / M. Katolikus Rádió
Gospelkrónika
23.00 / Bartók rádió
Dzsesszlegendák
Jaco Pastorius (basszusgitár)
00.35 / m1
Beszélgetés a depresszióról, agresszióról, öngyilkosságról

KEDD

10.00 / Bartók rádió
Hang-fogó. Benne: Vivaldi: Nisi Dominus – 127. zsoltár
12.00 / Kossuth rádió
Déli harangszó az aszódi evangélikus templomból
15.45 / Duna Tv
VIII. Gizella-kupa nemzetközi táncverseny – Veszprém 2011
19.35 / Bartók rádió
Goldmark Károly: Sába királynője
(négyfelvonásos opera)
21.00 / Duna Tv
Eszter hagyatéka
(magyar játékfilm, 2008) (87')
21.05 / m1
Ragaszkodom a szerelemhez
(tévéjáték, 1988) (66')
23.35 / m1
A rejtélyes XX. század
1941 ősze és tele

SZERDA

5.20 / m1
Hajnali gondolatok
12.55 / m2
Balatoni nyár (magazinműsor)
13.30 / Kossuth rádió
„Tebenned bíztunk eleitől fogva…”
A református egyház félórája
14.00 / Bartók rádió
A hét zeneszerzője: Ludwig van Beethoven
Missa solemnis Op. 123.
14.05 / Kossuth rádió
Arcvonások
Zakariás Enikő virágkötő
16.35 / M. Katolikus Rádió
Testvéregyházaink életéből
Jelentések a protestáns világból
20.00 / PAX
Hét szó az emberért
(multimédiás passió)
23.25 / Duna Tv
Koncertek az A38 hajón

CSÜTÖRTÖK

11.05 / Kossuth rádió
A Hely (riportműsor)
12.30 / PAX
Barokk zenei est (koncertfilm)
13.15 / Bartók rádió
Cembalissimo 2011
Ratkó Ágnes hangversenye a belvárosi Szent Mihály-templomban
16.40 / m2
Múzeumtúra – francia módra
A Rodin-múzeum
18.05 / m2
1100 év Európa közepén
Udvarhelyszék
19.05 / m2
Leonardo, Vinciből – A zseni származása
(olasz dokumentumfilm, 2009)
21.00 / Duna Tv
Az országúti járőr (amerikai–mexikói játékfilm, 1992) (101')

PÉNTEK

13.24 / Bartók rádió
50 éves a debreceni Bartók Béla nemzetközi kórusverseny
Benne:
Tóth Péter: Pénteki ima
Kodály: 121. zsoltár
15.00 / PAX
Erős vár a mi Istenünk!
15.20 / Duna Tv
Csángó ballada
Kallós Zoltán gyűjtései alapján
16.00 / M. Katolikus Rádió
Ez volt a XX. század
Nemzeti traumák nyomában
18.00 / Bartók rádió
A zenéről. Soproni régi zenei napok 2011
19.00 / m2
Filmsztárok a vadonban
(ausztrál természetfilm-sorozat)
20.10 / m1
Békeffy István – Stella Adorján: Janika
Közvetítés a Játékszínből

SZOMBAT

10.35 / m2
Másfél millió lépés Magyarországon (magyar útifilm)
12.05 / Duna Tv
Isten kezében
12.35 / Duna Tv
Etno Klub. Csík zenekar
13.00 / Lánchíd Rádió (Budapest)
Hittel és gitárral
(keresztény kortárs zenék)
16.00 / m1
Magyarország története
Széchényi és Széchenyi
16.45 / Duna Tv
Aranyszarvas – Magyar századok
Gróf Bethlen István
18.10 / PAX
Invocatio Musicalis
(egyházzenei műsor)
19.50 / Kossuth rádió
Pintyőke cirkusz, világszám!
Csukás István meseregénye

VASÁRNAP

6.03 / M. Katolikus Rádió
Orgonamuzsika
8.05 / MR6 – A régió rádiója
Zsinatoló
(vasárnapi ökumenikus műsor)
9.00 / Civil Rádió (Budapest)
Bach-találka
9.30 / Rádió 17 (Budapest)
Lélekhangoló
Az Evangélikus Rádiómisszió összeállítása (on-line adás: www.radio17.hu)
10.45 / m1
Evangélikus magazin
(ismétlés: 13.45 / m2)
11.10 / m1
Református ifjúsági műsor
12.10 / Duna Tv
Élő egyház (vallási híradó)
14.15 / m2
Megújuló templomok
21.15 / Bartók rádió
Az emberi hang dicsérete

Új nap – új kegyelem

Vasárnap
Valljátok meg egymásnak bűneiteket, és imádkozzatok egymásért, hogy meggyógyuljatok. Jak 5,16a (Ez 18,32; Lk 16,19–31; 1Jn 4,16b–21; Zsolt 105,1–15) Talán el sem hisszük, hogy milyen egyszerűen legyőzhető korunk legsúlyosabb betegsége, amely nem a testünk szerveit támadja meg, hanem a lelkünket: az őszinte emberi kapcsolatok hiánya. Beszéljünk el egymásnak bűneinket, imádkozzunk egymásért – gyógyulás lesz az eredménye.

Hétfő
Hűséges az Úr, aki megerősít titeket, és megőriz a gonosztól. 2Thessz 3,3 (Zsolt 97,10; Lk 10,1–9/10–15/16; Péld 18,8–17) Az ilyen sorokat a legjobb érzés olvasni a Bibliában. Pál apostol joggal volt büszke a thesszalonikai gyülekezetre. Ennek a gyülekezetnek legfőbb erénye volt a hűség és az állhatatosság. De mi a helyzet azokkal, akik nem mondhatnak el magukról ennyi pozitívumot? Nekik is szól ez az ige! A gyengéknek kell a megerősödés, és a kiszolgáltatottaknak a védelem – Pál apostol pontosan ezt ígéri nekünk. Ez az Isten akarata: megerősíteni és megőrizni minket hűségesen. Kérjük Isten megerősítő és megtartó kegyelmét!

Kedd
Békesség, békesség közel és távol! Ezt mondja az Úr: Meggyógyítom őt! Ézs 57,19 (Jn 14,27; Jer 36,1–6/7–9/10.21–24.27–31; Péld 19,16–23) Az *Ószövetségben* megismerhető istenkép meglepően sok, a hétköznapi emberekben is megtalálható tulajdonságot hordoz. A haragjában lesújtó Isten – ha kell, néha bizony összetöri, szétzúzza az embert, de aztán meg is gyógyítja. Érthetetlen, hogy a haragot miért kérjük számon az Istenen. Talán azért, mert nem illik „egy tökéletes Istenhez” a harag és az utána következő megbocsátás? Miért ne? Vagy talán azért, mert valamilyen negédes, mézes-mázosan csalogató istenképet festettünk magunk elé az egyházban? Valószínűleg. Ne vezessük félre magunkat! Az ítélő Isten őszintén elénk tárja bűneinket és haragját, hogy összetörjön, de aztán meg is gyógyíthasson.

Szerda
Isten nem a holtak Istene, hanem az élőké. Mert az ő számára mindenki él. Lk 20,38 (Zsolt 142,6; 1Thessz 2,1–8/9–12/; Péld 20,19–24) Az Istent kérdező, az Isten országára kíváncsi ember sokszor nem tud elvonatkoztatni az emberi világtól. Befolyásol bennünket a világ, amelyet magunk körül látunk. A Jézust számon kérő, vallató írástudók a házasság túlvilági folytatásáról faggatóznak egy többször házasodott nő példája kapcsán. Mi lesz a földön kötött vagy éppen elmulasztott dolgokkal? Jézus rámutat arra, hogy a földi dolgok elmúlnak, a mennyben más lesz fontos. Esélyt ad annak is, aki az emberek szemében elveszett. *„…az ő számára mindenki él”.* Az Élet, az örök Élet többet jelent, mint amit ma látunk és tapasztalunk.

Csütörtök
Uram, te vagy Istenem! Magasztallak, dicsérem neved, mert csodákat vittél véghez. Ézs 25,1 (Ef 3,20–21; Jn 21,15–19; Péld 21,13–31) A próféta a föld pusztulásáról, majd az ítéletről, végül a mennyei vacsoráról jövendöl. Becsapós a múlt idő, mert Isten prófétáló embere a a jövőben megtörténő eseményekről ír múlt időben, a még meg nem történt eseményeket megvalósultként írja le. De talán számunkra is lehet jelentősége: a csodára váró ember mindig a kész csodát keresi. Isten cselekedeteinek az eredményét nem mindig a kész tényekben kellene keresni, hanem el kellene fogadni, hogy az örök igazság talán a mi hiányos koordináta-rendszerünkben nem tűnik olyan csodásnak és számunkra tökéletesnek. Urunk, add, hogy meglássuk csodáid gyümölcseinek beérését!

Péntek
Jézus felment a hegyre magánosan imádkozni. Mt 14,23 (Hab 2,20; Lk 22,24–30; Péld 23,29–35) Az Isten fiának is szüksége volt a magányra, feltöltekezésre, meditációra. Korunkban egyre divatosabb – főleg az emberekkel foglalkozó hivatásokban – a szupervízió és a mentálhigiéné hangsúlyozása. Kezdünk rájönni, hogy nem megy a magas fordulaton élés lelki feltöltekezés, lelki „feltankolás” nélkül. Az imádkozó ember kezén az ujjak összekulcsolódnak, mint ahogyan lelkünk összekapcsolódik az Isten lelkével. Tudjuk a hétköznapokból, hogy üzemanyag híján semmilyen gép nem képes működni. Ezt az egyszerű tapasztalatot alkalmazzuk a lelki életünkre is, ne hagyjuk, hogy az életúton „lerobbanjunk”. Adjuk meg magunknak a feltöltekezés lehetőségét!

Szombat
Te perelted, Uram, peremet, és megváltottad életemet. JSir 3,58 (2Kor 3,12; Fil 1,12–18a; Péld 24,10–20) Huszonkét versszakra oszlik Jeremiás harmadik siralma, ebből a huszadik kezdődik ezzel a verssel. A szerző a jeruzsálemi templomot siratja, mivel azt Kr. e. 587-ben lerombolták, a népet pedig fogságba hurcolták. Azzal vigasztalódik, hogy bármennyi szenvedést kellett is átélnie neki és népének, ügyének intézője maga az Úr, aki igaz bíró. A babiloni fogság ma is jelkép, fogalom, amely értelmezhető az életünkre, ügyeink megbéklyózottságára, amelyekből szabadulást csak Isten adhat. Adja Isten, hogy átéljük a szabadulást! Ámen.

■ Gerlai Pál

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • **EvÉlet on-line**: www.evelet.hu, www.evangelikuselet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu.
Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). **Szerkesztőségi titkár** (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). **Olvasószerkesztő**: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor**: Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). **Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line**: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). **Rovatvezetők**: Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem (zsuzsa.boda@lutheran.hu), Hafenscher Károly – Régi-új liturgikus sarok (hafo@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó**: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).
Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.
Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével töröltetni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétvégi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

1 133130 211264